

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Michaela Horáčková

HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTA VE MĚSTĚ HRANICE

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce RNDr. Tatiána Mintálová, PhD.

Olomouc 2013

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Michaela Horáčková (R110128)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Hodnocení kvality života ve městě Hranice

Title of thesis: Quality of life in Hranice

Vedoucí práce: RNDr. Tatiána Mintálová, PhD.

Rozsah práce: 98 stran, 5 vázaných příloh

Abstrakt: Cílem práce je analýza subjektivní dimenze kvality života v městě Hranice. Ze spektra životních podmínek byly analyzovány, zejména ty, které se týkají kvality bydlení, ovzduší, bezpečnosti, dopravní dostupnosti, vybavenosti zdravotnickými, komerčními a dalšími službami. Subjektivní zhodnocení proběhlo na základě percepce životních podmínek samotnými obyvateli metodou dotazníkového šetření.

Klíčová slova: Kvalita života, dotazníkové šetření, Hranice

Abstract: The aim of this work is the analysis of subjective dimensions of quality of life in the city of Hranice. Spectrum of living conditions were analyzed, in particular those relating to housing quality, air quality, safety, availability of transport, healthcare facilities, commercial and other services. Subjective evaluation was based on the perception of living conditions the residents themselves using questionnaires.

Key words: Quality of life, questionnaire survey, Hranice

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci, vypracovávala samostatně pod vedením RNDr. Tatiány Mintálové, PhD., a uvedla veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci, dne .....

.....

podpis autora

Zde bych ráda také poděkovala především vedoucí mé diplomové práce za odborné rady a připomínky. Nemalé díky náleží také všem respondentů, za ochotu podílet se na dotazníkovém šetření. Další dík patří panu Marku Nádvorníkovi z kriminální policie. A v neposlední řadě chci poděkovat svojí rodině za nekonečnou trpělivost.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela HORÁČKOVÁ**
Osobní číslo: **R110128**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Hodnocení kvality života ve městě Hranice.**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je výzkum kvality života prostřednictvím dotazníkového šetření v Hranicích. Autorka se pokusí zhodnotit kvalitu života ve městě prostřednictvím vybraných ukazatelů.

Navržená osnova práce:

1. Úvod
2. Cíle práce a metody zpracování
3. Rešerše literatury
4. Vymezení pojmu kvalita života
5. Vymezení zájmového území a jeho charakteristika
6. Hodnocení subjektivní dimeze kvality života
7. Diskuse výsledků
8. Závěr

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **5. ledna 2012**
Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2013**

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 5. ledna 2012

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- ANDRÁŠKO, I. (2007): Vnútorná štruktúra mesta z hľadiska kvality života. Geografický ústav Slovenskej akadémie vied. Dizertačná práca, s. 147.
- HELBURN, N. (1982): Geography and the quality of life, *Annals of the Association of American Geographers*, 72, s. 445-456.
- IRA, V. ed. (2008): Ľudia, geografické prostredie a kvalita života. *Geographica Slovaca*, 25, Bratislava. 188 s.
- IRA, V., ANDRÁŠKO, I. (2007): Kvalita života z pohľadu humánnej geografie. *Geografický časopis*, 59, č. 2, s. 159-179.
- KLADIVO, P. a kol. (2009): Vybrané aspekty kvality života Olomouce a blízkeho zázemí. In: Lipský, Z., Popková, K., Poštolka, V., Šmída, J. (eds.): *Geodny Liberec 2009. Výročná mezinárodná konferencia Českej geografickej spoločnosti Liberec 25.- 29. 8. 2008, Česká republika. Sborník príspevků. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Fakulta prírodovedne-humanitní a pedagogická*, s. 87-94.
- KLADIVO, P., ŠIMÁČEK, P. (2011): Vývoj a prostorové rozloženie bytového fondu Olomouce. *Urbanismus a územní rozvoj*, roč. 14, č. 2, s. 32-38.
- OUŘEDNÍČEK, M., et al. (2006): Sociální geografie pražského městského regionu. UK, Praha, 159 s.
- PACIONE, M. (1982): The use of objective and subjective measures of quality of life in human geography. *Progress in Human Geography*, 6, s. 495 - 514.
- PACIONE, M. (1984): Evaluating the quality of the residential environment in a high-rise public housing development. *Applied Geography*, 4, 59-70.
- ROGERSON, R., J., FINDLAY, A., M., MORRIS, A., S. (1989): Indicators of quality of life: some methodological issues. *Environment and Planning A*, 21, s. 1655-1666.
- VAN KAMP, I., LEIDELMEIJER, K., MARSMAN, G., DE HOLLANDER, A. (2003): Urban environmental quality and human well-being: towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. *Landscape and urban planning*, 65, s. 5-18.

Obsah

Seznam použitých symbolů a zkratk	10
1. Úvod	11
2. Cíle a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika práce	12
3. Rešerše	14
4. Vymezení pojmu kvalita života	19
4.1 Kvalita života	19
4.1.1 Historický vývoj pojmu kvalita života	19
4.1.2 Přehled užívaných definic	20
4.1.3 Subjektivní a objektivní dimenze kvality života	21
4.1.4 Domény a indikátory kvality života	22
4.1.5 Měření kvality života	23
5. Vymezení zájmového území a jeho charakteristika	25
5.1 Administrativní členění	25
5.2 Fyzicko-geografická charakteristika	26
5.3 Historický vývoj zájmového území	27
5.4 Obyvatelstvo	29
5.4.1 Věková struktura a index stáří	30
6. Hodnocení subjektivní dimenze kvality života	33
6.1 Analytická část	33
6.1.1 Domovní a bytový fond, úroveň bydlení	33
6.1.1.1 Vývoj bytové výstavby na Hranicku	34
6.1.1.2 Podíl rodinných domů	36
6.1.1.3 Průměrné stáří bytů v domech	36
6.1.1.4 Velikost bytů v domech	37
6.1.2 Doprava	39
6.1.2.1 Komunikace, místní doprava a železnice	39
6.1.2.2 Dojezdové časy MHD z jednotlivých místních částí do centra	41
6.1.2.2 Vyjíždka v rámci obce a mimo obec	42
6.1.3 Bezpečnost	44
6.1.3.1 Kriminalita	45

6.1.3.2 Dopravní nehodovost.....	46
6.1.4 Životní prostředí.....	47
6.1.4.1 Kvalita ovzduší.....	48
6.1.4.2 Zemědělská půda a veřejná zeleň.....	51
6.1.4.3 Odpady.....	53
6.1.5 Zdravotnictví.....	55
6.1.6. Školství.....	57
6.1.7 Služby.....	61
6.2 Vymezení cíle výzkumu a dotazníkové šetření.....	63
6.2.1 Charakteristika sledovaného souboru.....	65
6.2.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	68
7. Diskuze výsledků.....	86
8. Závěr.....	88
Summary.....	89
Seznam použité literatury.....	90
Přílohy.....	94

Seznam použitých symbolů a zkratk

QOL	Quality of life (Kvalita života)
WHO	World health organization (Světová zdravotnická organizace)
WHOQOL	Skupina pro kvalitu života Světové zdravotnické organizace
WB	Well-being (doslova Dobré bytí)
SWB	Subjective well-being (Subjektivní pohoda)
PWB	Personal well-being (Osobní pohoda)
HDI	Index lidského rozvoje
HDP	Hrubý domácí produkt
ČSÚ	Český statistický úřad
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
ORP	Obce s rozšířenou působností
MHD	Městská hromadná doprava
DN	Dopravní nehoda

1. Úvod

Kvalita života je velmi složitým a širokým pojmem pro zkoumání. Zabývá se jí celá řada vědních disciplín, jako jsou psychologie, kulturní antropologie, ekonomie, politologie, etika, teologie, sociologie, sociální i humánní geografie, sociální ekologie, environmentalistika, medicína svázaná s výzkumem kvality života a zdraví. Kvalita života přestože je pojmem relativně novým, doprovází lidstvo od samého počátku. Pokud mluvíme o kvalitě života, vždy ji spojujeme do kontextu s životem lidským. Život pak chápeme z hlediska nejen kvality biologické, ale i z hlediska kvality sociální či emotivní.

QOL (quality of life) lze velmi těžko zhodnotit objektivně, aniž by byla ovlivněna subjektivním vnímáním. Dotazníkové šetření zahrnuté do diplomové práce je toho příkladem. Respondenti budou odpovídat dle svého rozhodnutí, které je ovlivněno pouze jejich specifickými rysy, formovanými výchovou, hodnotami, očekáváním, momentálním psychickým či fyzickým stavem a dalšími. Z toho vyplývá obtížná uchopitelnost pojmu, na který neustále působí ať vnitřní či vnější faktory.

Velmi zajímavou považuji myšlenku Františka Murgaše v knize Prostorové dimenze kvality života (2012), kdy tvrdí, že kvalita života se nedá zvyšovat a pojem růst kvality života je nelogický. Uvádí to na příkladu, že nelze zvyšovat kvalitu života, tak jako nelze zvětšovat počet očí, ale že se lze podílet pouze na udržování dobrého zdravotního stavu a tím kvalitu života zlepšovat či zhoršovat.

Krom interdisciplinarity je pojem QOL pojmem kontroverzním a to z toho důvodu, že jej nelze přesně definovat, a dokonce ani není možno vyhranit jednoznačně koncept tohoto pojmu. Výzkum kvality života je velmi důležitý, protože se v něm spojuje člověk a svět kolem něj, podle Andráška a Iry (2007) se pojí kvalita života s otázkou jak žít lépe a jak žít jiným způsobem.

Kvalitu života Hranic jsem si vybrala z důvodu toho, že jsem se v Hranicích narodila a prožila většinu svého života, a přestože není ani průmyslovou či památkovou perlou České republiky, dění v Hranicích a vše co se jich týče, mě velmi zajímá.

2. Cíle a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je vyhodnotit kvalitu života v Hranicích a jejich místních částech. Pro hodnocení jsou použita analytická data ve srovnání s dotazníkovým šetřením, které bude na území prováděno. Práce je koncipována do několika částí.

První část je teoretickým základem, jsou v ní postupně rozebírány jak pojmy, tak jednotlivá hlediska kvality života. Také se zde zaměřuji na historickou koncepci a vývoj kvality života jako vědeckého pojmu. Dále je do této části zahrnuto měření kvality života a jednotlivé indikátory. To vše bude zpracováváno pomocí odborné literatury a vědeckých článků. Tato kapitola je nezbytná pro pochopení problematiky celé práce.

Další část je věnována vymezení zájmového území a jeho jednotlivých charakteristik jako je historický vývoj, fyzicko-geografická charakteristika, obyvatelstvo a zvláště pak věková struktura a index stáří. Jednotlivé kapitoly budou opět vytvořeny pomocí odborných publikací a statistických dat.

Velmi důležitou částí je dotazníkové šetření rozdělené do dvou kapitol a to do první - analytické části, která podává podrobné informace o jednotlivých spektrech zájmu, které mají na kvalitu života a její vnímání obyvatelstvem nesporný vliv. Jsou to především kvalita bydlení, bezpečnost, spokojenost s čistotou životního prostředí, doprava a v neposlední řadě také vybavenost službami a institucemi jako jsou školy či nemocnice. Analytická část je esenciální pro tuto práci, protože bez ní by nebylo možno určit objektivní část kvality života ve městě Hranice. Druhou kapitolou je již samotné dotazníkové šetření, které bude navazovat na analytickou část svými otázkami, aby co nejvíce vystihlo pohled respondentů na jednotlivé hlediska rozebírané v analytické části. Výsledkem práce pak bude diskuze, kde bude vše zjištěné zhodnoceno. Závěr bude vyvozen jak z objektivního tak subjektivního hodnocení kvality života obyvatel Hranic.

2.2 Metodika práce

V první části se je práce zaměřena především na rešerši a excerpci odborné literatury, která se danou problematikou zabývá. Odborných publikací, článků a příspěvků je velké množství a každá vědní disciplína zabývající se kvalitou života na ni pohlíží z jiného úhlu. Byla proto potřeba řada publikací, které jsou částečně shrnuty v rešerši literatury.

Další část zabývající se vymezením zájmového území byla zpracovávána pomocí publikací přímo z místních částí a odborné literatury. Jako doprovodné informace byly použity oficiální webové stránky Hranic. Data za kapitolu obyvatelstvo byla zpracovávána pomocí SLDB 2011.

Analytická část a její jednotlivé části byly především zpracovávány za pomoci městského úřadu a jeho jednotlivých odborů, hlavně: školství, životního prostředí a odbor dopravy. Data za nemocnici byla získána pomocí nemocniční výroční zprávy. Kapitola týkající se domovního a bytového fondu byla zpracována pomocí informací ze SLDB 2011 a z oficiálních webových stránek města. Kapitola bezpečnost byla zpracována díky spolupráci s paní Janou Stržínkovou z městské policie a pomocí spolupráce kriminalisty Marka Nádvorníka. Dopravní nehodovost byla zpracována za pomoci pana Jaroslava Šuláka z Policie ČR. Služby v jednotlivých místních částech byly zjišťovány pomocí terénního šetření.

Dotazníkové šetření proběhlo začátkem listopadu 2013 a bylo zpracováno v Excelu pomocí grafů.

Jednotlivé mapy byly zpracovány pomocí programu Argis 10.0

3. Rešerše

Kvalitou života, protože je pojmem velmi aktuálním, se zabývá v současnosti mnoho vědních oborů. Bylo o ní vydáno mnoho publikací, jelikož se týká uchopení lidské existence, smyslu života a samotného bytí. V publikaci pedagogů **Vaďurové Heleny** a **Mühlpachra Pavla** *Kvalita života: Teoretická a metodologická východiska* (2005), je kromě veškeré teorie, také zmiňována kvalita života a její rozsah. Rozsahem kvality života se podrobněji zabývali například psychologové **Engel** a **Bergsma**, kteří pro ni vymezují tři hierarchicky odlišné sféry:

Makrorovina:

Jedná se o velké celky, například celé kontinenty, řeší se zde především problém lidského bytí. Konkrétním případem jsou přístupy politik různých států, jak se vyrovnávají s bojem proti terorismu, s epidemiemi, válkami atd.

Mezorovina:

Zde probíhá výzkum QOL na úrovni menšího uzavřenějšího celku, jako jsou školy či zaměstnání. Studuje se zde klima a vzájemné vztahy mezi lidmi a další sociální interakce. Také je důležité uspokojování sociálních potřeb člověka v rámci skupiny.

Personální rovina:

Je zaměřena na subjektivní vnímání jednotlivce, jak on vnímá QOL, z pohledu jeho subjektivního citění, jak vnímá nemoc bolest a další pocity. Vliv tu mají veškeré hodnoty, představy a očekávání jednotlivce.

Rovina fyzické existence:

Čtvrtá rovina, která je objektivně měřitelná. Posuzuje pozorovatelné chování u druhých lidí, které můžeme objektivně srovnávat a měřit. Engel a Bergsma to uvádějí na příkladu chůze před a po ortopedické operaci, přesto ve své studii uvádějí, že tato rovina postrádá dimenzi, která je pro QOL nezbytná.

Další z psychologů **Kováč Damián** ve své práci *Kultivace integrované osobnosti* (2004), vymezuje tříúrovňový model, jehož úrovně jsou vzájemně provázané:

- Bazální úroveň (všelidská, existenční): zahrnuje somatický stav, psychické fungování, funkční rodinu, materiálně sociální zabezpečení, životní prostředí a způsobilost pro život.
- Mezo-úroveň (individuálně specifická, civilizační)
- Meta-úroveň (elitní, kulturně duchovní)

„ Každý aspekt dostává v jednotlivých úrovních jiný smysl, například tělesný stav představuje na bazální úrovni dobrý somatický stav, na mezo- úrovni pevné zdraví a na meta-úrovni neproblémové stárnutí končící přirozenou smrtí.“

Kováč dále uvádí, že model je zastřešen smyslem života, který je průřezovým systémovým psychickým regulátorem lidského chování a konání.

Tab. 1: Model kvality života

SMYSL ŽIVOTA	
<i>Meta-úroveň</i>	Bezproblémové stárnutí.
	Úroveň kultivace osobnosti.
	Společenské uznání
	Podpora závislým.
	Podpora života.
	Univerzální altruismus.
<i>Mezo- úroveň</i>	Pevné zdraví.
	Prožívání životní spokojenosti.
	Uspokojivé sociální prostředí
	Úroveň společenského vývoje.
	Přátelské prostředí.
	Úroveň znalostí a kompetencí
<i>Bazální úroveň</i>	Dobrý fyzický stav.
	Normální psychická stav.
	Vyrůstání ve funkční rodině
	Odpovídající materiální zabezpečení
	Život chránící prostředí.
	Získání schopn. a návyků pro přežití

Zdroj: Upraveno podle Kováč, D., (2004b.: Kultivace integrované osobnosti. Psychologie Dnes, s. 12 – 14)

Další model, který znázorňuje QOL a zároveň jeden z nejznámějších modelů, byl vytvořen **Centrem pro podporu zdraví Univerzity Toronto**. Vychází z holistického pojetí a je strukturován do tří základních oblastí, které se dále rozlišují na další podoblasti. Podle tohoto modelu je nejdůležitější pocit osobní pohody či nepohody. Environmentální podmínky nejsou v modelu zahrnuty a to z toho důvodu, jako environmentální podmínka může vystupovat např. vzdělávací příležitost, ale tím že o ní jedinec neví nebo s ní nepřijde do kontaktu, tak jej objektivně nemůže ovlivňovat. Struktura tohoto modelu je obsahem tabulky 2.

Tab. 2: Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

1. BÝT (BEING) - OSOBNÍ CHARAKTERISTIKY ČLOVĚKA

Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled.
Psychologické bytí	Psychické zdraví, vnímání, cítění, sebeúcta, sebekontrola.
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra.

2. PATŘIT NĚKAM (BELONGING) - SPOJENÍ S KONKRÉTNÍM PROSTŘEDÍM

Fyzické napojení	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita.
Sociální napojení	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení).
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení).

3. REALIZOVAT SE (BECOMING) - DOSAHOVÁNÍ OSOBNÍCH CÍLŮ: NADĚJE A ASPIRACE

Praktická realizace	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování.
Volnočasová realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu.
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny.

Zdroj: QOL University of Toronto

Zcela odlišný model od všech ostatních je model čtyř kvalit života, obsažený v tabulce 3. Je to model **Ruuta Veenhova** (2000), zveřejněný v knize geografky **Evy Heřmanové** *Koncepty, teorie a měření kvality života* (2012), která podává opět souhrnný obraz o teorii a způsobech měření QOL.

Ruut Veenhoven je sociolog a ve svém modelu zohledňuje životní šance, různé vnitřní a vnější předpoklady pro prožití individuálního života. Jako jediný uvažuje v dimenzích užitečnosti života jednotlivce z hlediska určité komunity, společnosti či lidstva. V poslední části zahrnuje subjektivní QOL, tzn. oblast vlastního hodnocení života.

Tab. 3: Model čtyř kvalit života

ČTYŘI KVALITY ŽIVOTA	VNĚJŠÍ KVALITY CHARAKTERITIKY PROSTŘEDÍ VČETNĚ SPOLEČNOSTI	VNITŘNÍ KVALITY CHARAKTERISTIKY INDIVIDUA
PŘEDPOKLADY	VHODNOST PROSTŘEDÍ	ŽIVOTASCHOPNOST JEDINCE
Životní šance	Životní prostředí, sociální kapitál, prosperita, životní úroveň (zahrnuje ekologické, sociální, ekonomické a kulturní podmínky, které studuje ekologie, architektura, sociologie a sociálně-politické vědy.)	Psychický kapitál, adaptivní potenciál, zdraví, způsobilost (představuje fyzické a duševní zdraví, znalosti, schopnosti a umění života a je předmětem zájmu lékařství, psychologie a pedagogiky a poradenství v oblasti životního stylu).
VÝSLEDKY	UŽITEČNOST ŽIVOTA	VLASTNÍ HODNOCENÍ ŽIVOTA
Životní výsledky	Vyšší hodnoty než přežití, transcendentální koncepce (zahrnuje vnější užitečnost člověka pro jeho blízké okolí, pro společnost a lidstvo a jeho vnitřní cenu v termínech morálního vývoje, morální dokonalosti a je tradičně předmětem zájmu filozofie).	Subjektivní pohoda, spokojenost, štěstí, pocit smysluplnosti (představuje pojetí kvality života, které je široce aplikováno ve vědách o člověku, v medicíně a vytváří vlastní metodologické postupy, zahrnuje hodnocení spokojenosti s jednotlivými životními oblastmi, hodnocení převažující nálady a celkové spokojenosti se životem).

Zdroj: Upraveno podle Veenhoven, R., (2000)

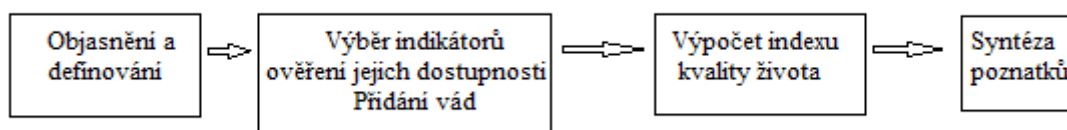
Další model zveřejněný v knize Evy Heřmanové je model podle **Taillefera** (2003), ten specifikuje modely do třech skupin, na model nejjednodušší a nejméně propracovaný – *konceptuální*. Skládající se dále z *konceptuálního rámce* popisující vztahy mezi prvky a *teoretického rámce* obsahující strukturu prvků. Viz tabulka 4.

Tab. 4: Modely kvality života podle typu a složitosti konstrukce

CHARAKTERISTIKA	
Konceptuální model	Model specifikující jednotlivé dimenze a vlastnosti kvality života, nejméně promyšlený, nejméně formálně propracovaný, nevyužívající složitých metod.
Konceptuální rámec	Model popisující, explanující či předpovídající charakter nejvýznamnějších vztahů mezi prvky nebo dimenzemi QOL.
Teoretický rámec	Model zahrnující strukturu prvků a jejich vztahy v rámci určité teorie.

Zdroj: Upraveno podle Heřmanová, E. (2012)

Další publikací zabývající se problematikou kvality života je publikace geografa **Františka Murgaše** (2012) *Prostorová dimenze kvality života*, jenž podává celkový obraz a souhrn definic QOL. Podrobněji uvádí případovou studii měření kvality života na Slovensku a měření kvality života v České republice. Vymezuje také geografický aspekt kvality života, ve kterém se snaží o objasnění, a definování kvality života viz obr. 1.

Obr. 1: Posloupnost kroků v prostorové dimenzi QOL (Vlastní úprava, Zdroj: Murgaš, F., 2009)

Mezi další geografy zabývající se kvalitou života patří **Vladimír Ira** a **Ivan Andráško** a jejich publikace: *Kvalita života z pohledu humánní geografie* nebo **Jana Temelová**, **Lucie Pospíšilová** a **Martin Ouředníček** (2012) v knize *Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života*. Problematikou kvality života a životního prostředí a hodnocení kvality života ve městech se zabývali: **Michaela Pomališová**, **Viktor Třebický** a **Josef Novák** v knize *Hodnocení kvality života ve městech se zapojením veřejnosti*.

Jak vyplývá z předešlého textu a znázorněných modelů, o QOL existuje mnoho publikací a každý se jí věnuje z jiného úhlu, medicínská geografie studuje QOL v souvislosti se zdravím, geografové se snaží hodnotit většinou prostorové aspekty, sociologové vliv okolního prostředí a psychologové hledají rozsah QOL a vlivy na osobnost jedince.

4. Vymezení pojmu kvalita života

4.1 Kvalita života

Kvalita života (QOL) je pojem relativně nový, interdisciplinární a multidimenzionální. Úzce souvisí s lidským bytím a provází nás po celou dobu našeho života. Kvalita života zcela určitě nemůže být měřena ani hodnocena pouze materiální stránkou života, ale je to souhrn materiálního i nemateriálního. K důrazu na ni dochází hlavně v současnosti, tedy v postmoderním období, které přináší rozsáhlé změny, a to nejen v zaměstnanosti, ale také v oblastech jako jsou: životní standart, důraz na duševní rozvoj, demokratizace či pluralizace ve všech částech sociálního života.

4.1.1 Historický vývoj pojmu kvalita života

Za vznik jsou považována 20. léta 20. století v souvislosti s úlohou státu při rozvoji nižších sociálních vrstev. Ale kvalita života jako taková vznikala daleko dříve, dalo by se říci, že její počátky sahají již do antiky, kde sice pojem neuměli definovat, ale za to definovali jak kvalitu, tak život samostatně. V rámci literatury, jak vědecké tak i nevědecké, prakticky neexistuje shoda týkající se počátku kvality života. Mezi první práce zabývající se kvalitou života patří práce Aristotela – Etika Nikomachova (Křivohlavý, J. 2001). Řekové jako jediní do té doby definovali kvalitu života jako naplnění lidského bytí. Dalším autorem, kterým se pojmu věnoval, byl Lucius Annaneus Seneca v díle De via beata (O blaženosti), posléze svatý Augustin- De beata vita (O blaženém životě). V novověkých dějinách byla ale za kvalitu života považována jen kvalita po stránce materiální. Opět vznikaly studie v souvislosti se státem a vývojem jeho financí (Hnilicová, H. 2005).

Přelom nastal ve 30. letech 20. století (Thorndike, E. L., 1935), kdy se pojem začlenil také do psychologie. Na to následovalo zařazení pojmu zdraví, které bylo definováno jako: „stav fyzické, duševní i sociální pohody“, tato definice s sebou nutně musela přinést otázky, co vede k takovému stavu. V 60. letech 20. století se do popředí dostávaly otázky týkající se hlavně nemateriální složky kvality života. V roce 1968 se pojem kvalita života objevil ve zprávě Římského klubu, jehož hlavními cíli bylo především odzbrojování, šíření humanismu a zvyšování životní úrovně lidí. V 70. letech 20. století bylo předmětem výzkumu QOL materiální bohatství v nejvyspělejších státech světa.

Do Evropy se pojem dostal zásluhou německého kancléře Willyho Brandta, jehož sociálnědemokratická strana měla zlepšování kvality života přímo ve svém programu. Za

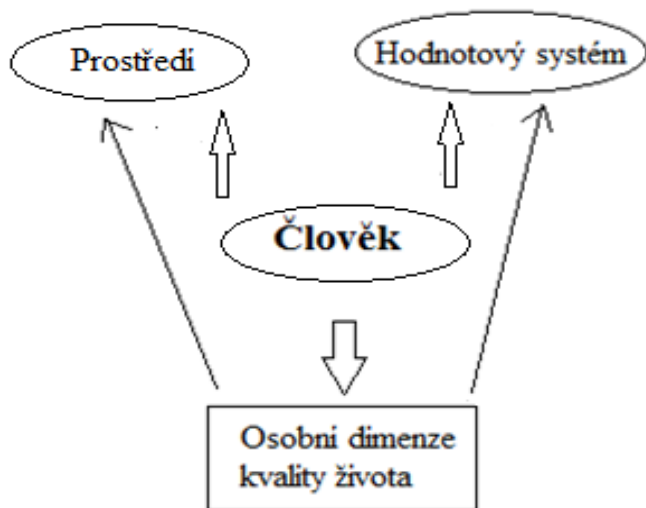
největší boom je ovšem považována polovina 90. let, kdy se celá řada vědců začíná zajímat o termín kvalita života. (Heřmanová, E., 2012)

4.1.2 Přehled užívaných definic

Univerzální definice pojmu kvality života zatím neexistuje. Důvodem proč tomu tak je, je především subjektivita, tedy to že každý kvalitu života vnímá ze svého vlastního úhlu a k tomu, aby jí dosáhl, potřebuje každý něco jiného. Co může v hodnotovém systému jednoho jedince být klíčové, může pro dalšího být zcela nepodstatné. Dalším důvodem je komplexnost a složitost pojmu. Gurková (2011) tvrdí, že kvalitu života lze označit jako vnímání nebo kognitivní hodnocení vlastního nebo cizího života, emoční stav či mentální stav. Timoracký (2002, s. 186) definuje: „*...kvalita života je výsledkem vzájemného působení sociálních, zdravotních, ekonomických a environmentálních podmínek, týkajících se lidského života.*“ Johnston (1994, s. 493): „*kvalita života je stav sociální pohody (well-being) jednotlivce nebo skupiny, sledovaný nebo identifikovaný objektivními indikátory*“. Univerzita v Torontu definuje: „*kvalita života je stupeň, ve kterém osoba využívá významné možnosti v jeho nebo jejím životě.*“

V předcházejícím textu bylo použito well-being (doslova „dobré bytí“, zkráceně WB) které se často dává do kontextu právě s pojmem kvality života. Dalšími častými spojeními jsou například PWB (personal well-being) neboli osobní pohoda. Nebo SWB (subjective well-being) subjektivní pohoda. Pacione (2003) používá termín „ill-being“, doslovně nemocné bytí.

Pullman a kol. (2007) definují: „*kvalita života člověka je souborem indikátorů kvality, kterému v jednotlivých obdobích života dávají schopnost plnit poslání pro společné dobro*“. Podle Murgaše (2012) vycházejícího z Pacinoneho teorie o ill-being tvoří kvalitu života: „*psychologická, somatická, religiózní, sociální a ekonomická dobra, ústící do subjektivního pocitu štěstí nebo spokojenosti – konfrontována se zdravotními, sociopatologickými, ekonomickými a environmentálními zly, přičemž tato konfrontace probíhá v prostorově diferencovaném vnějším prostředí*“.

Obr. 2: Schéma prvků a vazeb v kvalitě života (Zdroj: Murgaš, F., 2012, Vlastní zpracování)

Další důležitou definicí je definice WHOQOL (Skupina pro kvalitu života Světové zdravotnické organizace): „*Individuální percepce pozice v životě, v kontextu kultury a systému hodnot, ve kterých (jedinec) žije a v relaci k jeho cílům, vyjadřuje jedincův vztah k vlastním cílům, očekávaným hodnotám a zájmům. Kvalita života vyjadřuje subjektivní evaluaci, vycházející z kulturního, sociálního a environmentálního kontextu...kvalita života nemůže být jednoduše ztotožněna s termíny zdravotní stav, životní spokojenost, psychický stav nebo pohoda*“. Definice Evropské komise (in Rifkin 2005, s. 97): „*kvalita života jsou nehmotné aspekty života, tj. zdraví, společenské vztahy, kvalita životního prostředí, existující životní podmínky a osobní blahobyt*“.

4.1.3 Subjektivní a objektivní dimenze kvality života

Koncept kvality života můžeme sledovat ze dvou hledisek, a to ze subjektivního a objektivního hlediska. Důležitějším pro život člověka se zdá být subjektivní QOL. *Objektivní kvalita života* se zabývá materiálním zabezpečením, sociálními podmínkami, sociálním statutem a fyzickým zdravím. Lze ji definovat podle Vymětala (2001) jako: „*souhrn ekonomických, sociálních zdravotních a environmentálních podmínek, které ovlivňují život člověka.*“ „*Subjektivní kvalita života se týká jedincova vnímání svého postavení ve společnosti v kontextu jeho kultury a hodnotového systému. Výsledná spokojenost je určena osobními cíli, očekáváním a zájmy.*“ (Vaďurová, H., Mulchar, P., 2005)

Tohle však není jediný model dimenzí kvality života, např. Massam (2002) dělí na prostorovou a osobní dimenzi, kdy k osobní řadí individuální kvalitu života, objektivní kvalitu života, a životní uspokojení. Prostorovou dimenzi pak tvoří kvalita života místa, komunitní kvalita a environmentální kvalita.

Pacione (2003b) dělí dimenze podle dvou sfér a to jak lidé žijí svůj život a podmínky, které je obklopují. Ze všech více uvedených dělení je jasné, že kvalita života a její dimenze nejsou zcela striktně odděleny, dimenze se překrývají a vzájemně na sebe působí. Proto je kvalita života pojmem komplexním. (Ira, V., Andráško, I., 2007)

4.1.4 Domény a indikátory kvality života

Indikátor nám určuje hodnotu různého charakteru, která udává okamžitý stav nebo úroveň změny stavu sledovaného jevu. Při výběru jednotlivých indikátorů je potřeba podle Massama (2002) sledovat tyto kritéria:

- do jaké míry se indikátory shodují s indikátory z jiných prací, kvůli časovým (time-series analysis) a průřezovým analýzám (cross-sectional analysis),
- zda jsou údaje, dle kterých měříme spolehlivé a plně dohledatelné,
- zda indikátory jasně a srozumitelně vymezují oblast kvality života a zda je výběr takovéto oblasti možné považovat za relevantní,
- zda jsou oblasti měřené indikátorem samostatné či vzájemně propojené
- zda je indikátor samostatný a nezávislý ukazatel nebo je složený z dvou či více atributů. (Ira, V., Andráško, I., 2007)

Podle Murgaše (2012) nad indikátory stojí domény, které jsou vlastně agregáty indikátorů. Různí autoři dělí domény různě a pod domény pak podle toho náleží indikátory. Příklady domén od různých autorů:

Cutterová (in Rogerson 1989): *sociální prostředí, fyzicko-geografické prostředí, perceptuální indikátory.*

Van Kamp a kolektiv (2003) dělí domény: *personální charakteristiky, zdraví, ekonomické aspekty, dostupnost veřejných služeb, zastavěná území, přírodní zdroje, přírodní prostředí, společenství, kultura, bezpečnost, životní styl.*

Dělení podle WHO: *tělesné zdraví, psychické funkce, úroveň nezávislosti.*

Název domény je nejčastěji používán i Irou a Andráškem (2007), není však jediným, vyskytují se názvy jako: komponenty, aspekty, dimenze či složky. V tabulce 5 jsem znázornila indikátory, náležející pod domény podle Van Kampa (2003), uvedená dělení

domén a indikátorů však nejsou zdaleka jediná, zabývají se jimi další autoři a dělí je jinými způsoby.

Tab. 5: Domény a indikátory

Domény	Indikátory
Personální charakteristiky	věk, vybavenost domácností, charakteristické črty, dědičnost
Zdraví	fyzické a duševní
Ekonomické aspekty	příjmy, zaměstnanost, vzdělání
Dostupnost veřejných služeb	zdravotní péče, rekreace, zelené plochy, mobilita
Zastavěná území	zdevastované plochy, vzhled, kanalizace, bydlení, odstraňování odpadů, znečišťování ovzduší
Přírodní zdroje	energie, výživa, voda,
Přírodní prostředí	podnebí, flora, fauna, ráz krajiny, pustiny
Společenství	rodina, sociální sítě, skupinové vztahy, shromažďování
Kultura	umění, soukromí
Bezpečnost	nehodovost, kriminalita, riziko přírodních katastrof
Životní styl	hodnoty, chování, preference, osobní rozvoj

Zdroj: Vlastní úprava (podle Van Kamp a kol. 2003)

4.1.5 Měření kvality života

Objektivita příp. subjektivita měření je vždy vázaná na použité ukazatele. Pacione (1982) uvádí faktory ovlivňující výsledky měření, jsou to: výběr indikátorů, použité metody, způsob spojení indikátorů do jednotného celku, vážení či nevážení indikátorů, techniku měření a výpočtů. Ovšem jednotný postup měření kvality života neexistuje a to z toho důvodu, že se liší jednotlivé články od samotného výběru indikátorů přes diverzifikaci subjektu. Hledáním jednotného přístupu se zabývaly Felce a Perry (1995), kteří vcházejí ze tří základních předpokladů, a to: ze zdokonalení techniky měření a hodnocení objektivních aspektů QOL, upřesnění metodologie získávání subjektivních hodnocení různých aspektů osobního života člověka a výzkum kvality života u specifických skupin lidí. (Ira, V., Andráško, I., 2007) *Subjektivní měření kvality života* probíhá formou dotazníkového

šetření. *Měření objektivní kvality života* může probíhat na několika úrovních a to mezinárodní, národní, regionální, místní popř. personální úrovni.

Objektivní měření – příklady používaných indexů:

Index lidského rozvoje (Human Development Index, HDI)

Patří mezi nejznámější vyjádření kvality lidského života, je vypočítáván ze tří kategorií: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotná životní úroveň. Poprvé byl použit v roce 1975 a je každoročně zveřejňován ve Zprávě o lidském rozvoji (Human Development Report, HDR). Česká republika je součástí tohoto hodnocení od roku 1993. Výpočet se provádí ze tří již zmiňovaných ukazatelů: lidské zdraví se hodnotí pomocí demografického ukazatele *naděje dožití při narození*, úroveň vzdělanosti se hodnotí pomocí „*gramotnosti obyvatelstva starších 15 let (hrubá míra studujících, která byla definována jako podíl žáků a studentů na všech stupních škol bez věkového omezení na populaci oficiálního věku školní docházky)*.“ Pro hmotnou životní úroveň se užívá *hrubý domácí produkt (HDP)*. (Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol., 2008)

$$\text{Vzorec: } \mathbf{HDI}_{xi} = (\mathbf{X}_i - \mathbf{X}_{\min} / \mathbf{X}_{\max} - \mathbf{X}_{\min})$$

i představuje územní jednotku

x je ukazatel či daná charakteristika

HDI_{xi} je výsledné bezrozměrné číslo v uzavřeném intervalu <0,1>

X_{max} a **X_{min}** jsou maximální a minimální hodnoty **X_i**

X_{max} - X_{min} se rovná variačnímu rozpětí

Tento vzorec lze použít pouze v případě kdy se s rostoucí hodnotou ukazatele **X_i** zvyšuje i kvalita života. V případě že se kvalita života snižuje, využíváme vzorec:

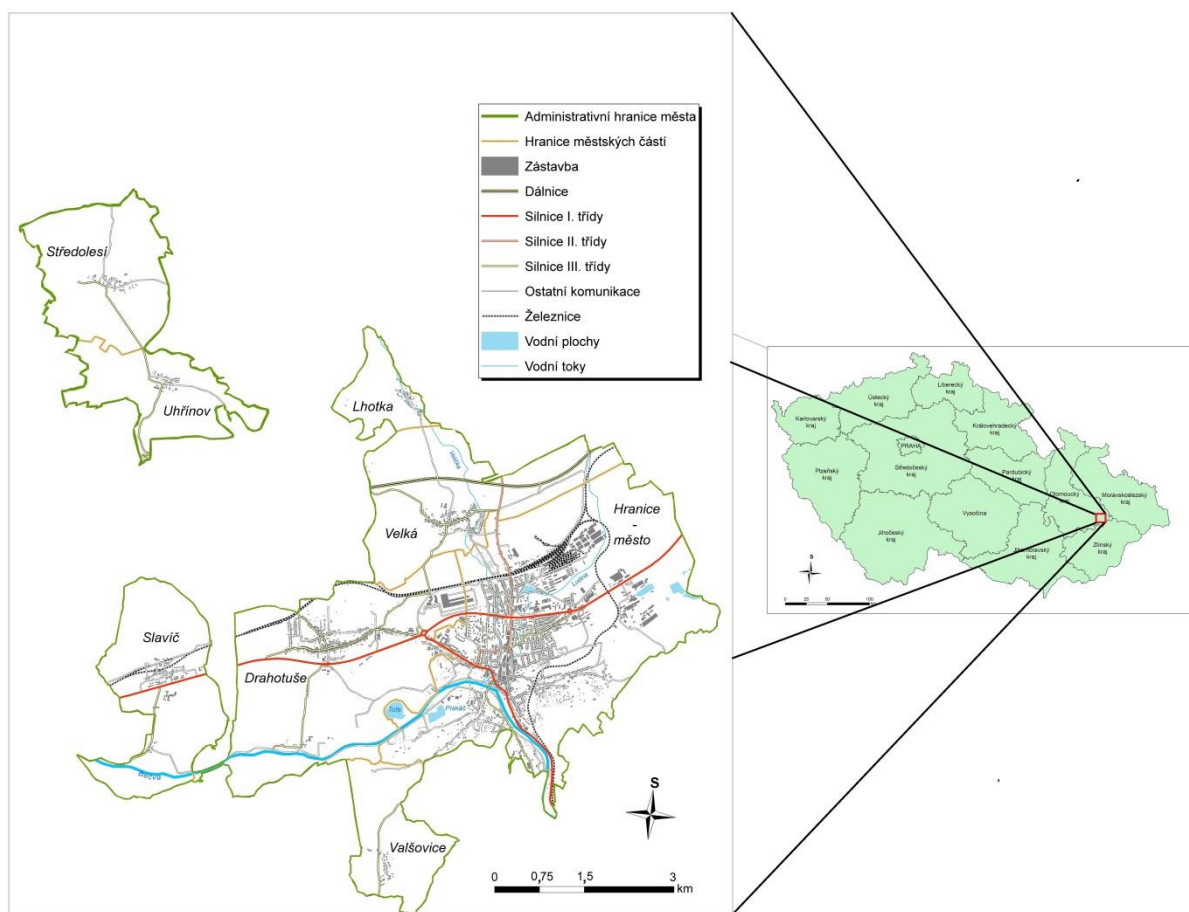
$$\mathbf{HDI}_{xi} = (\mathbf{X}_{\max} - \mathbf{X}_i / \mathbf{X}_{\max} - \mathbf{X}_{\min})$$

Hodnota 0 vyjadřuje nejméně příznivou hodnotu ukazatele a hodnota 1 je nejvíce příznivá. Každá z hodnot dílčích ukazatelů má svoje hranice u střední délky života je to 25 – 85 let, u vzdělání 0 – 100% a u HDP 100 – 40 000 USD v paritě kupní síly.

Další indexy měřící kvalitu života jsou: Index lidské chudoby (Human Poverty Index, HPI), jenž je ukazatelem lidského rozvoje a zohledňuje data jako dětská podvýživa nebo dostupnost vody. Index demokracie, Index svobody, Index šťastné planety (Happy Planet Index, HPI), Index vnímání korupce (Corruption Percepton Index, CPI) nebo Index globálního hladovění (Global hunger index, GHI) atd. (Heřmanová, E., 2012)

5. Vymezení zájmového území a jeho charakteristika

Obr. 3: Mapa Hranic a místních částí

Podkladová data: Národní geoportál INSPIRE 2013, geofabrik.de, vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

5.1 Administrativní členění

Hranice spolu s dalšími 25 městy náleží do Olomouckého kraje (NUTS III), kde více jak 58% obyvatelstva žije ve městech. Hranice jsou obcí s rozšířenou působností, v Olomouckém kraji je celkově 13 ORP. Největšími správními obvody v kraji jsou: Prostějov se 75 obcemi a Přerov s 59 obcemi. Pod Hranice spadá 30 obcí, pro které zajišťují přenesenou působnost: (ČSÚ, 2011)

O Hranicích by se dalo říci, že jsou malou místní aglomerací tvořenou 9 místními částmi vyznačených na obrázku 3: Hranice I-Město – je jádrem městského organismu, které neustále prochází vývojem, jak architektonickým tak urbanistickým, tato část města je spádovou oblastí, Hranice II-Lhotka – malá obec přímo navazující na Hranice, od r. 1960 sloučena s obcí Velká, dnes osadou Velké, rozvoj je omezen hlavně dopravní polohou a

výhradně obytnou funkcí, na jižním okraji je vymezená část pro podnikání, významným jsou zde zásoby podzemní vody, která je velmi kvalitní a svými parametry odpovídá vodám pro kojení, Hranice III-Velká – od roku 1848 měla obec vlastní školu, a za obcí je kamenolom, který ztěžuje obyvatelům bydlení, Hranice IV-Drahotuše – jsou malým městem, od r. 1922 mají vlastní školu, známé je především z kultury drahotušské ochotnické divadlo, výrazný počín zlepšující kvalitu bydlení a životního prostředí bylo zavedení plynofikace v roce 1994, také vybudování obchvatu, výrazně zlepšilo životní podmínky co se dopravy týče, Hranice V-Rybáře – velmi malá obec, nazývána až do 20. let Rybář, je to malá osada, těsně navazující na město Drahotuše, která se rozrůstá jen díky tvoření zahrádkářských kolonií, Hranice VI-Valšovice – obec nacházející se až za lázněmi Teplice nad Bečvou, ve vzdálenosti 5 km od Hranic, nenachází se zde žádná průmyslová provozovna, obec má pouze prodejnu smíšeného zboží, Hranice VII-Slavič – obec ležící za Drahotušemi směrem na město Lipník nad Bečvou, jediným významným je prodejní středisko firmy Peugeot, Hranice VIII-Středolesí – bylo dříve německou osadou zvanou Mittelwald, od roku 1938 až 1945 bylo součástí Sudet, v současnosti převažuje spíše rekreační charakter a dochází k vyliďování, to nicméně probíhalo po odsunu německé části obyvatelstva neustále, takže z původních 380 obyvatel klesl počet na 61, nenachází se zde žádné průmyslové podniky a menší provozovny, do budoucna je uvažováno o umístění provozoven dřevovýroby a Hranice IX-Uhřínov – obdobný vývoj jako u Středolesí, dochází k úbytku obyvatel, nenachází se zde jen prodejna smíšeného zboží. Hranice se se všemi svými částmi rozkládají asi na 52 km². (MěÚ Hranice, Juračka, V., Necid, J., 1995)

5.2 Fyzicko-geografická charakteristika

Hranice se nacházejí v Bečevské bráně z velké části na pravém toku řeky Bečvy v nadmořské výšce 260 m n. m. Jsou obklopeny Oderskými vrchy a Podbeskydskou pahorkatinou s nejvyšším vrcholem Maleníkem (479 m n. m.). Kromě Bečvy Hranicemi protékají další dva toky, které výrazně přispěly k utváření krajiny a to Velička a Ludina. Významné jsou zde třetihorní usazeniny, které na severozápadě přecházejí do teras, tvořených převážně ze štěrkopísků a na jihovýchodě je území tvořeno prvohorními devonskými vápenci. Celé toto území bývá označováno jako Hranický kras, ke kterému patří dva přírodní útvary, a to Zbrašovské aragonitové jeskyně a Hranická propast. Z geologického hlediska je tedy zřejmé, že Hranice jsou ideálním místem pro těžbu vápenců, která zde také intenzivně stále probíhá. Kvůli unikátnosti reliéfu jsou zde státem uznané

některé chráněné části území a to: NPR Hůrka, NP Malá a Velká Kobylanka, PP Nad Kostelíčkem. (Juračka, V., Nécid, J., 1995)

Podle klimatické regionalizace spadá území do mírně teplé oblasti MT10. Místní část Lhotka leží v jednotce klimatické oblasti MT 9 a místní části Středolesí a Uhřínov leží v klimatické oblasti MT 7. Území Hranicka se nachází v závětrné poloze srážkového stínu, tak má poměrně i méně srážek. (Quitt, E., 1971) Hydrograficky náleží území k dílčím povodím 4-11-01 a 4-11-02 řeky Dunaje.

5.3 Historický vývoj zájmového území

Hranice byly osidlovány už od starší doby kamenné-paleolitu. Ve 20. letech 20. století byly v Hranicích nalezeny první doklady o tomto osídlení a to v jeskyni pod Velkou Kobylankou, kde bylo nalezeno pravěké tábořiště a velké množství pravěkých nástrojů - pazourků.

V roce 1938 byl na kopci Strážné u Kelče nalezen soubor 250 kusů stříbrných mincí a rozlámaných ozdob, část z těchto šperků můžeme datovat až do 11. století. K původu tohoto pokladu jsou dva názory a to, že to byl majetek nějakého obchodníka, který si je tu schoval v blízkosti obchodní cesty nebo že to byla válečná kořist některého z vojáků, jelikož spadá do doby bojů o Moravu mezi českými a polskými panovníky.

Jako nejstarší zmínka o Hranicích je považována zpráva z roku 1169, kdy olomoucký úředník kníže Fridrich daroval území mezi Bečvou a Odrou rajhradskému klášteru. Tato listina je údajně falzifikát, který později ve 13. století sloužil ve sporu o vlastnictví území. Důležitým faktem i přes falzifikovanou listinu zůstává, že Hranice už v této době kolonizovány byly, ať už o tom svědčí majetkové spory nebo Kelčský poklad. Mimo jiné zde vedla v roce 1000 důležitá obchodní cesta (tzv. Jantarová stezka). Dominantní postavou při založení Hranic byl Mnich Jurik, jehož vyobrazení nalezneme v Hranickém Kostelíčku a který přes falzifikaci listiny opravdu existoval, svědčí o tom nekrolog z rajhradského kláštera. Jurik se značně podílel na kolonizaci území, vedl mýcení lesů, takže v poměrně krátké době vyrostla na tomto území osada a od roku 1201 byla nazývána trhovou vsí. (Hosák, L., Indra, B., Jašková, M., 1969)

Název Hranice má opět více verzí, jedna z nich tvrdí, že to bylo kvůli blízkosti pohraničního hvozdu a „hranice“ byly poslední osadou u tohoto lesa. Jiná domněnka říká, že v době kolonizace se pálily hranice dříví. Od roku 1276 se pro Hranice používal latinský název Alba Ecclesia, v německé verzi Weisskirchen- od bílého kostela, který městu dominoval.

O povýšení Hranic na město existují tři zprávy, které se liší jak rokem tak časově. První je z 19. března 1251 a je historicky odmítnuta jako padělek. Ke skutečné lokaci došlo 4. března 1276, kdy hradištský opat Budiš dovolil lokátoru Thamovi, aby vysadil Hranice na město.

Na přelomu 14. a 15. století patřily Hranice ke středně velkým městům na Moravě. Nedaleká Olomouc byla v této době centrem katolicizmu a oporou husitství se stal Tovačov. Jan Tovačovský z Cimburka dobýval okolní města jako Přerov, Odry a zmocnil se i Hranic a roku 1431 jim potvrdil všechna práva a privilegia. Mezi taková práva patřilo například šenkování a vaření piva, rybolov v Bečvě od ústí Veličky až po Skalku dále například šenkování vína. Kromě toho Hranice také získaly privilegium na výběr cla a mýta od projíždějících kupců.

Koncem 15. století nastalo období vlády Pernštejnů. Vilém z Pernštejna usiloval o to, aby se Hranice staly jeho vlastnictvím trvale a dědičně a aby už nebyly v zástavě. Od roku 1499 svolil klášter Hradištský a Vilém měl konečně nárok na hrad i na město s předměstím. V tomto období zde vznikalo velké množství rybníků a to u Bělotína či Slavíče, voda do obou byla přiváděna Veličkou. Syn Viléma - Jan z Pernštejna nastolil ve městě řád a zaručoval obyvatelstvu jak bezpečnost, tak i právo. Jak Jan, tak i Vilém byli tolerantní i co se náboženství týče, přesto že byli sami katolíci, dovozovali zde i podobojí. V první polovině 16. století docházelo k četným změnám a město bylo opevněno hradbami, baštami, věžemi a příkopy. (Nebeský, J., 2007)

17. a 18. století se vyznačuje značnou přestavbou a rekonstrukcí zámku a také vznikem židovské obce. Pro 19. století jsou charakteristické špatné vztahy mezi Čechy a Němci, po roce 1885 se německé menšině dokonce podařilo na čas ovládnout vedení města a radnici. V roce 1903 se k moci a ke správě dostává opět česká většina. Na začátku 20. století byly Hranice zemědělským centrem s významným velkostatkem (od roku 1909 byla majitelkou hraběnka Altmanová, velkostatek zahrnoval 3266ha z toho bylo 2000ha lesů).

Z průmyslových odvětví byl nejvýznamnější textilní průmysl, který měl tradici už ve středověkém soukenictví, avšak počátkem 20. století řada textilních podniků zanikla, jedinou přeživší byla továrna firmy Heller. Do popředí se také dostávala továrna firmy Kunz na výrobu pump a čerpadel a nábytkářský závod Thonet-Mundus a.s. Za zmínku jistě také stojí továrny na prací stroje Rak a Hobza. Dalo by se říci, že průmyslová revoluce znamenala pro Hranice všestranný rozvoj a to nejen ve výrobě, ale také v obchodu. I když, Hranice nebyly nijak zvlášť velkým obchodním a finančním centrem, přesto bylo město v bývalém politickém okrese nejvýznamnější. (Juračka, V., Necid, J., 1995)

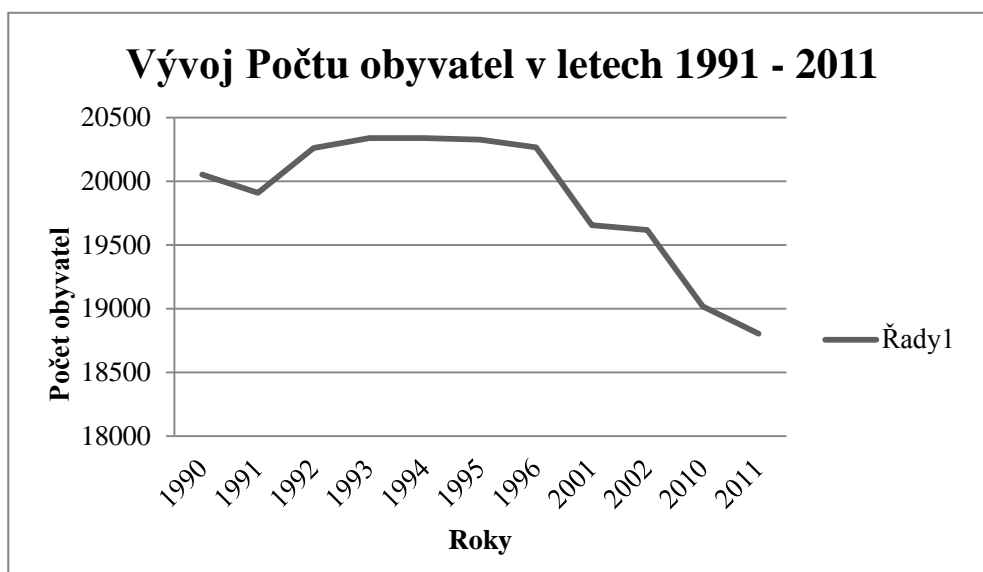
5.4 Obyvatelstvo

Počet obyvatel Hranic a jejich místních částí má mírně klesající tendenci, jak můžeme vysledovat z obrázku 4. Vždy tomu tak ale nebylo. Do začátku 90. let počet výrazně stoupal. Maxima dosáhly Hranice v roce 1992 a to 20261 osob. Jak již bylo zmíněno v kapitole 5.1, Hranice mají 9 místních částí. V tabulce číslo 6 jsou zaznamenány údaje o počtu obyvatel za rok 2011. Největší místní částí jsou Hranice I - Město a druhou Hranice IV - Drahotuše. Nejmenší je obec Rybáře. Celkem mají Hranice za rok 2011 18397 obyvatel. (SLDB 2011)

Tab. 6: Počet obyvatel v Hranicích a místních částech

Místní části	Počet obyvatel	Ženy	Muži
Hranice I-Město	15810	8235	7575
Hranice II-Lhotka	100	45	55
Hranice III-Velká	429	224	205
Hranice IV-Drahotuše	1501	747	754
Hranice V-Rybáře	37	17	20
Hranice VI-Valšovice	135	68	67
Hranice VII-Slavič	267	140	127
Hranice VIII-Středolesí	61	30	31
Hranice IX-Uhřínov	57	30	27
Celkem	18397	9536	8861

Zdroj: SLDB 2011

Obr 4: Graf vývoje počtu obyvatel v letech 1991 – 2011

Zdroj: SLDB, Vlastní zpracování

Tab. 7: Srovnání počtu obyvatel za Olomoucký kraj, okres Přerov a za Hranice

	Počet obyvatel		
	Ženy	Muži	Celkem
Kraj	322901	305526	628427
Okres Přerov	66771	63311	130082
Hranice	9536	8861	18397

Zdroj: SLDB 2011

Z tabulky 7 můžeme vyzorovat, že v Olomouckém kraji žije více žen jak mužů a není tomu jinak ani v případě Hranic. Jedinými místními částmi, kde převažují muži nad ženami, jsou: Lhotka, Drahotuše, Rybáře a Středolesí.

Co se týče národnosti, tak při sčítání obyvatel se nejvíce hlásilo k české národnosti, na druhém místě byla národnost moravská a na třetím místě národnost slovenská. Zastoupeny jsou ale i další národnosti a to: romská, polská, německá a nejméně početná národnost slezská viz tabulka 8. (SLDB, 2011)

Tab. 8: Obyvatelstvo podle národnosti

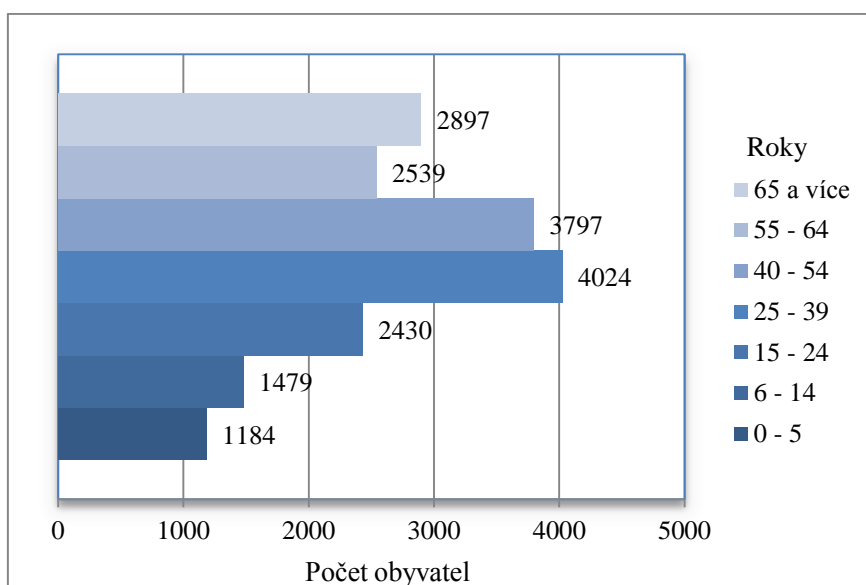
		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		18 397	8 861	9 536
z toho národnost	česká	10 695	4 965	5 730
	moravská	2 567	1 307	1 260
	slezská	12	9	3
	slovenská	320	163	157
	německá	6	1	5
	polská	19	7	12
	romská	48	25	23
	ukrajinská	10	4	6
	vietnamská	15	6	9
neuvedeno		3 851	1 948	1 903

Zdroj: SLDB 2011

5.4.1 Věková struktura a index stáří

Věková struktura je velmi důležitou charakteristikou, která vypovídá hlavně o potřebách a možnostech obyvatel obce, které se v průběhu jejich života neustále mění, ať z pohledu nároků na dopravu, vybavenost různými druhy služeb či z pohledu nároků na bydlení. (Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L., 2011).

Celková data pro Hranice a místní části naznačují trend postupného stárnutí obyvatel. V porovnání s Českou republikou a Olomouckým krajem, je tento region ale mladý. Skoro ve většině částí Hranic přesáhl počet obyvatel starších 65 let počet obyvatel mladších 15 let a to v Hranicích I až Hranicích VI, výjimku tvořili pouze Uhřínov, Středolesí a Slavič. Z obrázku 5 také vyplývá, že populace stárne. Největší zastoupení má skupina mezi 25 a 39 lety (tzv. Husákovy děti) a hned za ní následuje skupina obyvatel ve věku 40 – 54 let. (SLDB 2011)

Obr. 5: Graf věkové struktury Hranic a jejich místních částí

Zdroj: SLDB 2011, Vlastní zpracování

Přestože je Hranicko region poměrně mladý, jeho přirozený přírůstek zůstává stále v záporných hodnotách. Je to hlavně díky vlivu nízké porodnosti a záporného migračního salda. Z grafu věkové struktury také můžeme vysledovat, že počet mladších věkových skupin je relativně nízký a to z důvodu nízké porodnosti, která stagnuje od roku 2000. Pokud bych tedy měla shrnout, z grafu jasně vyplývá, že nejsilnějšími skupinami v následujícím desetiletí bude skupina mezi 55 a 64 lety života.

Index stárí

Index stárí je často používanou charakteristikou, která vypovídá o stárnutí populace. Vyjadřuje, kolik obyvatel ze starších věkových skupin připadá na sto dětí. Index stárí pro celou republiku vzrostl z původních 60,2 na 102,4. Je to způsobeno hlavně nárůstem počtu starých lidí nad 65 let a rychlým poklesem počtu dětí do 14 let (v roce 2004 byl poprvé nižší než počet seniorů). Pokud se zaměříme na místní části Hranic tak stárnutí populace a

migrace mají vliv na depopulačních procesech. Takováto situace nastává u částí Rybáře, Středolesí a Uhřínov, z kterých se postupně stávají rekreační oblasti.

Výpočet indexu stáří:

$$\text{Index stáří} = \frac{\text{počet obyvatel ve věku 65 a více let}}{\text{počet obyvatel ve věku 0 - 14 let}} \times 100$$

Je-li výsledná velikost indexu nižší než sto, je podíl sledované dětské složky obyvatel vyšší než podíl starších osob, a naopak převyšuje-li výsledná hodnota indexu sto, je počet osob ve věku nad 65 let vyšší než počet dětí v populaci. Optimální hodnotou je co nejnižší číslo. V případě Hranic mají tuto hodnotu pouze dvě části a to Slavíč a Středolesí, v případě Středolesí je sice zastoupeno více dětí než obyvatel v důchodovém věku, ale je tu značná migrace, z toho důvodu je jednou z nejvíce ohrožených částí depopulačním procesem. Nejhuře je na tom část Rybáře, která daleko přesáhla republikový průměr 102 a to s hodnotou 450. (ČSÚ 2011)

Tab. 9: Index stáří Hranic a jejich místních částí

Indexy stáří	2011
Hranice I-Město	109
Hranice II-Lhotka	118
Hranice III-Velká	156
Hranice IV-Drahotuše	108
Hranice V-Rybáře	450
Hranice VI-Valšovice	167
Hranice VII-Slavíč	53
Hranice VIII-Středolesí	83
Hranice IX-Uhřínov	120

Zdroj: Vlastní zpracování

6. Hodnocení subjektivní dimenze kvality života

Jak bylo nastíněno v předchozích kapitolách, ke kvalitě života můžeme přistupovat ze dvou hledisek a to objektivního a subjektivního. Pro Hranice a jejich místní části byla vybrána subjektivní dimenze pro co nejpřesnější vystižení kvality života a její percepci obyvatelstvem. Celý výzkum je tedy výsledkem dotazníkového šetření, které proběhlo v listopadu 2013 celkově pro 383 respondentů.

6.1 Analytická část

Hodnocení analytické části proběhlo na základě zpracování objektivních dat získaných z různých druhů institucí, z příslušné literatury a z terénního výzkumu. Data za bytový fond byla získána z ČSÚ. Data za bezpečnost byla zpracována pomocí policie ČR, dopravní policie a městské policie. Data za životní prostředí zprostředkoval Městský úřad Hranice a ČHMÚ. Další data byla získávána osobně pomocí školských a nemocničních institucí. Ne všechna data jsou zveřejněna, údaje z Policie ČR byla zveřejněna pouze pro tuto práci. Jelikož se práce zaměřuje na hodnocení pro všechny místní části, snažila jsem se sehnat data zvláště pro každou z nich, ale ne všechna jsou dostupná či existující, proto nebylo možné je zahrnout a v takovém případě je to uvedeno u dané kapitoly.

6.1.1 Domovní a bytový fond, úroveň bydlení

Kvalita bydlení je jedním z ukazatelů životní úrovně společnosti. O bydlení by se dalo tvrdit, že je podobnou komoditou jako potraviny nebo oblečení. Jeho zajištění je osobní odpovědností jednotlivce. Dostupnost kvalitního bydlení je přímo úměrná možnostem jedince. Hodnotí se z hlediska dostupnosti, stability a kvality.

Problematikou bydlení Hranic a jejich místních částí se zabývá odbor správy majetku, odbor životního prostředí, odbor rozvoje města, Ekoltes Hranice a.s. (správa bytového fondu), Stavební bytové družstvo, Občanské sdružení Moravská brána a Stavební bytové sdružení Moravská brána.

V letech 1997- 1998 bylo vybudováno 41 bytových jednotek. V roce 1998 byla odsouhlasena střešní bytová nástavba na sídlišti Kpt. Jaroše. V roce 1999 začala výstavba nových rodinných domů v ulici Skalní (celkem 109 bytových jednotek). Další lokalitou, kde je v současnosti plánována výstavba, je za Čaputovým domem. Problematika bydlení je také prioritní osou rozvojového plánu Hranic. Od roku 2012 začala revitalizace sídliště a to: Galašova ulice a Na Hrázi II. V rámci stavebních prací byly provedeny rekonstrukce

stávajících chodníků, vybudováno dětské hřiště včetně osazení dětských hracích prvků, a vysazena zeleň. Dále se počítá s regenerací sídliště Hromůvka a Nová. (MěÚ Hranice)

Podle výsledků SLDB bylo v Hranicích a jejich místních částech sečteno celkem 8293 bytů, z toho 828 bylo celkově neobydleno. Z neobydlených 71 změnilo uživatele, 118 slouží pouze k rekreaci, u 89 probíhá přestavba a 41 je nepřizpůsobených k bydlení. Domů je celkem 2732, z toho neobydlených 299, 84 slouží k rekreaci, 36 bylo přestavováno a 29 je úplně nevhodných pro bydlení. V Hranicích je stejně jako v jiných částech Olomouckého kraje neuspokojená poptávka po stavebních místech. Buďto jsou parcely tvořeny zemědělskou půdou nebo je vlastní soukromníci, kteří je nemají v úmyslu prodat. Když se, ale zaměříme na výsledky SLDB, tak zjistíme, že na Hranicku je velký počet neobydlených bytů a také domů. (MěÚ Hranice)

Tab. 10: Základní údaje o domovním a bytovém fondu

			Hranice	
Počet bytů	byty celkem - <i>druh domu</i>	celkem	8 293	
		z toho		
		rodinné domy	2 854	
			bytové domy	5 332
	neobydlené byty - <i>důvod neobydlenosti</i>	celkem	828	
		z toho		
		změna uživatele	71	
slouží k rekreaci		118		
přestavba		89		
		nezpůsobilé k bydlení	41	
Počet domů	Domy celkem	celkem	2 732	
	neobydlené domy s byty - <i>důvod neobydlenosti</i>	celkem	299	
		z toho		
		slouží k rekreaci	84	
		přestavba domu	36	
		nezpůsobilé k bydlení	29	

Zdroj: SLDB 2011

6.1.1.1 Vývoj bytové výstavby na Hranicku

V okrajových částech Hranic vyrostla satelitní sídliště a v jejich blízkosti zóny bydlení v řadové zástavbě i v individuálních rodinných domcích. Sídlíště vznikala hlavně začátkem 60. let a to: sídliště Kpt. Jaroše, Struhlovsko a Hromůvka I. První zmiňované je typické hlavně velkým množstvím zeleně. Domy jsou zde nízkopodlažní, maximálně čtyřpatrové, okrajová část je tvořena rodinnými domky. Kpt. Jaroše volně přechází do ulice Trávnícké, jež je tvořena výhradně domy rodinnými a navazuje v další místní část – Drahotuše.

Dalším zmiňovaným je sídliště Struhlovsko vznikající v roce 1963, na jehož území bylo dříve vojenské cvičiště. V současnosti se zde nachází základní škola, mateřská škola, zábavní centrum, restaurace a hypermarket. Velkou nevýhodou Struhlovska byla po dlouhou dobu kotelna na tuhá paliva, dnes již neexistující.

Posledním zmiňovaným sídlištěm vznikajícím v roce 1968 je Hromůvka I, výstavba byla v 80. letech doplněna o druhou část Hromůvku II., v 90. letech probíhalo doplnění výstavby, rozšiřování, výstavba garáží a protihlukových bariér. Velkou nevýhodou sídliště je bezprostřední blízkost silnice I. třídy D47. V současnosti probíhá renovace dětských hřišť, úprava zeleně. Na sídlišti najdeme mateřskou školu, samoobsluhu a několik restaurací. (Juračka, V., Necid, J., 1995)

Z novějších sídlišť chci jmenovat sídliště Nová ulice, dříve označována jako tzv. Ruské pole. Nová byla postavena začátkem 80. let, pro ubytování rodin důstojníků okupační armády. Do dneška přetrvává ráz izolovanosti, s jehož záměrem bylo sídliště budováno. Do roku 2005 bylo sídliště poměrně samostatným „městem ve městě“ se základní školou, hypermarketem, mateřskou školou a lesoparkem. To se změnilo s uzavřením základní školy. Nová ulice navazuje na Cementářské sídliště, které se skládá z nízko podlažních 3 - 4 patrových domů. Původně bylo sídliště budováno pro pracovníky nedaleké cementárny. Od roku 2000 probíhá výstavba nových domů. Toto bydlení je velmi lukrativní, jedná se hlavně o mezonetové domy, s prostornými 3 – 5 pokojovými byty. Sídlíště je jak dobře dopravně dostupné městu, tak je v blízkosti PR Nad Kostelíčkem.

Za jedno z nejvíce kontroverzních sídlišť v Hranicích já sama považuji Třidu 1. Máje, jedná se o protáhlou ulici vedoucí z centra. Z původních rodinných domků, zemědělských usedlostí, jsou typizované panelové domy. V letech 2000 – 2003 zde byl vystavěn obchodní dům Koloseum (namísto obchodního domu Bečva), na území sídliště je mimo jiné i další hypermarket a řada restaurací.

Okrajové části města jsou tvořeny menšími sídlišti, složenými z řadových domů: Pod Hůrkou a Pod Bílým kamenem. Jsou typické velkou vzdáleností od centra, mnohdy špatnou dopravní dostupností a komunikacemi ve zhoršeném stavu či s vůbec nezpevněným povrchem.

Zvláštním typem sídliště je Sklený kopec. Je tvořen výhradně řadovými a rodinnými domy a četnou zelení. Typický je dobrou dostupností a blízkostí od centra. Toto sídliště je sousedním zcela nového sídliště Jižní. Jižní je tvořena mezonetovými domy ve velmi dobré lokalitě v blízkosti jak přírodních rezervací, tak centra. (MěÚ Hranice)

6.1.1.2 Podíl rodinných domů

Jak vyplívá z tabulky 11 ve všech místních částech kromě Hranic města je z velké poloviny zástavba rodinných domů. Nejvíce u Středolesí kde rodinné domy tvoří 97%. Hranice I jsou typické hlavně velkým počtem bytů a okrajovými částmi tvořenými právě malým množstvím rodinných domů. Kromě okrajových částí jsou rodinné domy situovány v oblasti zvané Mexiko, tvořené Hviezdoslavovou ulicí, Nerudovou a lemováno sídlištěm Struhlovsko. Další části, kde je více jak 90% rodinných domů, jsou: Uhřínov a Rybář. Pro oblast Hranicka je tedy typická zástavba venkovského typu a městskou tvoří pouze jedna část.

Tab. 11: Podíl rodinných domů

Místní části	Podíl rodinných domů v %
Hranice I-Město	19
Hranice II-Lhotka	82
Hranice III-Velká	76
Hranice IV-Drahotuše	70
Hranice V-Rybáře	96
Hranice VI-Valšovice	73
Hranice VII-Slavič	78
Hranice VIII-Středolesí	97
Hranice IX-Uhřínov	94

Zdroj: Vlastní zpracování

6.1.1.3 Průměrné stáří bytů v domech

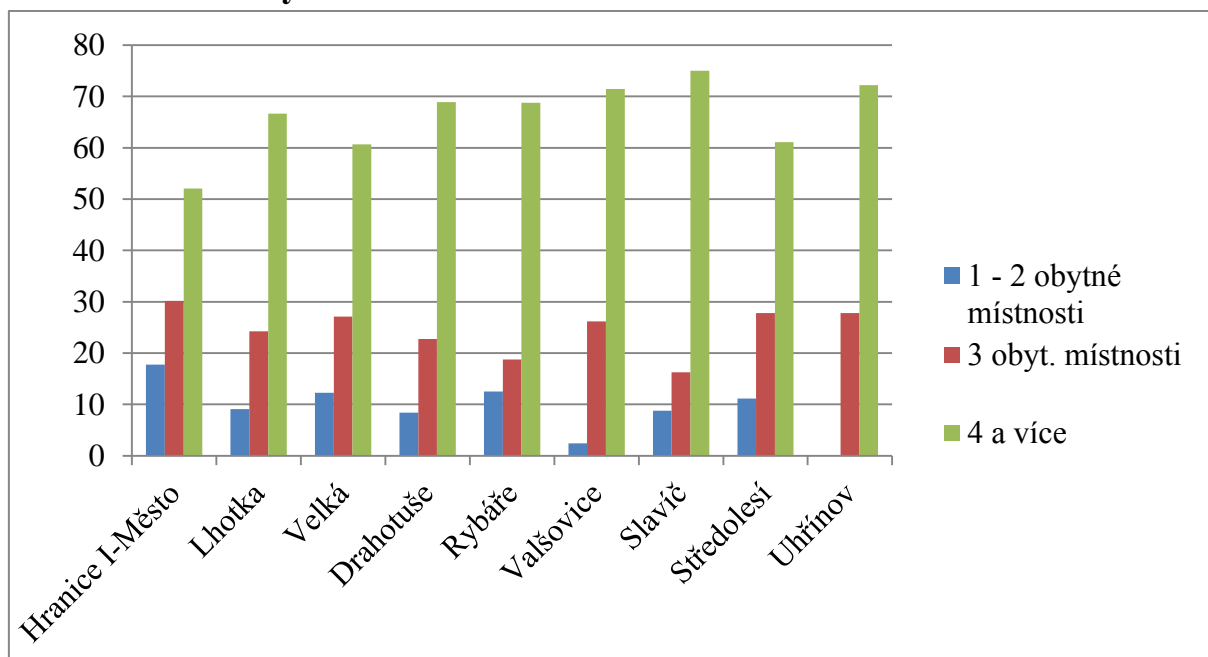
Podle SLDB bylo určeno, ve kterém období jednotlivé byty byly vystaveny. Za období do roku 1919 má nejmenší zastoupení bytový fond v Hranicích I a ve Valšovicích, největší počet domů vystavěných za toto období se nachází na Středolesí a v Uhřínově. Mezi léty 1920 až 1970 bylo nejvíce domů vystavěno právě v části Valšovické, z tabulky 12 také vyplívá, že celkově toto období bylo bohaté na výstavbu a to pro každou část s výjimkou Hranic II. Další období mezi 70 léty a rokem 2000 se značí poměrnou vyrovnaností, z tabulky vidíme, že jsou tam některé výjimky, ale jinak z tohoto období pochází v průměru kolem 15 – 20 % bytů. Co se týče nové výstavby od roku 2000, tak za ostatními roky stagnuje. Za obec Uhřínov, kde jak jsem uváděla v kapitole obyvatelstvo, je značný depopulační trend, výstavba nových bytů zcela ustala.

Tab. 12: Průměrné stáří bytů v domech

Místní část	do 1919 (v %)	1920-1970 (v %)	1971 - 1980 (v %)	1981 - 2000 (v %)	2001 - 2011 (v %)
Hranice I-Město	4	34	26	27	8
Hranice II-Lhotka	15	18	12	36	18
Hranice III-Velká	11	28	15	27	19
Hranice IV-Drahotuše	16	33	20	20	11
Hranice V-Rybáře	13	44	13	25	6
Hranice VI-Valšovice	9	48	7	33	4
Hranice VII-Slavič	14	42	12	23	10
Hranice VIII-Středolesí	35	25	15	15	10
Hranice IX-Uhřínov	30	20	15	35	0

Zdroj: SLDB, Vlastní výpočty

6.1.1.4 Velikost bytů v domech

Obr. 6: Velikost bytů za jednotlivé místní části

Zdroj: SLDB 2011, vlastní zpracování

Pro Hranice a jejich místní části je typické zastoupení 3 – 4 pokojových bytů, které převažují z více jak 50%. Nejméně obvyklé jsou 1 – 2 pokojové místnosti, které dosahují pouze u Hranic 18% z celkového počtu bytů. V obci Uhřínov nejsou přítomny vůbec. Je tomu tak hlavně z důvodu velkého množství venkovského osídlení, tím že většina místních částí postrádají typická panelová sídliště a jsou tvořeny výhradně rodinnými domy, kde se nacházejí byty větší z pravidla právě 4 a víc pokojové.

V bytech žije celkově 11607 obyvatel a v rodinných domech 6282 obyvatel. Největší počet žijících v bytech je, jak již bylo nastíněno v předchozí kapitole, v Hranicích I. Jelikož se sledované území skládá, hlavně z obcí tvořených rodinnými domy je pochopitelné, že v částech jako Středolesí, Uhřínov a Rybáře je nulové zastoupení obyvatel žijících v bytech.

Průměrný počet obyvatel žijících v domácnostech se pohybuje mezi 2 až 3mi, v Uhřínově dosahuje až na 4.

Tab. 13: Absolutní hodnoty počtu žijících osob v domech a bytech

Místní části	Počet osob žijících v bytě	Počet osob žijících v rodinném domě
Hranice I-Město	11425	3896
Hranice II-Lhotka	5	95
Hranice III-Velká	25	404
Hranice IV-Drahotuše	109	1386
Hranice V-Rybáře	0	37
Hranice VI-Valšovice	16	115
Hranice VII-Slavič	27	234
Hranice VIII-Středolesí	0	59
Hranice IX-Uhřínov	0	56

Zdroj: SLDB 2011

Tab. 14: Průměrný počet osob v bytech

Místní části	Průměrný počet osob žijících v bytě
Hranice I-Město	3
Hranice II-Lhotka	2
Hranice III-Velká	3
Hranice IV-Drahotuše	3
Hranice V-Rybáře	2
Hranice VI-Valšovice	3
Hranice VII-Slavič	3
Hranice VIII-Středolesí	3
Hranice IX-Uhřínov	4

Zdroj: SLDB 2011, Vlastní výpočet

6.1.2 Doprava

Mezi mnoho aspektů působící na územní rozvoj a kvalitu života ve městě, se bezpochyby řadí i dobrá dopravní dostupnost. Dobrá dopravní dostupnost má totiž vliv na ekonomickou aktivitu obyvatelstva. Celkově za celou ČR je dostupnost na velmi dobré úrovni, avšak doprava zaostává ve své kvalitě. Snaha řešit tento problém se projevuje dobudováváním dálniční sítě, silnic I. tříd a železničních koridorů. Faktor dopravy působící na kvalitu života je velmi výrazný, jelikož jak je vybudována dopravní síť má přímý vliv na to, zda občané města budou moci žít mimo hospodářská centra, aniž by tím přišli o možnost zaměstnání. Stejně tak bude dopravní integrace ovlivňovat rozmístění různých služeb a komerčních objektů.

Co se týče Hranic samotných, tak v rámci realizace strategického cíle prioritní osy, se město zaměřuje na zlepšení stavu místních komunikací, chodníků a dobudování místních cyklostezek. (MěÚ Hranice, 2013)

6.1.2.1 Komunikace, místní doprava a železnice

V Hranicích a jejich místních částech se nachází celkem 280 km silnic I, II a III třídy. Asi nejdůležitější je úsek dálnice D1, původně D47 (výstavba od roku 1963), která byla přiřazena pod projekt dálnice D1. Na Hranicko spadá úsek dlouhý od Lipníku až po Bělouš cca 15 km. Mezi silnice první třídy patří silnice I/47 Lipník nad Bečvou – Hranice – Bělouš, I/48 Bělouš – Polom (nezasahuje do námi vymezeného území ale do ORP Hranice) a I/35 Drahotuše – Hustopeče – Valašské Meziříčí. Tyto komunikace jsou ve vlastnictví státu a jejich správu vykonává Olomoucký kraj. Silnice II třídy: II/438 Vítonice – Opatovice – Hranice, II/440 Hranice – Potštát, II/441 Potštátsko – Lipná, II/439 Teplice nad Bečvou – Kelč (opět patřící do ORP Hranic). Silnice III. a IV. třídy mají celkově délku 100 km (tabulka 15).

Ve srovnání s okresy Olomouckého kraje je délka silnic a dálnic na Hranicku v průměru. Za celý okres Přerov včetně Hranicka délka silnic dosahuje 586 km za Olomouc až 966 km. (ČSÚ, 2009)

Tab. 15: Silnice III. a IV. třídy

Místní část	Silnice III a IV. třídy (v km)
Hranice I-Město	75,5
Hranice II-Lhotka	0,5
Hranice III-Velká	4
Hranice IV-Drahotuše	11
Hranice V-Rybáře	2
Hranice VI-Valšovice	1
Hranice VII-Slavíč	4
Hranice VIII-Středolesí	1,5
Hranice IX-Uhřínov	1
Celkem	100,5

Zdroj: MěÚ Hranice

Místní dopravu zajišťuje celkem 6 linek: Linka č. 1: Hranice, Kaufland – autobusové stanoviště - Cement a.s. - nemocnice - Struhlovsko - Masarykovo nám. - sportovní areál.

Linka č. 2: autobusové stanoviště - pošta - Teplice nad Bečvou – Valšovice, Linka č. 3: autobusové stanoviště - Drahotuše – Slavíč, Linka č. 4: Hranice, autobusové stanoviště - pošta - Cement a.s. – autobusové stanoviště, Linka č. 5: autobusové stanoviště – Lhotka, Linka č. 12: Hranice, autobusové stanoviště - Hranice, pošta - Teplice nad Bečvou - Hranice, nemocnice - Hranice, autobusové stanoviště. (MěÚ Hranice, 2013)

Hranice jsou také významným železničním uzlem, ležící na koridoru Rakousko – Břeclav, Petrovice – Polsko a Hranice – Horní Lideč – Slovensko. V části I se nachází 2 nádraží a to: Hranice na Moravě a Hranice Město. Další nádraží se nachází pouze v místní části Drahotuše. (MěÚ Hranice, 2013)

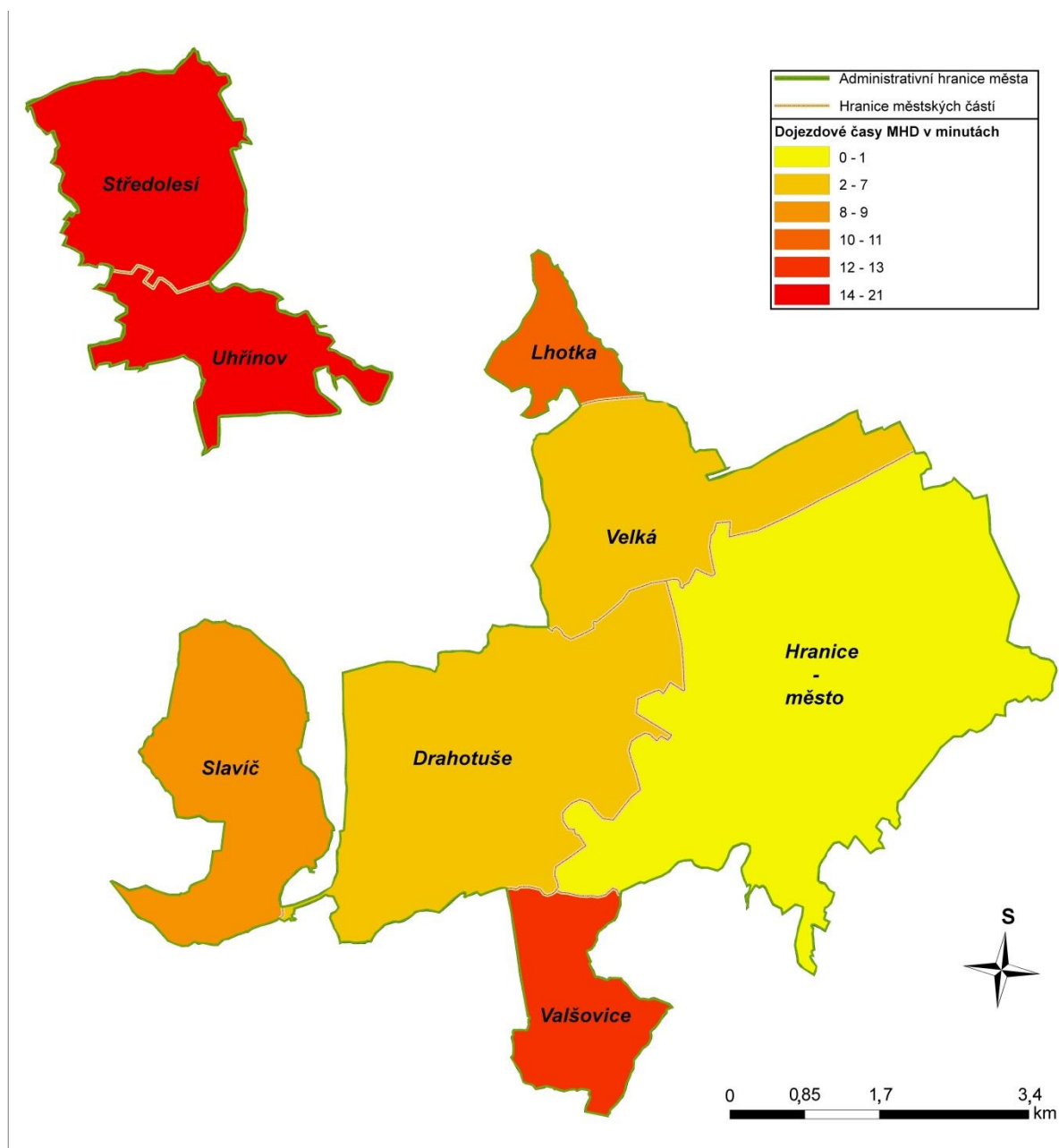
Dalším možným způsobem dopravy, který zatím nebyl realizován a je dost možné, že ani nikdy realizován nebude, je kanál Dunaj – Odra – Labe, jehož návrhy pocházejí ze 70. let 18. století, od roku 1971 přetrvávají snahy za zrušení vládního usnesení o stavební uzávěře. (Juračka, V., Necid, J., 1995)

Stěžejním bodem místního rozvoje v oblasti dopravy je zlepšení prostupnosti komunikací a zvětšení kapacity lokální sítě. Dále pokračují snahy o zlepšení stavu komunikací mezi Hranicemi I a dalšími místními částmi jako jsou Olšovec či Středolesí. V roce 2011 proběhla řada rekonstrukcí komunikací.

6.1.2.2 Dojezdové časy MHD z jednotlivých místních částí do centra

Nejkratší dojezdovou vzdáleností se značí části Velká a Drahotuše a to v časovém rozpětí 2 – 7 minut. Nejvíce vzdálené jsou pro MHD obce Středolesí a Uhřínov: až 21 minut. V dojezdové vzdálenosti do 15 minut leží 5 místních částí: Velká, Drahotuše, Slavič, Lhotka a Valšovice.

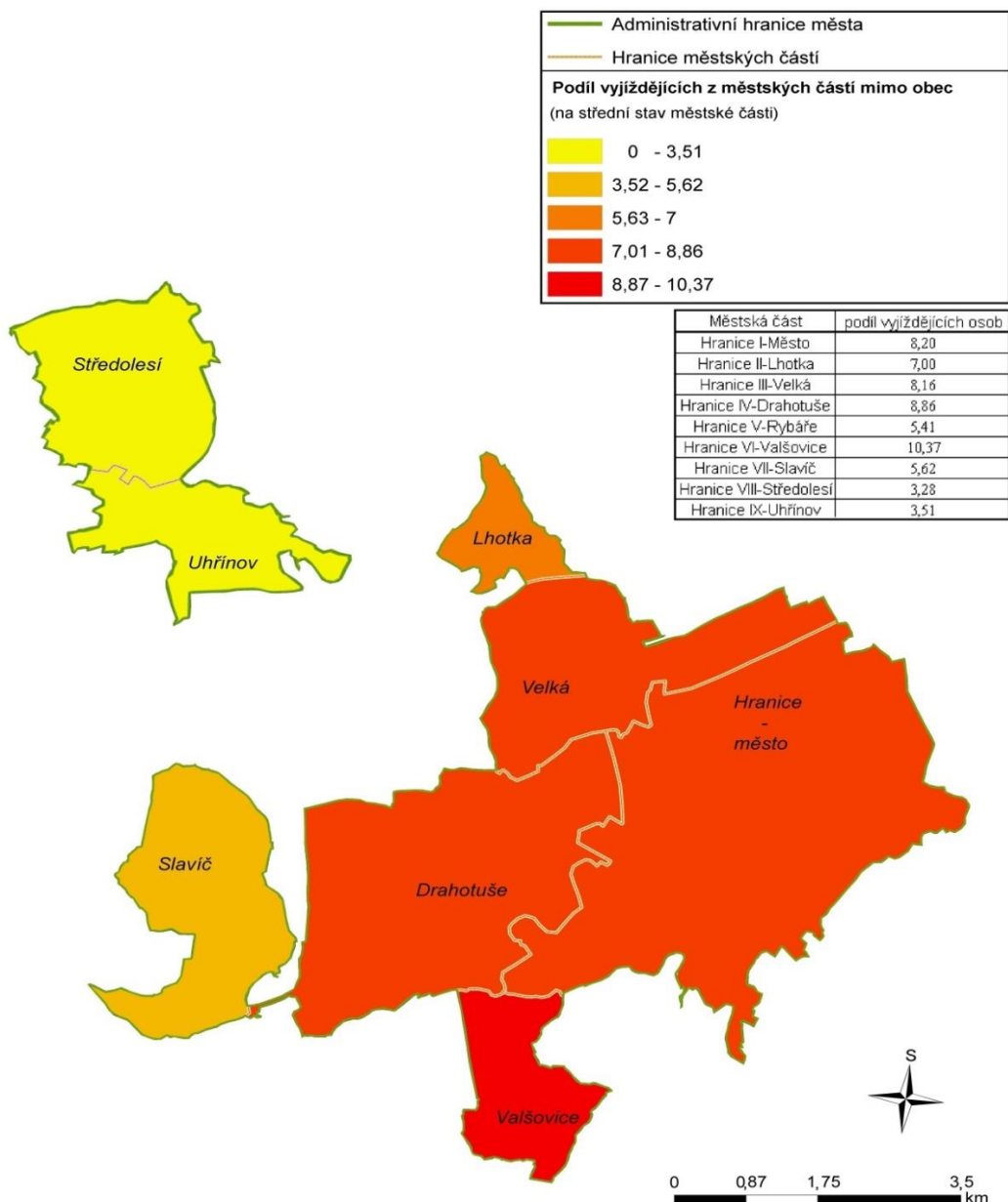

Obr. 7: Dojezdové časy z jednotlivých místních částí Hranic

Zdroj: *Mapy.cz, Vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0*

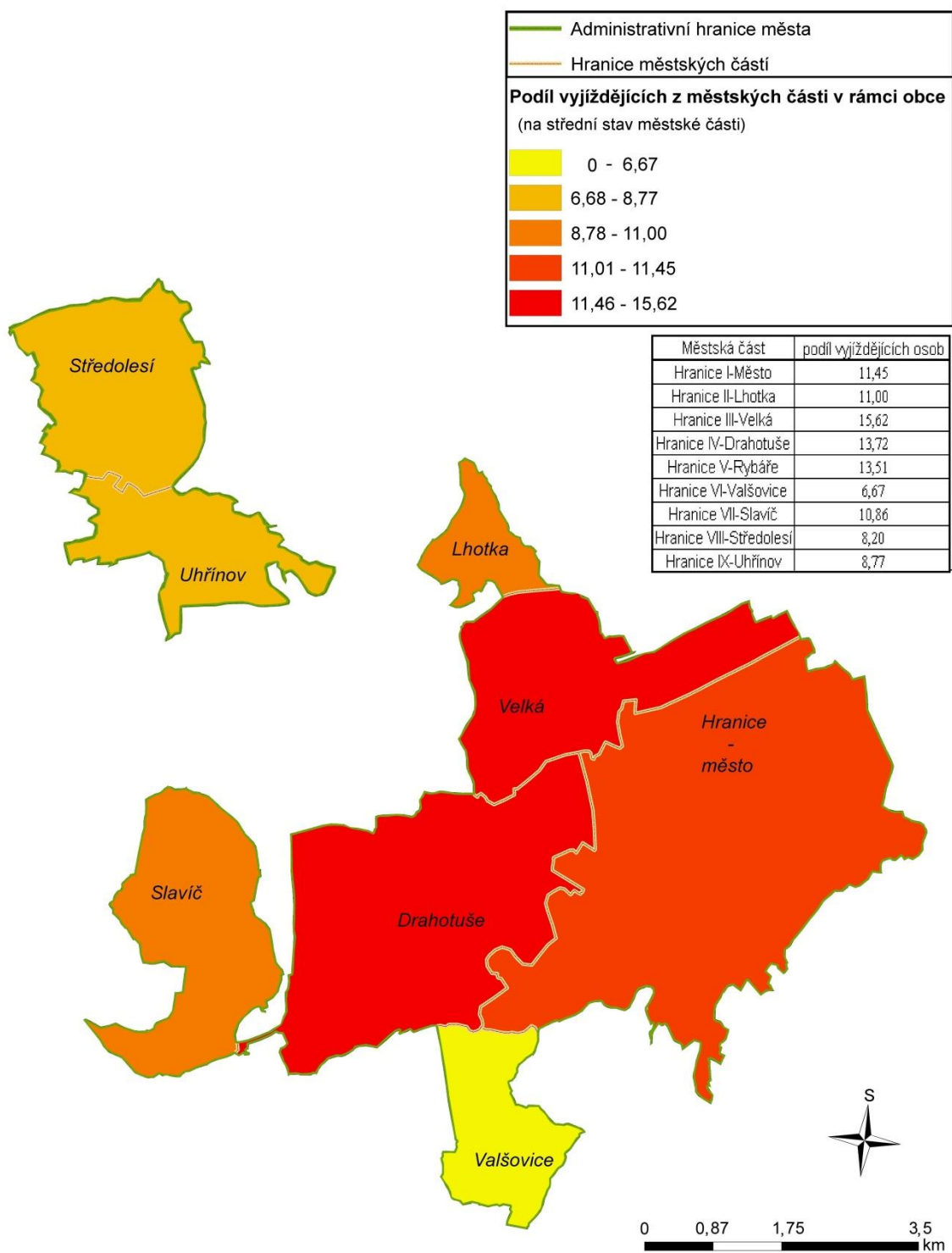
6.1.2.2 Vyjížděka v rámci obce a mimo obec

Největší počet vyjíždějících do jiných měst je ve Valšovicích a to 10,37% obyvatel, za nimi následují Drahotuše 8,86%, Hranice I – Město 8,20%, Velká 8,16%. Až 15 % obyvatel vyjíždí z obcí Velká a Drahotuše do části Hranice – I – Město. Nejmenší podíl vyjíždějících z městských částí v rámci obce je ve Valšovicích 6,67 % a nejmenší podíl vyjíždějících z městských částí mimo obec je za obce Středolesí - 3,28% a Uhřínov – 3,51%

Obr. 8: Podíl vyjíždějících z městských částí mimo obec

Zdroj: *Vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0*

Obr. 9: Podíl vyjíždějících z městských částí v rámci obce

Zdroj: Vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

6.1.3 Bezpečnost

Bezpečnost jako taková je nezbytným aspektem, podle kterého se občané města rozhodují, kde budou bydlet, v dobře fungujícím městě by takovéto části byly rovnoměrně rozloženy a bezpečnost by byla všude zajištěna.

Bezpečnostní orgány podílející se na zajištění bezpečnosti obcí a regionů jsou: policie ČR, obecní (městské) policie, soukromé bezpečnostní služby. Policie ČR je orgánem, který je primárně odpovědný za zajištění klidu a pořádku na území celé ČR, je charakterizována jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Obecní policie působí souběžně s policií ČR, svou činnost zaměřuje do oblasti místních záležitostí veřejného pořádku. Provozování městské policie je záležitostí měst, které nemají povinnost, ale právo tyto orgány zřizovat. (Macek, P., 2011)

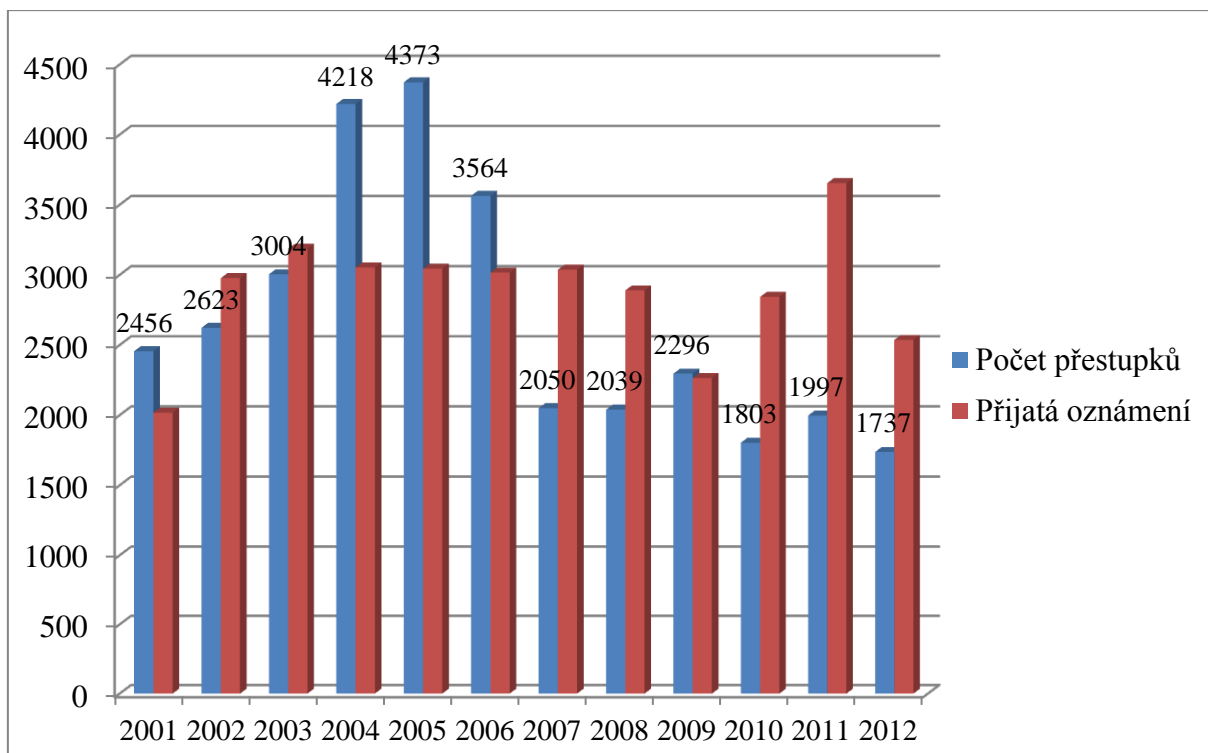
Základní možné směry v zajišťování bezpečnosti Hranicka spočívají v první řadě v činnosti Hranic a jejich místních částí, které z rozpočtu zajišťují bezpečnost na svém katastrálním území. Jistým posílením bezpečnosti je zajištění i komerční části, tedy využití bezpečnostních služeb a v neposlední řadě zapojení občanů samotných formou zvyšování spoluodpovědnosti za ochranu zájmů obce.

Pro Hranice kromě státní policie funguje i policie městská, ta však, ale nepokrývá ostatní místní části pouze Hranice I. Tudíž jednotlivá data v následujícím grafu jsou zveřejněna pouze pro Hranice a nelze je porovnat pro zbývající místní části. V roce 2012 bylo přijato celkem 2536 oznámení, z toho zaznamenáno 1737 přestupků. Největší maxima podaných oznámení a přestupků dosáhly roky 2004, 2005 a 2011. Celkově za přestupky bylo uloženo 272200 Kč za rok 2012. Městská policie čítá k lednu 2012 23 členů. (Městská policie Hranice)

Tab. 16: Přestupky za rok 2012

Přestupky	2012	Řešeno blokově	Postoupeno správnímu orgánu	Řešeno domluvou	Uloženo blokových pokut v Kč
Celkem	1737	198	17	333	272200

Zdroj: Městská policie Hranice

Obr. 10: Graf přestupků a oznámení od roku 2001

Zdroj: Městská policie Hranice, Vlastní zpracování

6.1.3.1 Kriminalita

Celkový policejní obvod Hranic má rozlohu 337 km² a zahrnuje 35229 obyvatel. V současnosti bezpečnost zajišťuje 36 policistů ČR. Na základě statistických podkladů získaných od policie ČR, je nutno konstatovat, že celkově bylo za Hranice podchyceno 629 trestných činů, úspěšnost jejich řešení je zhruba poloviční. V porovnání s okresem Přerov je to jen o 0,3 % méně. O něco hůř je na tom okres Olomouc s úspěšností 40,08%.

Tab. 17: Celková kriminalita za rok 2012

Období	leden 2012 - prosinec 2012		
	Okres Olomouc	Okres Přerov	Hranice
Území			
Celková	6068	2784	629
Násilná	313	306	55
Mravnostní	47	50	34
Majetková	3880	1516	355
Krádeže vloupáním	1082	513	121
Krádeže prosté	2309	786	185
Ostatní	479	254	55
Hospodářská	518	243	44
Celkem objasněno (v %)	40,08	53,77	50,08

Zdroj: Policie ČR, Vlastní zpracování

Největší zastoupení čítá majetková trestná činnost jak za Olomouc, tak i za Přerov a Hranice. Další častou trestnou činností jsou krádeže prosté, jedná se o trestný čin, kdy nedochází ke vniku na cizí pozemek, jde tedy o krádeže na veřejných prostranstvích, v MHD a dalších. V Hranicích za rok 2001 a 2012 můžeme sledovat značné zlepšení ve všech zkoumaných druzích trestné činnosti, kromě mravnostních trestných činů. Velkým poklesem se značí majetková trestná činnost a krádeže prosté.

Tab. 18: Porovnání kriminality v Hranicích za roky 2001 a 2012

Období	2001	2012	Rozdíl
Násilná	83	55	-28
Mravnostní	1	34	33
Majetková	528	355	-173
Krádeže vloupáním	160	121	-39
Krádeže prosté	309	185	-124
Hospodářská	68	44	-24

Zdroj: Policie ČR, Vlastní zpracování

6.1.3.2 Dopravní nehodovost

Jedním ze sledovaných hledisek bezpečnosti na území byla také dopravní nehodovost, která byla zpracována pomocí pracovníků dopravní a státní policie za všechny místní části dohromady. Počet nehod za rok 2013 čítá zatím (bez prosincových hodnot) 691 oproti roku 2012 je to již teď více o 45 a od roku 2011 dokonce již o 69. Nehody končící úmrtím čítají 8. Nejvíce jsou v kategoriích zastoupeny nehody lehké a to s počtem 192. Jak vyplývá z tabulky, nejméně dopravních nehod se stalo na dálnici, naprostá většina však byla

zaviněna řidičem vozidla a to díky způsobu jeho jízdy. Také naprosté minimum nehod bylo způsobené chodcem a to pouhých 8 a technickou závadou komunikace pouze 4.

Tab. 19: Dopravní nehody na Hranicku

Kategorie	1. 1. 2013 - 6. 11. 2013	2012	Rozdíl
Celkem	691	646	45
Úmrtí	8	9	-1
Těžké	48	63	-15
Lehké	192	176	16
Účastníci do 15 let	46	29	17
Alkohol u viníka DN	49	50	-1
DN na dálnici	1	1	0
DN na silnici 1. třídy	156	146	8
DN na silnici 2. třídy	144	151	-7
DN na silnici 3. třídy	106	103	3
DN na místní komunikaci	270	216	54
DN na účelových komunikacích a polních cestách	2	1	1
Zaviněné řidičem vozidla	524	488	36
Nezaviněné řidičem	120	115	5
Zaviněné chodcem	8	13	-5
Zaviněné závadou komunikace	4	1	3
Zaviněné technickou závadou vozidla	0	3	-3

Zdroj: Policie ČR, Vlastní zpracování

6.1.4 Životní prostředí

Území města Hranic a jejich místních částí bylo Ministerstvem životního prostředí vyhlášeno jako oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší z důvodu překračování imisních limitů pro znečišťující látky – především pro suspendované částice PM10. Ochrana životního prostředí začala v Hranicích nejintenzivněji v 90. letech a to v souvislosti s činností firmy Cement a.s., kde byla ukončena činnost čtyř rotačních pecí (červen 1993), nový závod na výrobu slínku snížil prašnost v ovzduší. Celkově se životní prostředí v průběhu 90. let zlepšovalo, a to hlavně díky přispění kontroly malých a velkých znečišťovatelů. V roce 2000 negativně ovlivnila životní prostředí výstavba LG Phillips Displays (CTPark Hranice). (MěÚ Hranice)

6.1.4.1 Kvalita ovzduší

V současnosti zajišťuje sledování a vyhodnocování emisních, imisních a depozičních dat Český hydrometeorologický ústav spolu s MŽP ČR, s referáty životního prostředí na úrovni okresů i měst, hygienická služba aj. Při hodnocení kvality ovzduší hrají hlavní roli dlouhodobě sledované znečišťující látky (oxidy síry a dusíku, prašný aerosol, těžké kovy v aerosolu, těkavé organické látky, perzistentní organické látky). (Vysoudil, M., 2002)

Hranice díky Státnímu fondu Životního prostředí čerpaly dotace z projektu čisté ovzduší pro Moravskou bránu, který je také spolufinancován z fondu pro regionální rozvoj. „*Smyslem projektu je objektivizace informací o kvalitě a znečištění ovzduší vzhledem k pravidelnému poskytování dat o emisích ze zdrojů znečišťování ovzduší ze strany jejich provozovatelů a dalších institucí, které tyto informace mají k dispozici, vzhledem k pravidelnému poskytování aktuálních informací o emisích z monitorovací sítě.*“ (MěÚ Hranice, 2013)

Projekt umožňuje monitorování kvality ovzduší, poskytuje aktuální informace o kvalitě a znečištění ovzduší, umožňuje sledování vývoje kvality a znečištění ovzduší, poskytuje informace o zdrojích znečišťování ovzduší, o vlivu jednotlivých firem a podniků na kvalitu ovzduší. Projekt se nezaměřuje pouze na znečištění z průmyslu, ale také monitoruje znečištění z dopravy a z lokálních zdrojů, jako jsou vytápění domácností v zimním období atd. Vzhledem ke značné prašnosti na Hranicku se projekt zabývá i množstvím prachových částic.

Data jsou vyhodnocována za roční měření, zahrnují plošné znečištění, další možný vývoj za daných klimatických podmínek a stav ovzduší z hlediska vlivu na zdraví obyvatel.

Příznivým vlivem na kvalitu životního prostředí je i proces plynofikace. Největším problémem je podle monitoringu města polétavý prach, který překračuje limitní koncentrace, a to hlavně v blízkosti silnice I. třídy I/47 (výstavbou dálnice došlo k výraznému zlepšení). Nejen snížení prašnosti, ale také k snížení hlučnosti bylo výsledkem vystavění dálnice. Stejně jsou data za snížení intenzity dopravy a tedy i intenzity imisní zátěže (až o 50%). Přesto v některých místech zůstávají oblasti s překročenými imisními limity. Z analýz vyšlo také najevo, že k eliminaci vlivů dopravy by pomohlo zprovoznění Palačovské spojky, kdy by se odlehčila doprava na komunikaci I/35 a dále přivaděči silnice D1 (někdejší D47), kde se nachází hustá panelová zástavba (sídliště Hromůvka I, II). Dalším výrazným odlehčením by bylo napojení slepé obslužné komunikace vedoucí k závodu Cetris. Dle výhledových dopravních intenzit pro rok 2020 bude v

případě PM10 a NO2 zhruba polovina obyvatel Hranic zatížena vyššími průměrnými ročními koncentracemi těchto látek. Doprava je významným faktorem negativních environmentálních vlivů a to především v bezprostřední blízkosti páteřních komunikací (D47, I/47, I/35, II/440). (MěÚ Hranice)

Pro Hranické místní části jsem vybrala tři stanice a to Drahotuše, Bělotín a Přerov. Vzhledem k výraznému zlepšení ovzduší bylo měření za stanicí Drahotuše ukončeno v roce 2002.

Tab. 20: Maxima za jednotlivé stanice za rok

Stanice	Období	Znečišťující látka v (ug/m ³)		
		SO2	NO2	PM10
Bělotín	2012	47,3	59	194
Drahotuše	2002	63	-	-
Přerov	2012	50,516	72,74	175

Zdroj: ČHMÚ, vlastní zpracování (2012)

Kromě dopravy, jsou výrazným faktorem, ovlivňující kvalitu ovzduší, i průmyslové podniky, jejichž koncentrace je směřována především do ulice Tovární a v menší míře v areálu Cement Hranice, a.s. Zdrojem znečištění je i kamenolom v Hrabůvce, která bezprostředně sousedí s místní částí Velká. Převážná část města je zatížena imisemi Benzo[a]pyren, který často překračuje imisní limit. Tato situace by mohla být vyřešena snížením emisí z lokálních topenišť (vytápěné pevnými palivy), určitým vlivem je však v této oblasti také dálkový přenos z ostravské aglomerace. Nadlimitním koncentracím benzenu je vystavena cca polovina obyvatel, B(a)P zasahuje až 93% obyvatel. Dalšími znečišťovateli jsou Skanska a.s. se sídlem v Bělotíně a CTP Invest, spol. s r.o. (dřív LG Phillips Displays) mezi Hranicemi a Drahotušemi.

Tab. 21: Zdroje znečištění na Hranicku

Název	Obec
Cement Hranice, akciová společnost	Hranice
CTP Invest, spol. s r.o. - Central Trade Park Hranice	Drahotuše
Henniges Hranice s.r.o.	Hranice
Skanska a. s. - Obalovna Hranice	Bělotín
SPH-SLUŽBY, s.r.o. - zdroj Kotelna na pevná paliva	Hranice
SSI Schäfer s.r.o.	Hranice
Tomáš Freiburger - chemická čistírna oděvů, zařízení spalující pevné palivo	Hranice
TONDACH Česká republika s.r.o. - závod Hranice	Hranice

Zdroj: ČHMÚ(2013)

Z výše jmenovaných zdrojů znečištění jsem vybrala Cement a.s. a jeho roční emise, nejvíce zastoupenou emisí jsou oxidy dusíku, organické látky a tuhé znečišťující látky.

Tab. 22: Roční emise Cement, a.s. za rok 2012

Název znečišťující látky	Roční emise	Jednotky
Tuhé znečišťující látky	10,517	t/rok
Oxid siřičitý	12,82	t/rok
Oxidy dusíku	785,603	t/rok
Oxid uhelnatý	1,722	kt/rok
Organické látky vyj. jako celk. org. uhlík	42,497	t/rok
Antimon	1,381	kg/rok
Arsen	0,814	kg/rok
Chrom	19,941	kg/rok
Kadmium	0,179	kg/rok
Kobalt	0,414	kg/rok
Mangan	22,588	kg/rok
Měď	1,408	kg/rok
Nikl	1,726	kg/rok
Olovo	9,505	kg/rok
Rtuť	5,425	kg/rok
Thallium	1,956	kg/rok
Vanad	0,75	kg/rok
Dioxiny a furany (PCDD + PCDF)	4,58	mg/rok
Polycyklické aromatické uhlovodíky (PAH)	0	kg/rok
Polychlorované bifenyly (PCB)	0	g/rok
Fluor a jeho anorganické sloučeniny	285	kg/rok
Chlor a jeho anorganické sloučeniny	2,312	kg/rok

Zdroj: ČHMÚ

6.1.4.2 Zemědělská půda a veřejná zeleň

Zemědělská půda se v Hranicích a jejich místních částech rozkládá na ploše 3010,09 ha z celkové výměry 4978,31 ha. Z toho orná půda činí 1883,43 ha, na lesní pozemky připadá 715,57 ha a na vodní plochy 109,53 ha. Nejvíce lesních pozemků najdeme v místní části Valšovice, nejvíce vodních ploch a orné půdy je zastoupeno v části Drahotušské.

Tab. 23: Zemědělská půda v ha

Místní část	Celkem	Orná půda	Zahrada, ovocný sad	Trvalý travní porost
Hranice I-Město	664,69	361,85	189,77	113,07
Lhotka	60,72	14,98	6,68	39,06
Velká	493,74	442,74	27,29	23,71
Drahotuše (+Rybáře)	641,83	521,99	88,55	31,29
Valšovice	94,24	78,59	6,09	9,56
Slavič	456,49	384,45	28,41	43,63
Středolesí	376,75	78,59	2,37	109,59
Uhřínov	221,63	0,24	4,97	216,42
Celkem	3010,09			

Zdroj: MeÚ Hranice

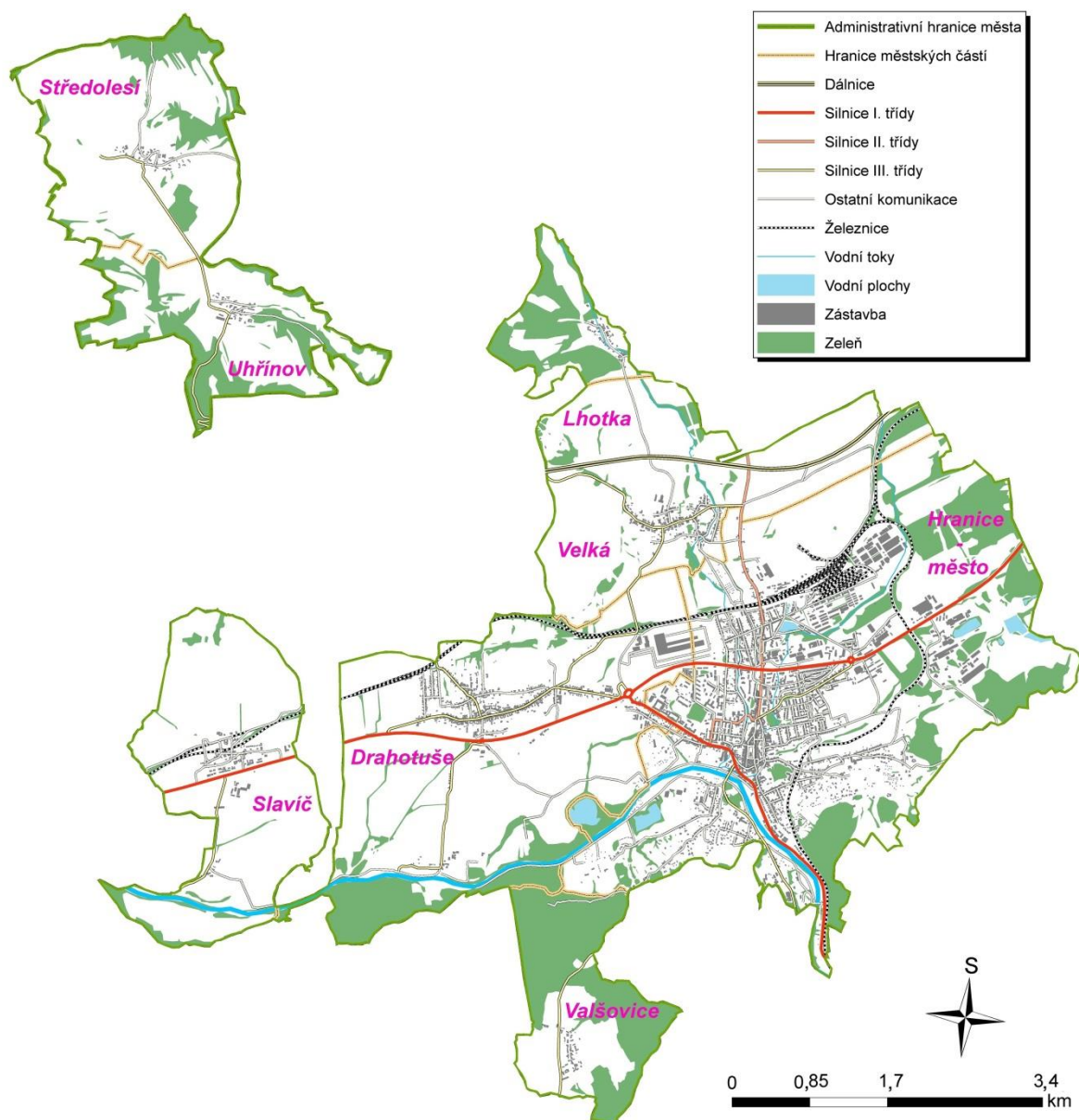
Tab. 24: Nezemědělská půda v ha

Místní část	Celkem	Lesní pozemek	Vodní plocha	Zastavěná plocha a nádvoří	Ostatní plocha
Hranice I-Město	937,17	181,72	47,11	123,63	584,71
Lhotka	87,63	62,60	3,15	2,07	19,81
Velká	87,48	21,46	7,33	10,03	48,66
Drahotuše (+Rybáře)	362,58	97,37	31,79	33,87	33,87
Valšovice	200,34	188,07	0,74	2,84	8,69
Slavič	72,83	9,02	17,11	8,67	38,03
Středolesí	110,00	59,77	2,02	3,45	44,76
Uhřínov	110,19	95,56	0,28	2,42	11,93
Celkem	1968,22				

Zdroj: MeÚ Hranice

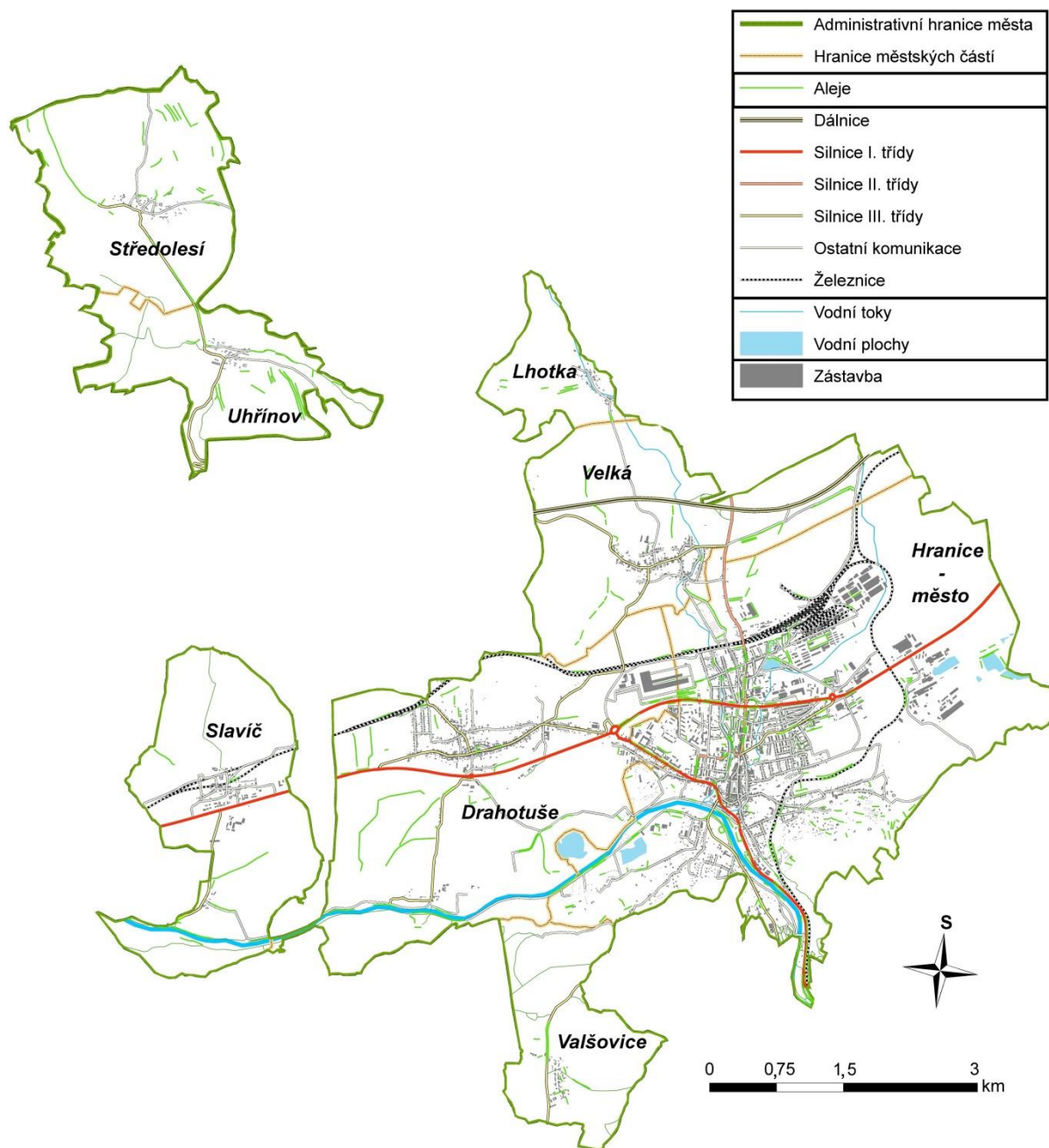
Důležitou součástí města je i městská zeleň, tvořená hlavně lesy, parky, sídlištní zelení, alejemi, zelení podél vodních toků a hřbitovní zelení. Součástí této zeleně byla i zeleň v centru města, která ale kvůli přestavbě centra byla vykácena. Co se týče sídlištní zeleně, převažuje trend zachování a rozšiřování. Největším parkem je park Československých legií, který je v bezprostřední blízkosti řeky Bečvy, to mělo za následek dvojí rekonstrukci po povodních v roce 1997 a následně v roce 2011. V roce 2011 byla prováděna celková

rekonstrukce a obnova. Největší zastoupení zeleně převažuje ve Valšovické místní části, také v Drahotušské místní části. Do části Hranice I- město zasahuje zeleň nacházející se v rámci: NPR Hůrky u Hranic, PR Malé a Velké Kobylanky, PP Nad Kostelíčkem a PR V oboře. Další plochy zeleně se nacházejí v jižní části Drahotuš.

Obr. 11: Rozmístění zeleně

Zdroj: Národní geoportál INSPIRE 2013, vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

Obr. 12: Rozmístění alejí

Zdroj: Národní geoportál INSPIRE 2013, geofabrick.de, vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

6.1.4.3 Odpady

Odpadové hospodářství řeší v Hranicích firma Ekoltes, a.s. a MěÚ Hranice na odboru Životního prostředí. Bohužel město neviduje jednotlivé informace samostatně za místní části, ale pouze celkově.

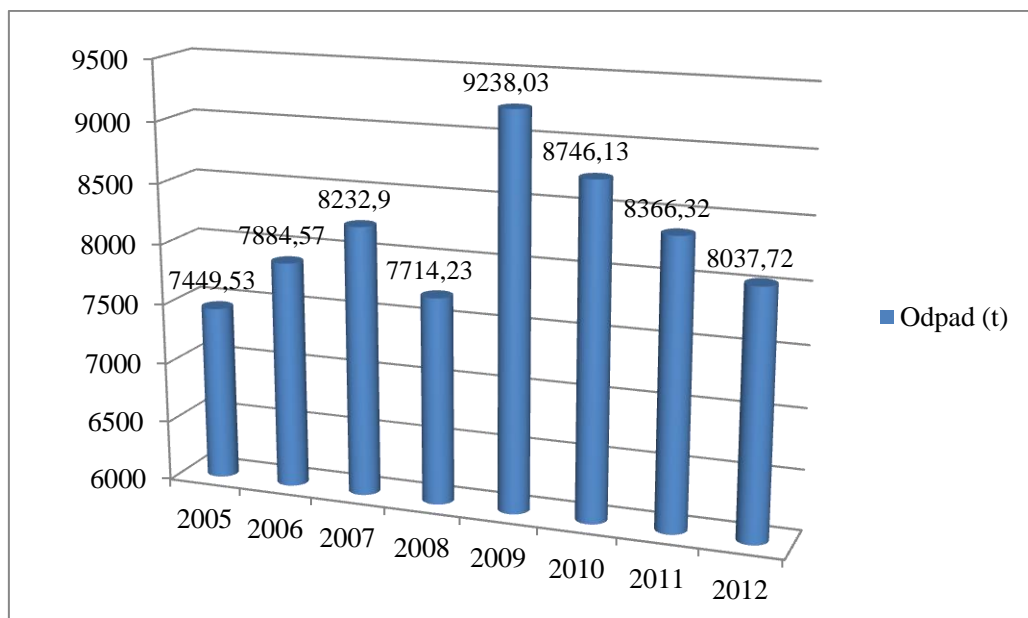
Dohromady je pro Hranice a místní části vyčleněno 537 kontejnerů na tříděný odpad. Z toho 154 připadá na plasty, 142 na sklo, 116 na papír, 47 na nápojové kartony a 78 na brko. Tento počet se nemění od roku 2008 (kromě kontejnerů na brko, které byly zavedeny od roku 2010). Celkové množství tříděného odpadu je za jednotlivé roky uvedeno v tabulce 25.

Tab. 25: Množství odpadu v tunách podle druhu odpadu

Druh vyříděného odpadu	Rok 2008 (t)	Rok 2009 (t)	Rok 2010 (t)	Rok 2011 (t)	Rok 2012 (t)
Plasty	139,39	163,55	186,38	182,16	199,72
Sklo	187,07	171,76	170,36	189,4	217,31
Papír	354,588	338,67	311,3	279,5	301,13
Nápojové kartony	9	7,75	10,03	8,86	9,38
Brko	-	-	22,45	26,18	28,41
Celkem	690,048	681,73	700,52	722	755,95

Zdroj: MěÚ Hranice, vlastní zpracování

Komunální odpad uložený na skládku Jelení Kopec za roky 2005 až 2012, znázorněn grafem na obrázku 13, ukazuje jednotlivé množství odpadu v tunách. Maxima bylo dosaženo v roce 2009 a to s 9238,03 tunami. Za rok 2012 bylo naměřeno 8037,72 tun.

Obr. 13: Komunální odpad, uložený na městskou skládku v tunách

Zdroj: MěÚ Hranice, vlastní zpracování

6.1.5 Zdravotnictví

Na území Hranic a jejich místních částí se nachází pouze jedna nemocnice a to Nemocnice Hranice a.s. v části Hranice I – Město, která je veřejná. Za Hranickou nemocnici byla vybrána data uvedená v následujících tabulkách získaných z výroční zprávy za rok 2012. Další nejbližší nemocnicí, kterou mohou občané Hranicka využívat je nemocnice v Lipníku nad Bečvou, která je ale ve větší vzdálenosti od všech částí a nemocnice v Přerově.

Tab. 26: Počet lůžek celkem

Podle intenzity	Stávající počet lůžek
Intenzivní	10
Chronické	80
Akutní	122
Celkem	202

Zdroj: Nemocnice Hranice, a.s.

Celkově za nemocnici čítá počet lůžek 202. Dotace lůžek za jednotlivá oddělení jsou v tabulce 28, největším počtem disponuje doléčovací oddělení (LDN) a interna. Počet hospitalizací za rok 2012 činil 84445. Průměrný počet dnů strávených na lůžku v nemocnici na jednoho pacienta se pohybuje okolo jednoho týdne, ale toto číslo ovlivňuje především přítomnost LDN, kde průměrný počet dnů na jednoho pacienta činí 33,92. Nejméně dnů připadá na pacienty plastické chirurgie.

Tab. 27: Využití lůžkového fondu

Oddělení	Počet lůžek	Počet hospitalizací	Prům. doba ošetření
ARO	4	145,5	8,58
JIP	6	314,5	5,29
Interna	41	2281,5	5,18
Chirurgie	25	1522,5	4,8
Gynekologie	9	985	2,58
Dětské	20	1930	2,67
Plastická chirurgie	3	319	2,16
Infekční	14	422	5
LDN	80	830,5	33,92
Nemocnice celkem	202	8444,5	7,19

Zdroj: Nemocnice Hranice, a.s.

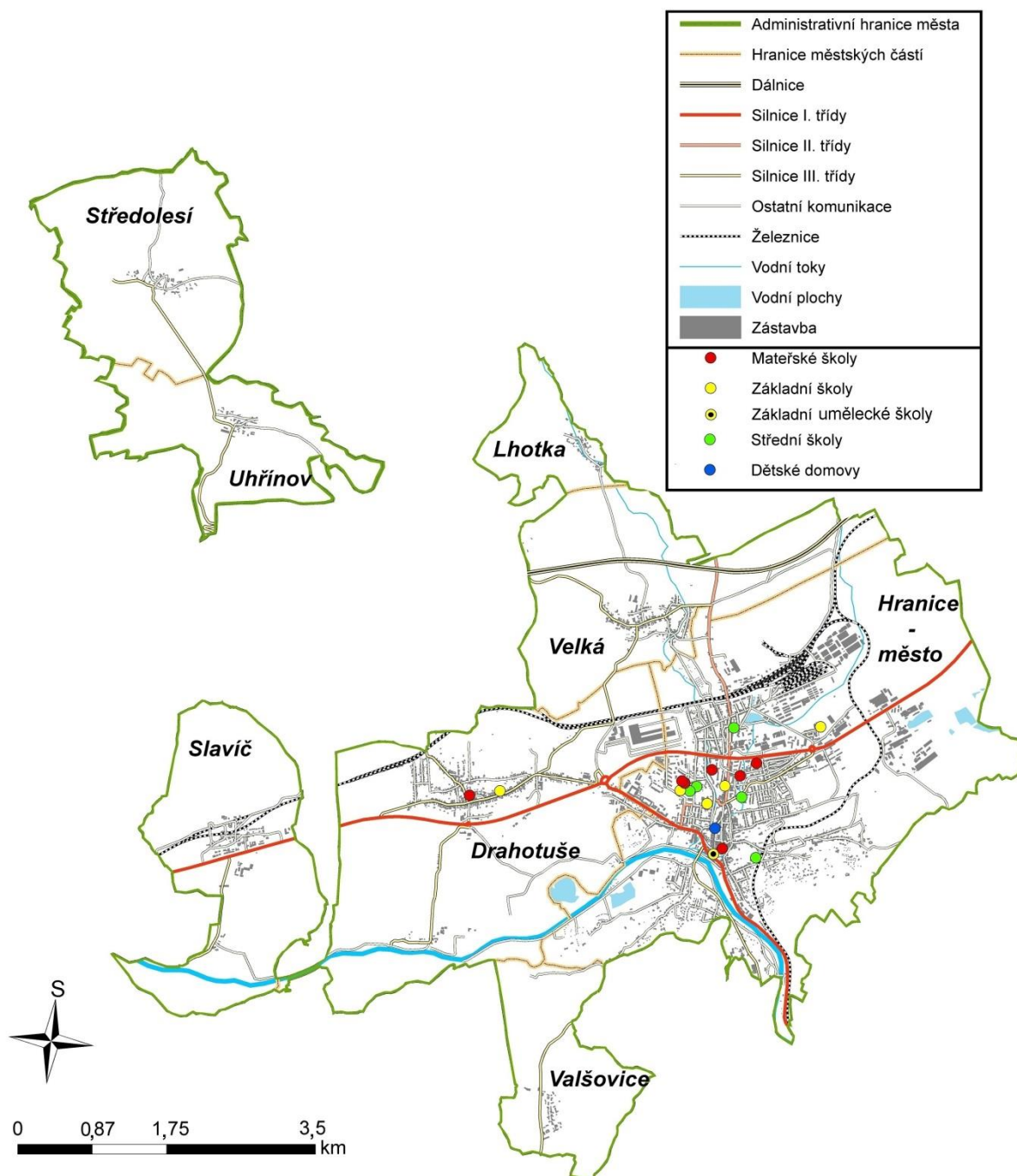
Na Hranicku nalezneme pouze 5 lékáren: Lékárna Medicentrum, Nemocnice Hranice a.s., Dr. Max (dvakrát) a Lékárnu u Zlatého lva. Dvě se nacházejí přímo v centru města. Tzn., že z ostatních místních částí musejí lidé dojíždět do Hranic, jelikož se v nich nenachází žádná lékárna.

Celkový počet zdravotnických pracovníků činí: 430, z toho 60 je lékařů. 5 připadá na gynekologické oddělení, 2 na chirurgické oddělení, 2 na plastickou a estetickou chirurgii, 5 na interní, 1 na dětské oddělení, 3 na infekční oddělení, 1 na ARO a 1 na Doléčovací oddělení.

Počet operačních sálů v Nemocnici Hranice: 3 a počet zákrokových sálů: také 3. (Nemocnice Hranice a.s.)

6.1.6. Školství

Obr. 14: Rozmístění MŠ, ZŠ a SŠ

Zdroj: ČSÚ 2013, Národní geoportál INSPIRE 2013, vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

Základní školy a mateřské školy, jejich kapacita a počty žáků byly zjišťovány pomocí odboru školství na Městském úřadu v Hranicích. Údaje za jednotlivé střední školy byly zjišťovány pomocí českého statistického úřadu, osobním a telefonickým kontaktem, výsledky jsou shrnuty v tabulkách 28, 29 a 30.

Převážná většina škol jak středních, základních tak mateřských se nachází přímo v Hranicích, takže z ostatních místních částí dojíždějí děti do školy právě tam. Pouze v Drahotuších se nachází MŠ i ZŠ.

Celkově se zde nachází 5 mateřských škol, 4 základní školy, 5 středních škol, 1 odborné učiliště, 1 zvláštní škola a 1 základní umělecká škola. Stejně jako je tomu u jiných měst, potýkají se Hranice s malým počtem žáků a stále prohlubujícím se poklesem, z toho důvodu k roku 2004 ukončila svoji činnost MŠ a ZŠ Nová. Dále se nachází v Hranicích také dětský domov. Volnočasové aktivity, včetně letních a zimních táborů, zajišťuje Dům dětí a mládeže v Hranicích I.

Tab. 28: Počet žáků a kapacita MŠ k 30. 9. 2013

Mateřská škola	Počet dětí	Kapacita
MŠ Míček, Hranice	75	75
MŠ Pohádka, Hranice	93	93
MŠ Sluníčko, Hranice	84	84
ZŠ a MŠ Hranice, Šromotovo	20	20
ZŠ a MŠ Hranice, Struhlovsko	100	100

Zdroj: MěÚ Hranice

Tab. 29: Počet žáků a kapacita ZŠ k 30. 9. 2013

ZŠ a MŠ	Počet žáků	Kapacita školy	Místní část
ZŠ a MŠ Struhlovsko	450	850	Hranice - I Město
ZŠ a MŠ Šromotovo	471	600	Hranice - I Město
Třída 1. Máje	746	800	Hranice - I Město
ZŠ a MŠ Drahotuše	202	300	Hranice - IV Drahotuše

Zdroj: MěÚ Hranice

Z tabulek vyplývá, že nejvíce obsazenou školou je Třída 1. Máje. ZŠ a MŠ v Drahotuších je obsazována především žáky přímo z Drahotuš, Slavíče a Rybářů, avšak část žáků dojíždí přímo do části Hranice I – Město.

Tab. 30: Počet žáků a kapacita SŠ k 30. 9. 2013

SŠ	Počet žáků	Kapacita školy	Místní část
Gymnázium	353	480	Hranice - I Město
Střední lesnická	353	396	Hranice - I Město
Střední průmyslová	530	700	Hranice - I Město
Střední zdravotnická	214	500	Hranice - I Město
Soukromá střední odborná	216	300	Hranice - I Město
Dětský domov	odmítli sdělit	odmítli sdělit	Hranice - I Město
Základní umělecká	799	800	Hranice - I Město

Zdroj: *Vlastní šetření*

Obsazenost středních škol je přibližně stejná. Do roku 2009 byla na přijímání žáků vytvořena přijímací zkouška, která v posledních letech byla zrušena z důvodu menšího počtu žáků.

Velmi hojně využívanými institucemi jsou: Základní umělecká škola a Dům dětí a mládeže, které provozují volnočasové kroužky a další aktivity pro žáky, často spolupracují se školami. Následující tabulka vystihuje porovnání počtu škol za Hranice, Lipník nad Bečvou, Přerov a Olomouc.

Tab. 31: Počty škol: Hranice, Lipník, Přerov a Olomouc

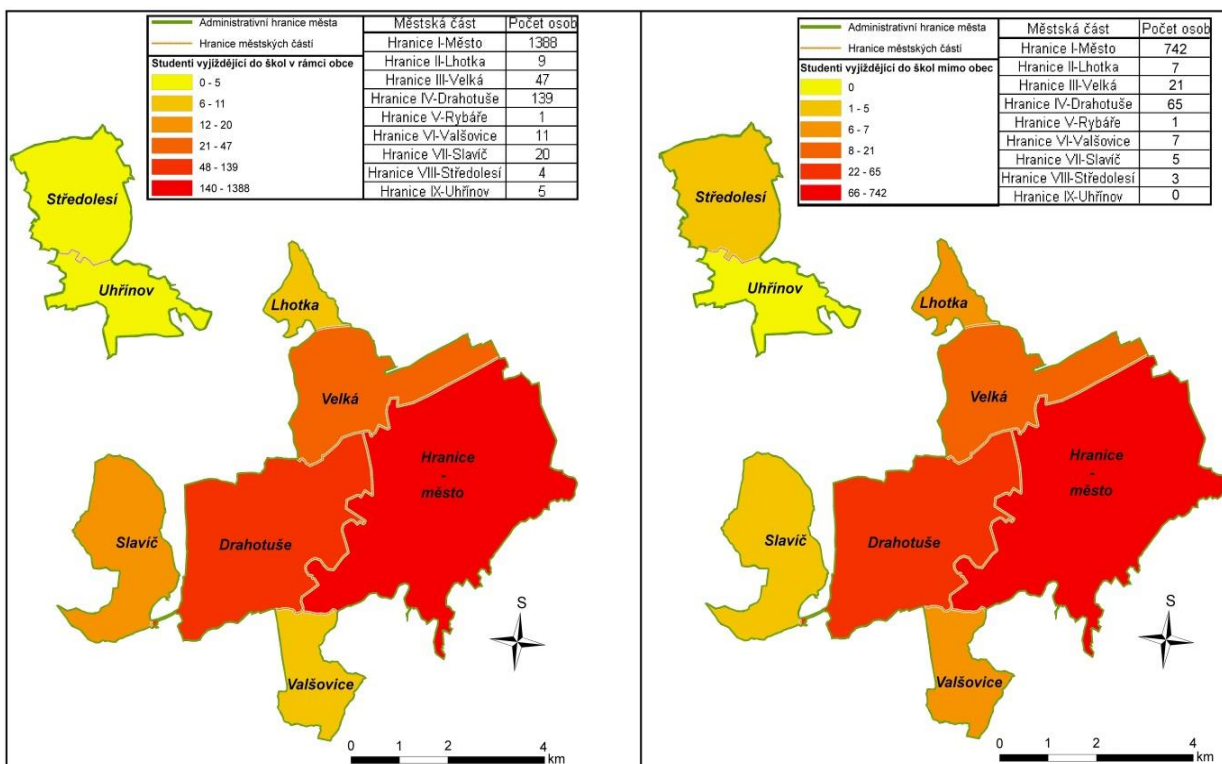
Typ Školy	Hranice	Lipník n. B.	Přerov	Olomouc
MŠ	6	4	16	29
ZŠ	6	5	11	27
Základní umělecká škola	1	1	1	3
Jazyková škola	0	0	1	1
Konzervatoře	0	0	0	1
Gymnázium	1	1	2	5
Odborná a praktické SŠ	4	2	7	15
Odborné učiliště	1	1	3	10
VOŠ	0	0	1	4
VŠ	0	0	0	1

Zdroj: *ČSÚ (2011)*

Žáci z jednotlivých místních částí dojíždějí na střední školy do části Hranice I. Hranice nejsou jedinou možností středních škol v okolí, žáci dojíždějí také do nedalekého Lipníka nad Bečvou, do Přerova, do Olomouce a již v menší míře do více vzdálených měst.

Nejvíce žáků mimo Hranice vyjíždí přímo z části Hranice I-Město a to 742 naopak žádný nevyjíždí z části Uhřínov do jiných měst. 1388 studentů nevyjíždí vůbec a studuje přímo

v Hranicích. Z druhé největší místní části – Drahotuš vyjíždí do Hranic I 139 studentů, 65 studentů vyjíždí zcela mimo obec.

Obr. 15: Studenti vyjíždějící v rámci obce a mimo obec

Zdroj: ČSÚ 2013, Národní geoportál INSPIRE 2013, vlastní zpracování v programu ArcGis 10.0

6.1.7 Služby

Tab. 32: Vybavenost místních částí

Místní část	Pošta	Lékárna	Matrika	Bankomat	Obchod s potravinami	Restaurace	Sportoviště (hřiště, bazén)	Služby (kadeřnictví)	Zboží (Obchod s oblečením)	Možnost parkování (od 20 míst)
Hranice I-Město	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Hranice II-Lhotka	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano
Hranice III-Velká	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano
Hranice IV-Drahotuše	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Hranice V-Rybáře	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Hranice VI-Valšovice	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ano
Hranice VII-Slavíč	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Hranice VIII-Středolesí	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano
Hranice IX-Uhřínov	ne	ne	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano

Zdroj: Terénní šetření

Informace uvedené v následující tabulce nejsou dostupné z žádných veřejných databází (kromě lékáren a matriky) a pro jejich získání bylo nutné provést terénní šetření v jednotlivých místních částech. Z této tabulky vyplývá, že plně vybavenou částí jsou pouze Hranice I a za ní následující Drahotuše.

Poštovní služby pro části Velká, Lhotka, Uhřínov, Valšovice a Středolesí vykonávají Hranice I a Drahotuše. Takže za celou oblast Hranicka jsou pouze 2 pošty, většinou pod správu Hranic spadají všechny místní části kromě Slavíče a Rybářů, které se řadí pod Drahotuše.

Dále byla do šetření zahrnuta vybavenost bankomaty, kdy pro Drahotuše jsou peněžní transakce umožněny pouze v rámci pošty. Ostatní obce bankomat nemají.

Obchod s potravinami chybí pouze v místní části Rybáře. Restaurace, kde je možno si zakoupit kromě alkoholických nápojů i polední menu chybí opět pouze na Rybářích. Sportoviště - buď hřiště či bazén (popř. letní koupaliště) najdeme ve všech místních částech, v případě Rybářů bylo započítáno do šetření dětské hřiště. V Hranicích se nachází jak letní tak i krytý bazén, a i místní stadion. Do budoucna bylo uvažováno s výstavbou zimního stadionu. Krytý bazén je pouze v místní části Hranice I, avšak hřiště se nachází v každé části.

Služby a zboží jsou zastoupeny pouze v Hranicích v podobě 6 hypermarketů, 1 obchodního domu a 1 nákupního centra, ve Slaviči a Drahotuších se nachází pouze drobné obchody nikoliv větší centra. Z ostatních částí musí občané vyjíždět většinou opět do Hranic I.

6.2 Vymezení cíle výzkumu a dotazníkové šetření

Cílem výzkumu bylo získání informací týkajících se problematiky kvality života v Hranicích a jejich místních částech. V prvních kapitolách se práce zaměřuje na definici, rozsah kvality života a vymezení zájmového území, pro které bude prováděno dotazníkové šetření.

Kvalita života je velmi důležitým prvkem v celkové spokojenosti obyvatelstva, je ovlivňována nejen hodnotami, postoji a vrozenými dispozicemi člověka, ale také vnějšími faktory, které ji mohou zlepšovat či zhoršovat.

Dotazníkové šetření je jedním z nejspolehlivějších ukazatelů kvality života a přístupu jednotlivých obyvatel, jelikož je anonymní, je do jisté míry objektivním ukazatelem pro dané město, jak moc jsou s ním tamější obyvatelé spokojeni, popřípadě v kterých oblastech by správa města měla posílit. Každý z respondentů odpovídá, jak uzná za vhodné, ale odpovídá popravdě a městu tak umožňuje reálný obraz situace, v případě této práce, v jednotlivých místních částech.

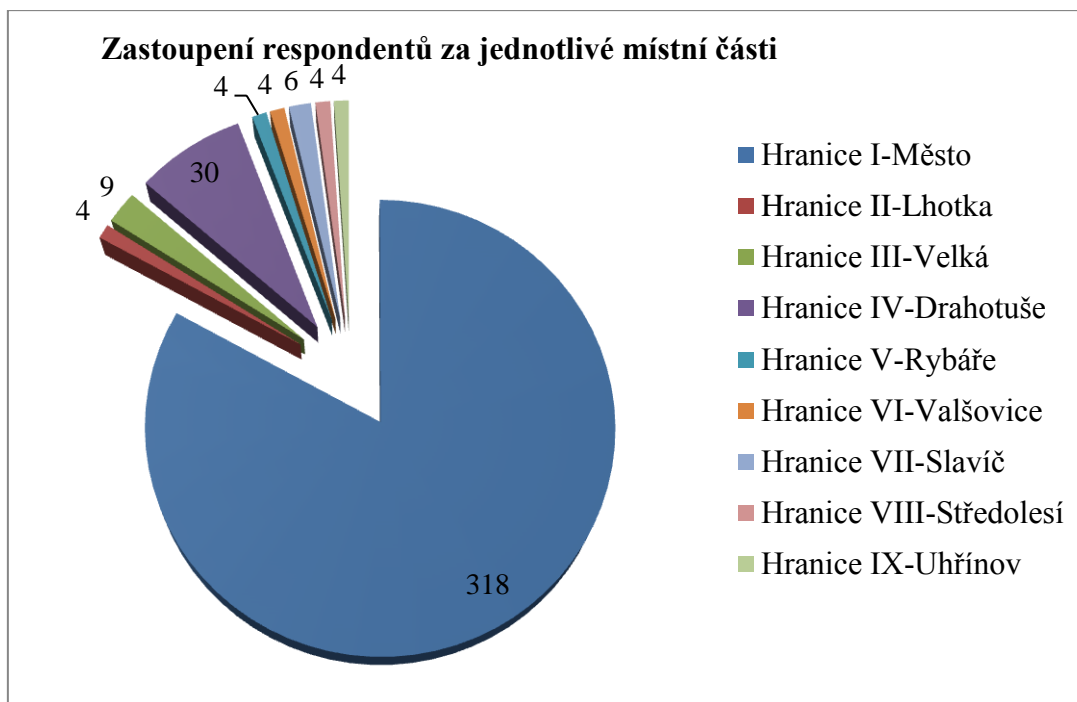
Dotazník, který byl pro oblast Hranicka vybrán, selektuje hlavně okruhy bydlení, čistoty životního prostředí, dopravní dostupnosti, bezpečnosti, školství, zdravotnictví a dostupnosti služeb.

Tab. 33: Počet dotazníků v jednotlivých místních částech

Místní části	Počet dotazníků (v %)
Hranice I-Město	86
Hranice II-Lhotka	1
Hranice III-Velká	2
Hranice IV-Drahotuše	8
Hranice V-Rybáře	0,2
Hranice VI-Valšovice	1
Hranice VII-Slavíč	2
Hranice VIII-Středolesí	0,3
Hranice IX-Uhřínov	0,3
Celkem (v absolutních hodnotách)	383

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z celkového počtu obyvatel bylo pro každou místní část určeno 2% dotazníků. Pro části, kde byl počet pod jeden dotazník, bylo zaokrouhлено na 4. Okruh respondentů tvoří občané nad 15 let, žijící výhradně v Hranicích nebo místních částech. Původní množství pro sledovanou oblast bylo 750 dotazníků (4%), ale vzhledem k malé návratnosti, musel být soubor snížen na 383 (2% obyvatel).

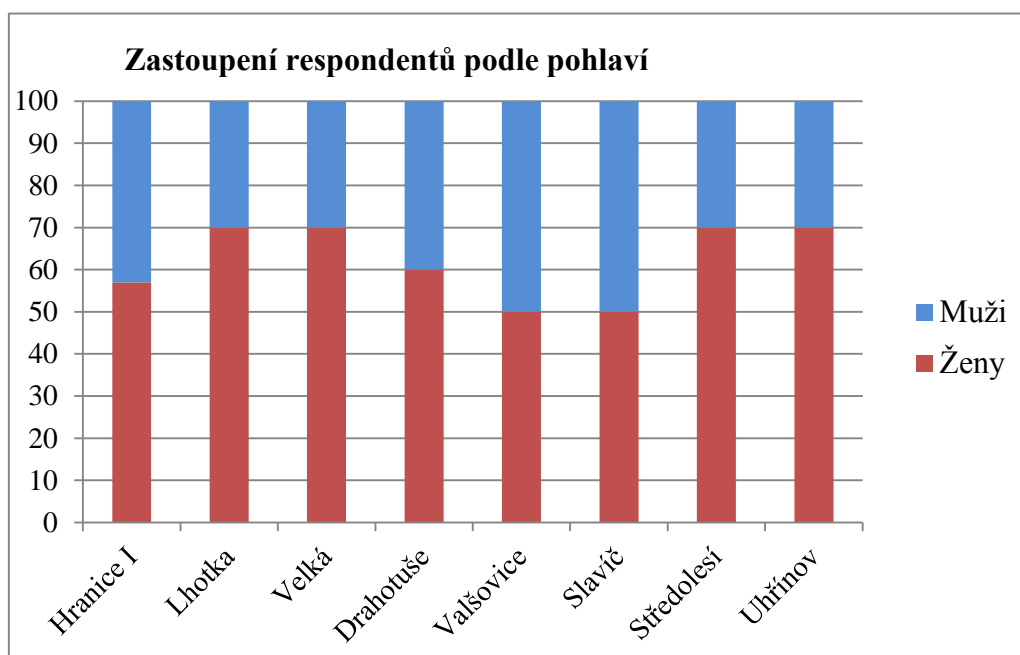
Obr. 16: Zastoupení respondentů za jednotlivé místní části

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2013, vlastní zpracování

Jak vyplývá z grafu, nejvíce respondentů bylo za část Hranice město 318, a to z důvodu malé návratnosti z ostatních částí, kde žije i méně obyvatel a ochota odpovídat byla také mnohem menší. Nejvíce problematickou byla především oblast Středolesí, Uhřínova a Rybářů. Za Hranicemi I následuje část Drahotuše, pro kterou bylo zpracováno 30 dotazníků.

6.2.1 Charakteristika sledovaného souboru

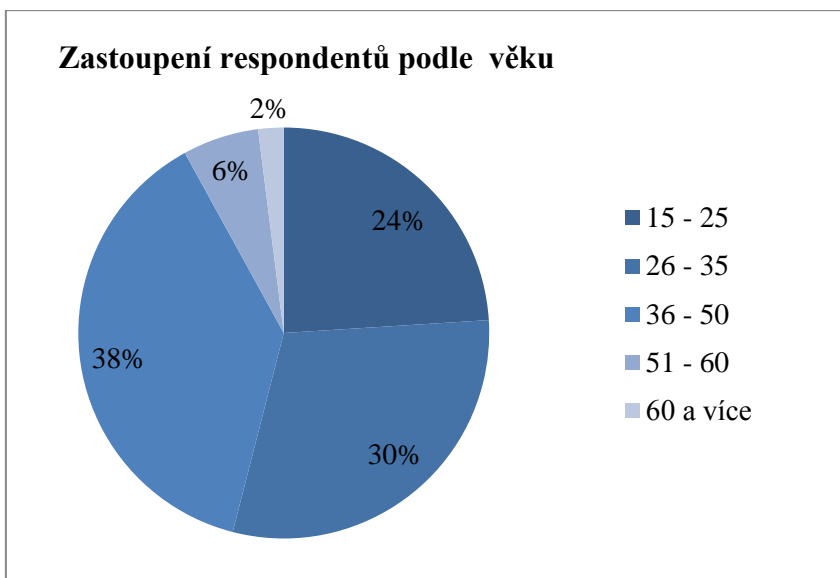

Obr. 17: Zastoupení respondentů podle pohlaví

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2013, vlastní zpracování

Hlavní převahu v dotazníkovém šetření měly ženy, nebylo to záměrem dotazníkového šetření, ale ženy byly více přístupné při dotazování. Ve Valšovicích a Slavíči je tento poměr vyrovnaný. V ostatních částech mají větší převahu.

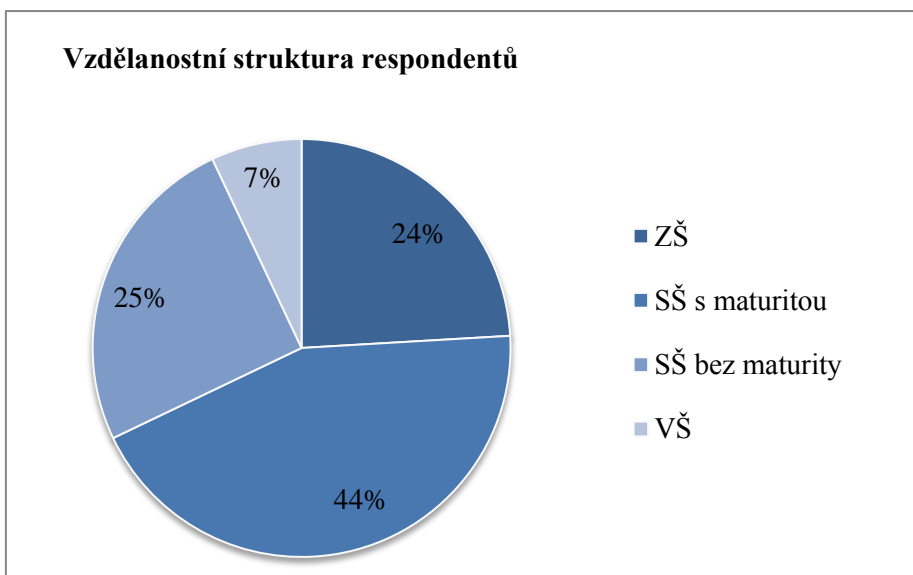
Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií, byla skupina mezi 36 a 50 lety s 38% a za ní následující skupina mezi 26 – 35 lety s 30%, nejméně početnou pak skupina respondentů nad 60 let (7%). Lidé ve věku 51 – 60 let představovaly 6% ze sledovaného souboru. Z toho vyplývá, že v největším zastoupení je skupina obyvatelstva v produktivním věku, což má také velký význam při hodnocení kvality života.

Obr. 18: Zastoupení respondentů podle věku

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2013, vlastní zpracování

Z hlediska vzdělání byl dotazník rozdělen pro obyvatelstvo, jež dosáhlo základního vzdělání, středoškolského vzdělání s maturitou, SŠ bez maturity a vysokoškolského vzdělání. Z celkového počtu dotázaných, 44% tedy většina má vystudovanou střední školu s maturitou, 25% vystudovalo SŠ bez maturity, základní školu mělo vystudovaných 25% dotázaných a 7% připadá na vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo.

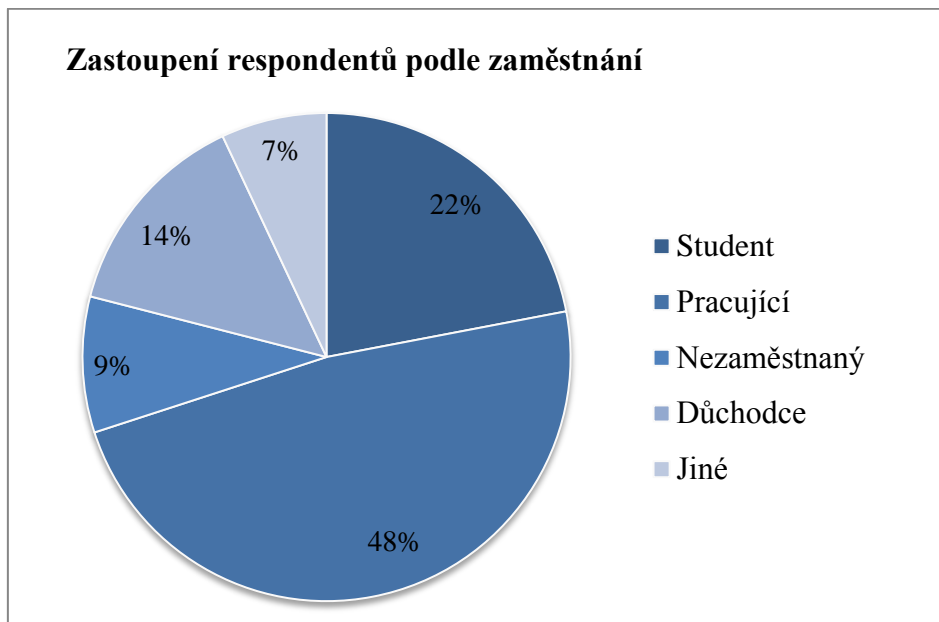

Obr. 19: Vzdělanostní struktura respondentů

Zdroj: Dotazníkové šetření, 2013, vlastní zpracování

Ze sledovaného souboru vyplývá, že dominantní skupinu respondentů tvoří především pracující, a to 48%, za nimi následují studenti s 22%, a pak nezaměstnaní se 14%, a 9%

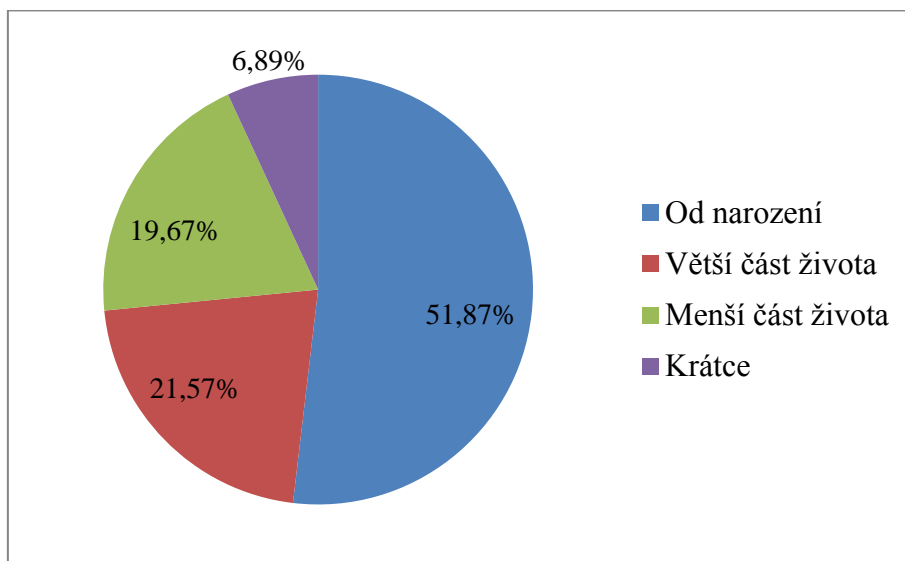
připadá na respondenty v důchodovém věku. 7% respondentů odpovědělo jinak, nebo nevyplnilo otázku vůbec. Jelikož bez vyplnění bylo mnoho dotazníků, zahrnuje jsem to pod kategorií jiné.

Obr. 20: Zastoupení respondentů podle zaměstnání
Zdroj: Dotazníkové šetření, 2013, vlastní zpracování

6.2.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

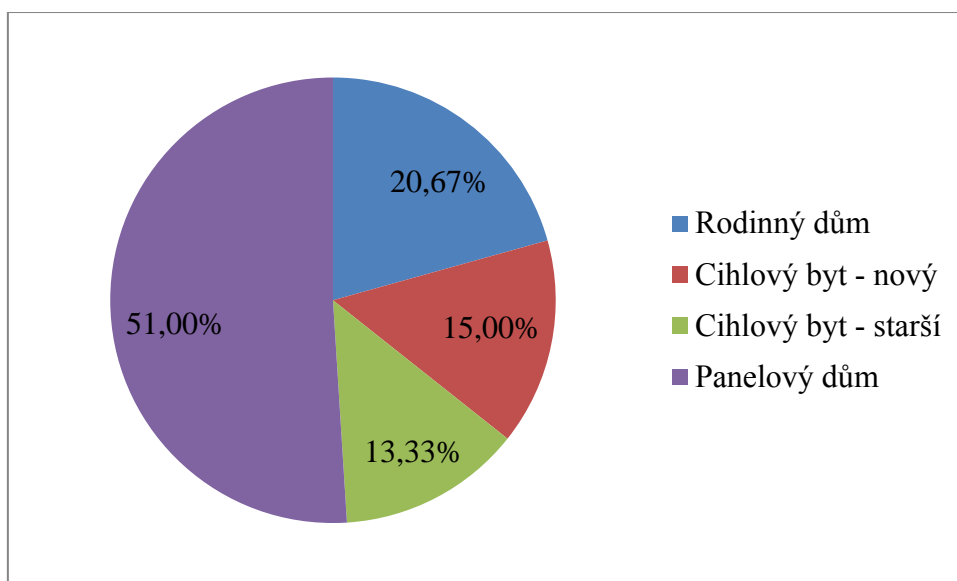
1. Jak dlouho bydlíte v Hranicích/místní části

Obr. 21: Odpověď respondentů na otázku 1.

Většina respondentů bydlí v Hranicích (popř. v jejich místní části) od narození. Pouze 19,67% dotázaných obyvatel bydlí v Hranicích menší část života. 6,89% se do Hranic přistěhovalo nedávno. 21,57% neobývá Hranice od narození, ale bydlí zde větší část života. Tento fakt má značný vliv na dotazníkové šetření, protože naprostá většina může přesně říct, v čem se kvalita života zlepšila, zhoršila, případně jak jsou s ní spokojeni, co by chtěli vylepšit a v čem se liší jejich místo bydlení, od ostatních částí a co případně chybí, aby byli spokojeni.

2. Typ domu/ bytu

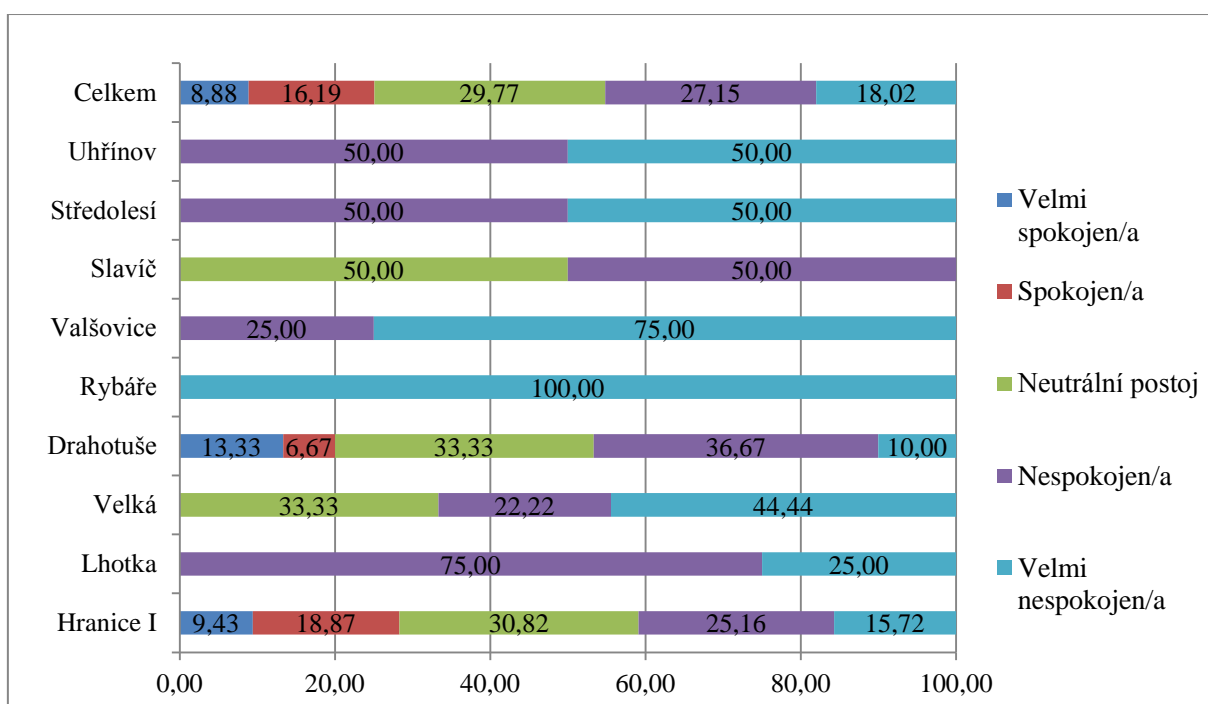
Obr. 22: Odpověď respondentů na otázku 2

Druhá otázka dotazníkového šetření se týkala v jakém typu bytu/ domu dotazovaní bydlí. Protože z předchozí analytické části vyplívá, že ve všech místních částech kromě Hranic I, se nachází převážně zástavba rodinných domů, je jasné, že všichni dotazovaní z okolních obcí bydlí v právě v tomto typu domu. Jelikož větší část dotazníků byla vybrána za Hranice I tak 51% představují panelové domy, za nimi následují právě rodinné domy s 20,67%, 15% dotázaných odpovědělo, že bydlí v cihlovém bytě novém a 13,33% bydlí ve starším cihlovém domě. Jednotlivé typy domů jsou představovány především panelovými domy, hlavně odpověďmi respondentů ze sídlišť Nová ulice a Hromůvka. Respondenti za starší cihlové byty pak z oblasti Tovární ulice a oblasti Skalní ulice. Nové cihlové domy jsou především v oblasti Jižní ulice. Za rodinné domy v Hranicích pak odpovídalo obyvatelstvo bydlící především v části zvané Mexiko a na sídlišti Sklený kopec.

Jak hodnotíte spokojenost s jednotlivými složkami kvality života v místě vašeho bydliště:

Další otázka byla komplexnější a hodnotí kvalitu života z více hledisek. Za některé údaje bylo používáno porovnání mezi muži a ženami, za další mezi jednotlivými místními částmi, což bylo v podstatě cílem celé práce, ale vzhledem k malé návratnosti dotazníků, by ztrácelo v některých hlediscích vypovídací hodnotu, a právě proto bylo přidáno hodnocení mezi mužem a ženou.

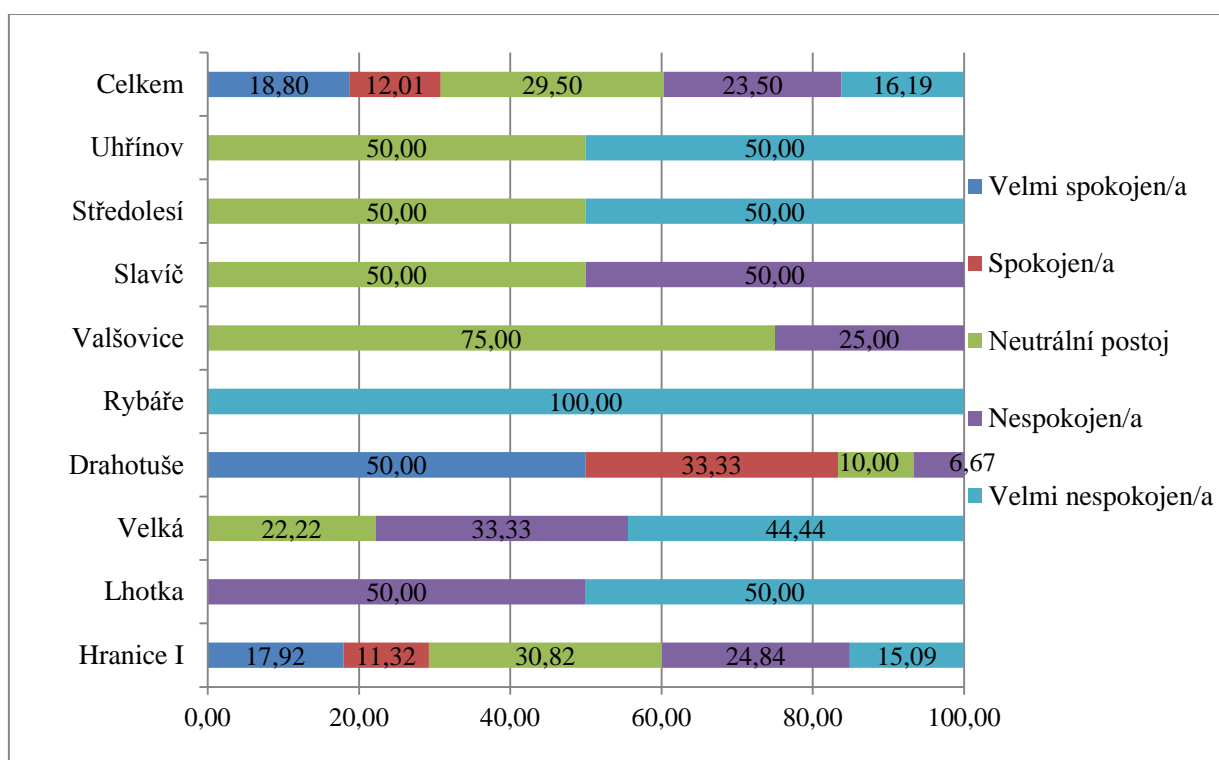
3. Možnosti nakupování (zboží a služby)

Obr. 23: Odpověď respondentů na otázku 3

Třetí otázka hodnotí možnost nakupování a to z hlediska služeb a zboží, především potravin a oblečení. Kromě části Rybáře mají všechny ostatní místní části obchod s potravinami a u Drahotuše i obchod s textilem. Jednotlivé místní části jsou odkázány na Hranice I. Proto také u částí jako jsou Středolesí, Uhřínov či Lhotka převládá obecná nespokojenost. Nespokojenost a neutrální postoj se mísí hlavně u obce Slavič, kde opět funguje dojíždka do Hranic za veškerými službami nebo zbožím. Za Drahotuše je celkem 13,33% obyvatel velmi spokojeno, jelikož vzhledem k dobré dopravní dostupnosti a relativní blízkosti Hranic, to obyvatelům nevadí. 6,67% je spokojeno, 33,33% zaujímá neutrální postoj a asi nejpočetnější část tvoří nespokojení obyvatelé a to 36,67%. Neutrální postoj nebo případná nespokojenost převládá v Hranicích I stejně jako v místních částech, lidé mají pocit, že vybavenost a možnost nakupování je nedostačující a vyjíždějí za zbožím a službami do větších měst jako je Přerov či Olomouc. Celkem tedy výsledkem šetření je, že v místních částech je poptávka po zboží a službách nenaplněna a jejich nabídka zde zcela chybí nebo je nedostačující. Obecně platí neutrální postoj (29,77%) či nespokojenost (27,15%).

4. Možnosti sportování

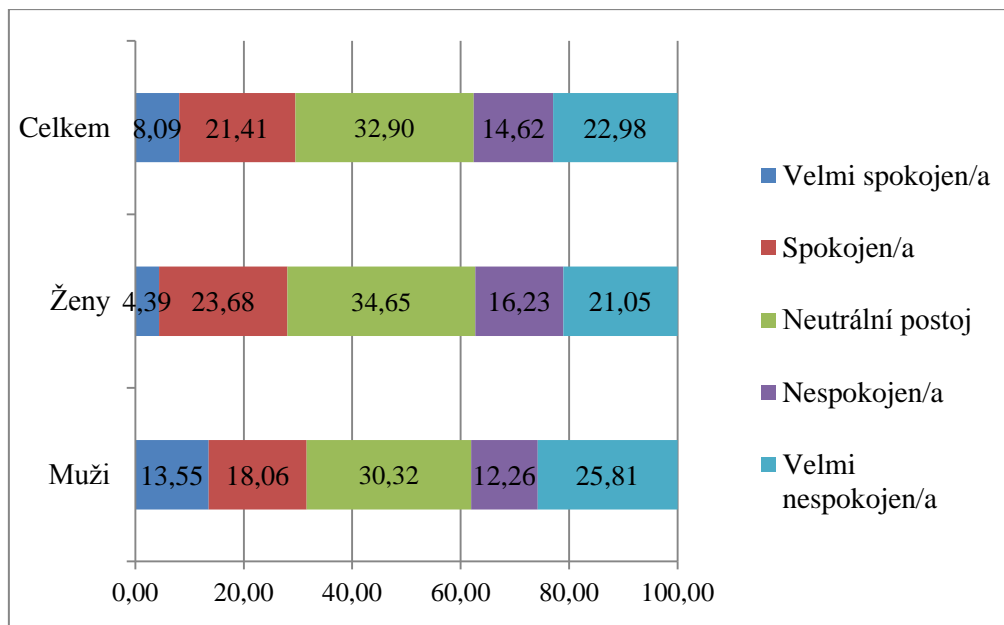

Obr. 24: Odpověď respondentů na otázku 4

Další otázka se zaměřuje na možnost sportování, analytická část posuzovala hlavně vybavenost částí hřištěm či koupalištěm. Převážná většina respondentů zaujímá neutrální postoj co se vybavenosti či možností sportování týče. Velmi nespokojení jsou respondenti z místní části Rybáře (100%). Za části Uhřínov, Středolesí, Slavíč platí, že polovina respondentů zaujímá neutrální postoj a druhá polovina je buď nespokojena, nebo velmi nespokojena. Naopak za Drahotuše je 50% respondentů velmi spokojeno a to díky vybavenosti nejen hřištěm, ale i tenisovými kurty a místním koupalištěm. Za Valšovice obecně platí, že většina dotazovaných, má opět neutrální postoj, více méně z toho důvodu, že v nedaleké blízkosti se nachází možnost letního koupání v přírodním koupališti a jelikož vlastní fotbalové hřiště. Stejný výsledek je i u Hranic 30,82% dotazovaných zaujímá neutrální postoj, 24,84% je nespokojeno a to i přes fakt zbudování Hranické plovárny a přítomnosti místního stadionu. Mnoho respondentů více či méně pobouřilo zrušení krytého bazénu náležícího k Cementárně a nově zbudovaný bazén je pro ně nepřijatelný. 17,92% považuje situaci za velmi uspokojivou a nic by na vybavenosti sportovišť neměnilo. Celkově tedy pro Hranice a jejich místní části platí, že občané města mají neutrální náhled a to z 29,5 %. 18,8% by situaci neměnilo. Tyto výsledky jsou opět ovlivněny

nedostatečnou vybaveností jednotlivých místních částí, která díky tomu odpovídá výsledku 23,5% nespokojených respondentů z celkového počtu dotazovaných.

5. Zdravotní péče

Obr. 25: Odpověď respondentů na otázku 5

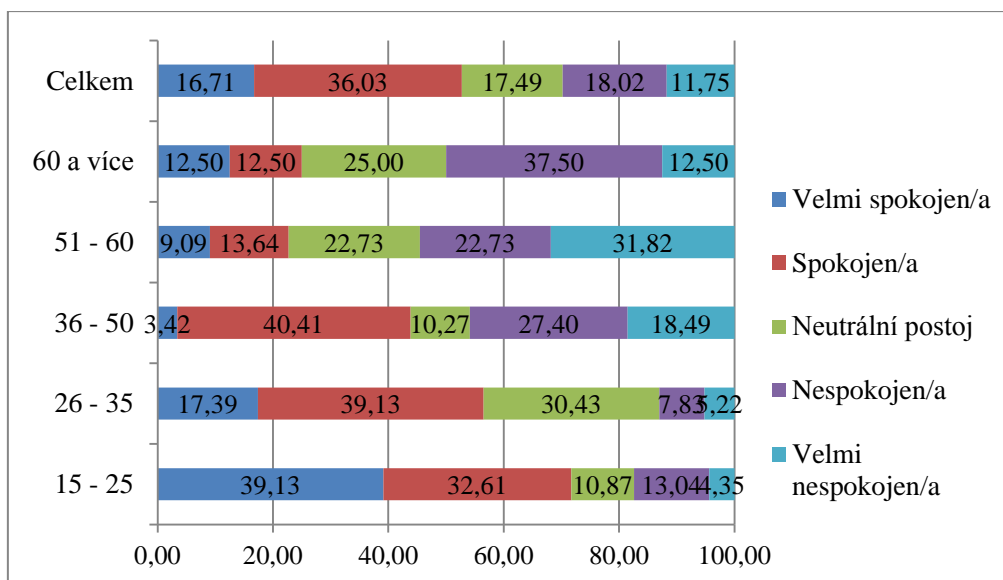
Kvalita zdravotní péče byla hodnocena pro muže a ženy, obě sledované kategorie mají dost podobný výsledek. Vzhledem k tomu, že nemocnice Hranice a.s. patří k menším nemocnicím, pacienti opět využívají nemocnice v Olomouci případně v Přerově. Celkově jsou ženy méně spokojené se zdravotnickou péčí než muži a to z pouhých 4,39% (z celkově 228 dotázaných žen). Ze 155 dotázaných mužů, je 13,55% velmi spokojeno. Celkem 32,90% zaujímá k otázce zdravotní péče neutrální postoj, a 22,98% je nespokojeno velmi. Opět na toto šetření mají vliv místní části, ve kterých hraje roli vzdálenost a také fakt, že v místně jejich bydliště se nenachází žádná nemocnice ani lékárna a jsou odkázáni pouze na nemocnici a lékárny v Hranicích, kvůli jejich blízkosti. Nemocnice v Lipníku nad Bečvou nebývá využívána.

6. Úroveň výchovy a vzdělávání

Úroveň výchovy a vzdělání byla hodnocena podle jednotlivých věkových kategorií. Nejvíce spokojenou, je první skupina respondentů a to mezi 15 a 25 rokem, celkově tedy 39,13% spokojených respondentů mezi 15 a 25 rokem. Nejméně spokojenou skupinou jsou respondenti mezi 51 a 60 rokem (31, 82%). Další častou námitkou nespokojenosti u všech skupin, vyjma lidí nad 51 let, byla absence jazykové školy. Jak bylo uvedeno v analytické

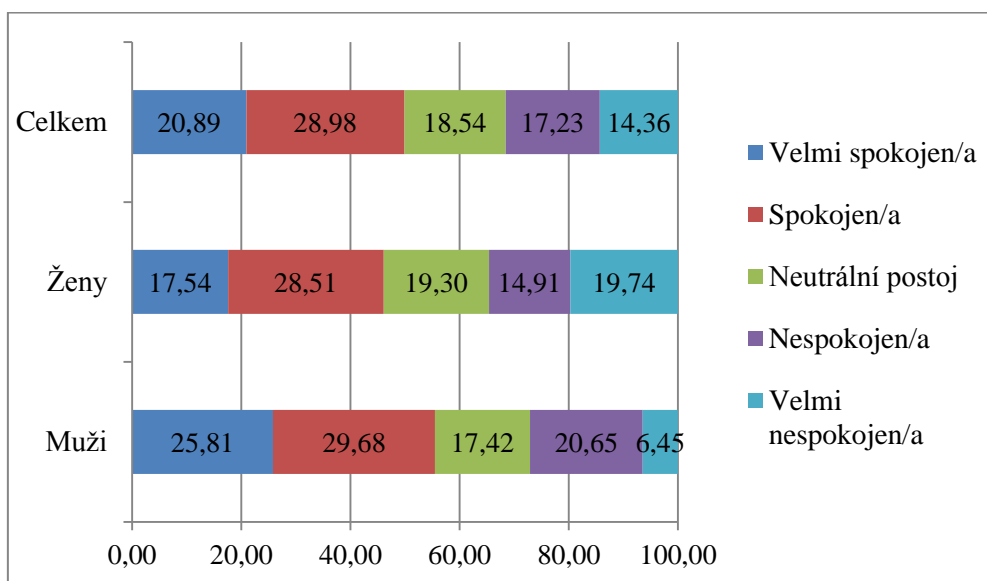

části, část studentstva dojíždí právě kvůli tomuto faktoru do Olomouce. Z celkového šetření vyplývá, že naprostá většina cca 51% je velmi spokojena, 17,49% zaujímá neutrální postoj, a zbylých 29,77% se přiklání k nespokojenosti či k úplné nespokojenosti v úrovni vzdělání pro Hranicko. Tento výsledek je třeba brát velmi pozitivně, když přihlídneme k faktu opětovné absence škol v dalších místních částech kromě Drahotuš, kde se nachází mateřská i základní škola.

Obr. 26: Odpověď respondentů na otázku 6

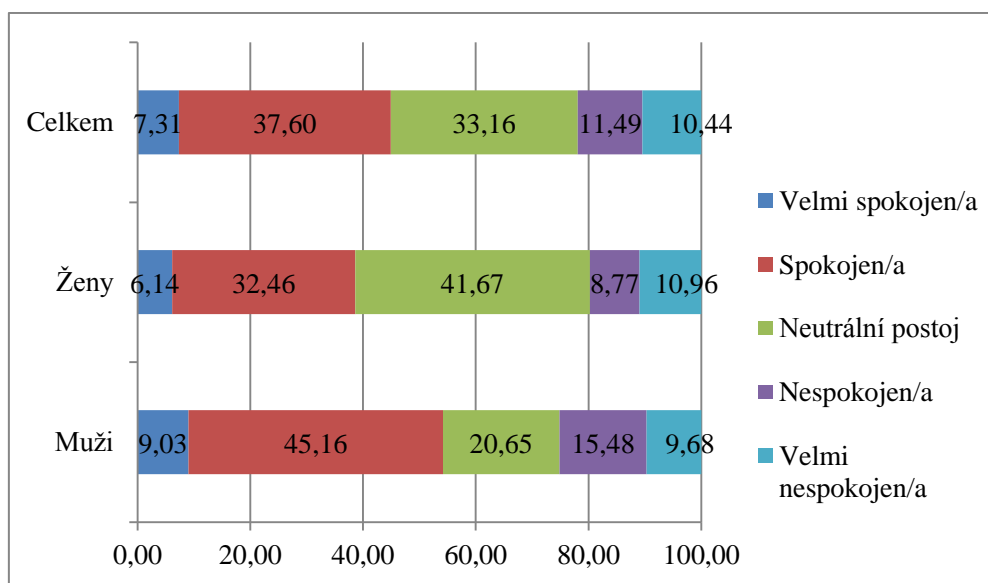
7. Množství a kvalita stromů a ostatní zeleně

Obr. 27: Odpověď respondentů na otázku 7

Další otázka se zabývá množstvím stromů a ostatní zeleně. Co se týče Hranicka, tak vzhledem k přítomnosti přírodních rezervací a nedalekých lázní Teplic, jsou v této oblasti občané spokojeni. V analytické části byly vymezeny jak aleje, tak jednotlivé lesní plochy, podle toho také vypovídají odpovědi v dotaznících. Z 228 dotázaných žen jich je 17,54% velmi spokojeno, 28,51% spokojeno, 19,30% nevyjádřilo spokojenost ani nespokojenost. 14,91% zaujímá stanovisko nespokojenosti a 19,74% je velmi nespokojeno se situací. Jak bylo uvedeno v dřívějších otázkách, část respondentů za Hranice, žijí v oblasti panelových sídlišť, kde i přes veškeré snahy města zeleň podstatně chybí oproti oblastem v blízkosti přírodních rezervací nebo ostatních místních částech, kde je zeleně dostatek. Celkově více spokojeni jsou muži: 25,81% je velmi spokojeno, 29,68% je spokojeno, 17,42% zaujímá neutrální postoj, 20,65% je nespokojeno a pouhých 6,45% není spokojeno vůbec. Celkově se dá říct, že polovina respondentů byla se situací spokojena. Více spokojenost vyjadřovali jednotliví respondenti z místních částí nebo ti, kteří bydleli v rodinném domě mimo panelová sídliště, za Hranice I spokojenost převažovala v oblastech ulice Jižní, Skleného kopce či oblasti Pod Kostelíčkem.

8. Čistota ulic a veřejného prostranství

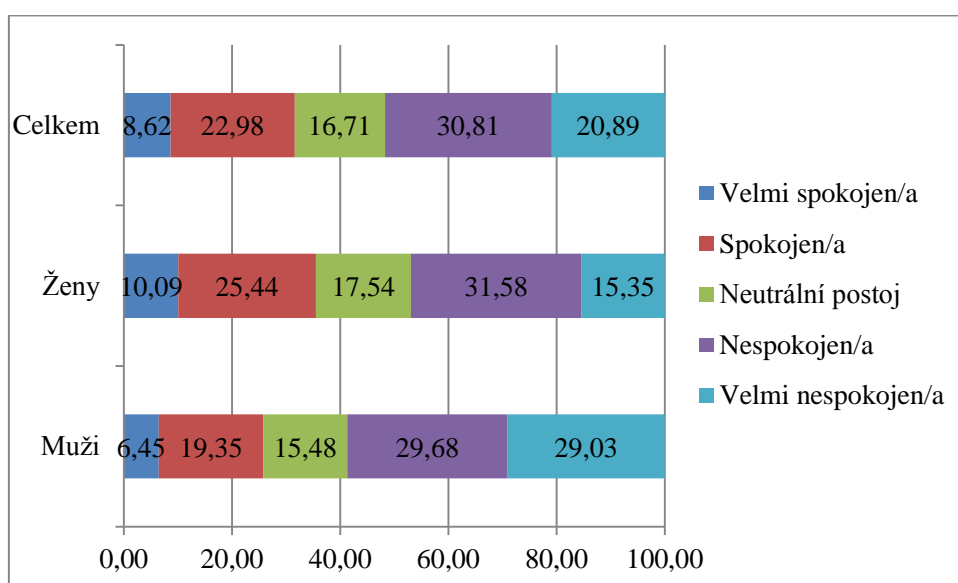

Obr. 28: Odpověď respondentů na otázku 8

Osmá otázka se věnuje čistotě ulic a veřejného prostranství. Jelikož městský úřad, který o této oblasti poskytuje data, nerozděluje data za Hranice a jejich místní části samostatně, bylo na tuto otázku nahlíženo, opět z hlediska mužů a žen a jak je vnímají. Celkově se dá říct, že výsledky u obou kategorií jsou dost podobné. Většinou k této problematice jak

muži, tak ženy zaujímají neutrální postoj a čistota ulic jim přijde dostatečná. Velmi spokojeno je pouze 6,14% žen a 9,03% mužů. Naopak velmi nespokojeno je 10,96% žen a 9,68% mužů. Celkově 37,60% vyjadřuje spokojenost a 33,16% není spokojeno ani nespokojeno. Čistota ulic je také jedním z důležitých faktorů kvality života, co se této stránky týče, snaží se město neustálými kroky směřovat právě k dobrému vzhledu celého zájmového území a to zvyšováním počtu kontejnerů na tříděný odpad (viz analytická část) a také větší provázaností s firmou Ekoltes a.s., která zařizuje veškeré pořádkové služby v jednotlivých oblastech.

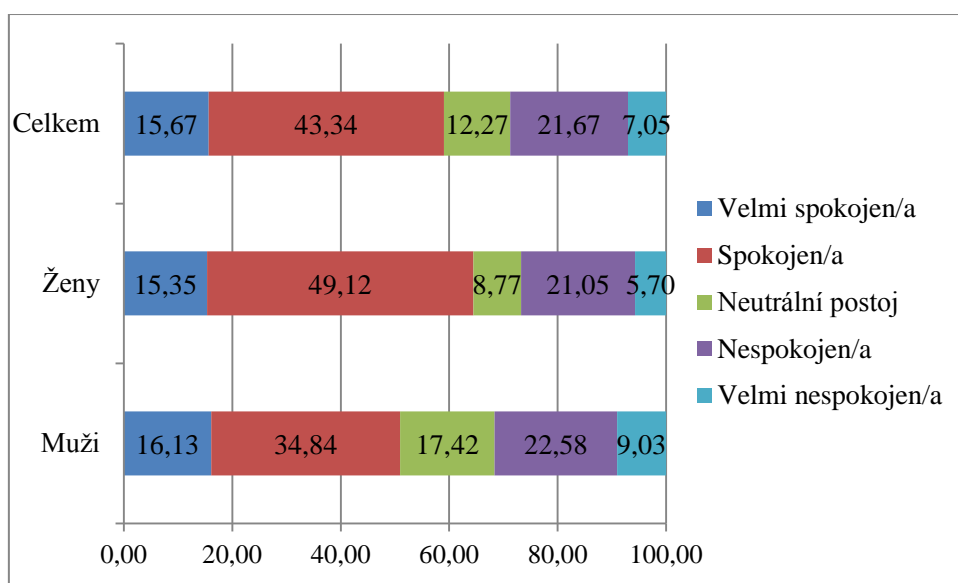
9. Kvalita (čistota) ovzduší

Obr. 29: Odpověď respondentů na otázku 9

Hranice spolu s místními částmi jakožto oblast se zvýšenou prašností a zhoršeným ovzduším se z pohledu respondentů nejvíce jeví jako oblast se zhoršenými podmínkami ovzduší, kterou bezpodmínečně je. Celkově jsou z dotázaných více spokojeny ženy a to velmi spokojené a spokojené okolo 35% u mužů je to o 10% méně. Celkově však převládá všeobecná nespokojenost a to z 30,81%. Jelikož část respondentů je právě z okolí komunikace I. třídy I47, kde je zvýšená prašnost i hlučnost. Tato skupina respondentů (okolo 21%) vyjadřuje velkou nespokojenost, i přes veškeré snahy města snížit jak hlučnost, tak prašnost. (Výstavba protihlukových bariér atd.) 16,71% respondentů vyjadřuje neutrální postoj, a kvalita podle nich není ani zhoršená, ale ani v nejlepším stavu. Celkem tedy okolo 52% obyvatel nesouhlasí nebo nejsou spokojeni s ovzduším v místě svého bydliště.

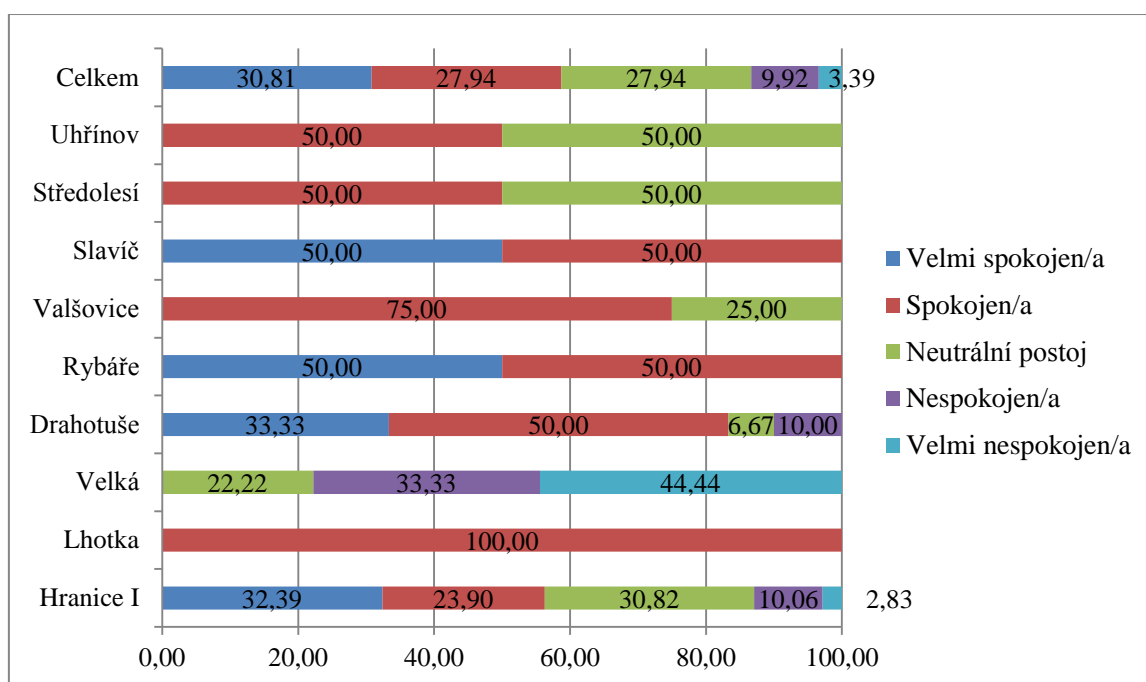
10. Množství dopravy v ulicích

Obr. 30: Odpověď respondentů na otázku 10

Doprava v ulicích jakožto další z faktorů kvality života je vnímána dotázanými obyvateli v pozitivním směru. Jelikož oproti rokům minulým počet dopravních nehod klesl a většinou převažují jen nehody lehké, je i na tuto problematiku nahlíženo obyvateli lépe. Hranice a jejich místní části neřeší problémy, jako jsou přeplněné silnice, zácpy, či zvýšená koncentrace výfukových plynů. Značný pozitivní vliv na to měla i výstavba dálnice D1. Celkově víc jak 55% dotázaných je spokojeno nebo velmi spokojeno se situací, 12,27% zastává neutrální postoj, 21,67% je nespokojeno a 7,05 je velmi nespokojeno. Jak ženy, tak muži jsou převážně ze situací spokojeni, menší spokojenost vyjadřují obyvatelé místních částí, kteří musejí dojíždět, i přesto, ale tento faktor není nijak výrazný.

11. Možnosti parkování

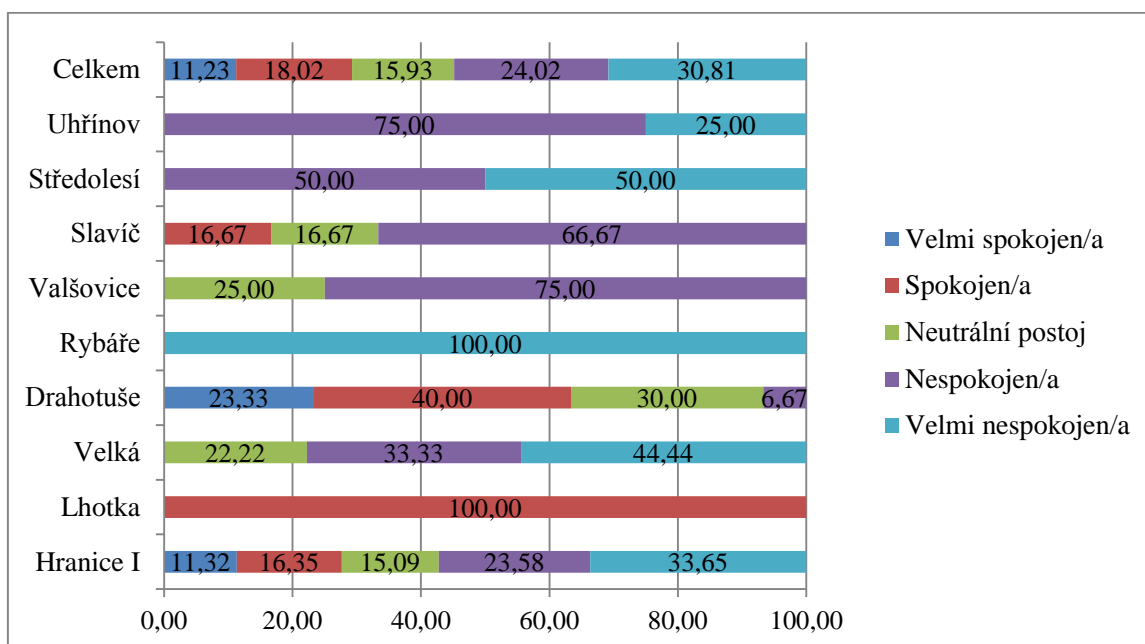

Obr. 31: Odpověď respondentů na otázku 11

Co se parkování týče převážná většina respondentů (okolo 50%) je spokojena. Jen velmi malá část je velmi nespokojena a to cca 3 % dotazovaných. Velkou spokojenost vyjadřují především obyvatelé jednotlivých místních částí, jako jsou Slavíč, Valšovice, Lhotka či Rybáře. Toto zjištění vyplívá z faktu, že obyvatelé jednotlivých místních částí mají ve vlastnictví parkovací místo a tudíž problematiku parkování vůbec neřeší. Horší situace je již v Hranicích I, ale ani tato část se neliší od celku, kdy převládá obecná spokojenost. Za Hranice I tedy platí že: 32,39% je velmi spokojeno, 23,90 % je spokojeno, 30,82% zaujímá neutrální stanovisko, 10,06% je nespokojeno a pouhé 2,83% jsou velmi nespokojena. U místní části Drahotuše platí že: 33,33% je velmi spokojeno, 50% je spokojeno, 6,67% zaujímá neutrální postoj a 10% je nespokojeno.

Pro jednotlivé místní části bylo především nahlíženo na to, zda se v jejich místě nachází alespoň jedno parkoviště nebo více menších dohromady, kde je 20 míst k parkování bezplatně, aby lidé bydlící mimo část Hranice I, měli možnost parkování mimo svoje přímé bydliště.

12. Služby MHD

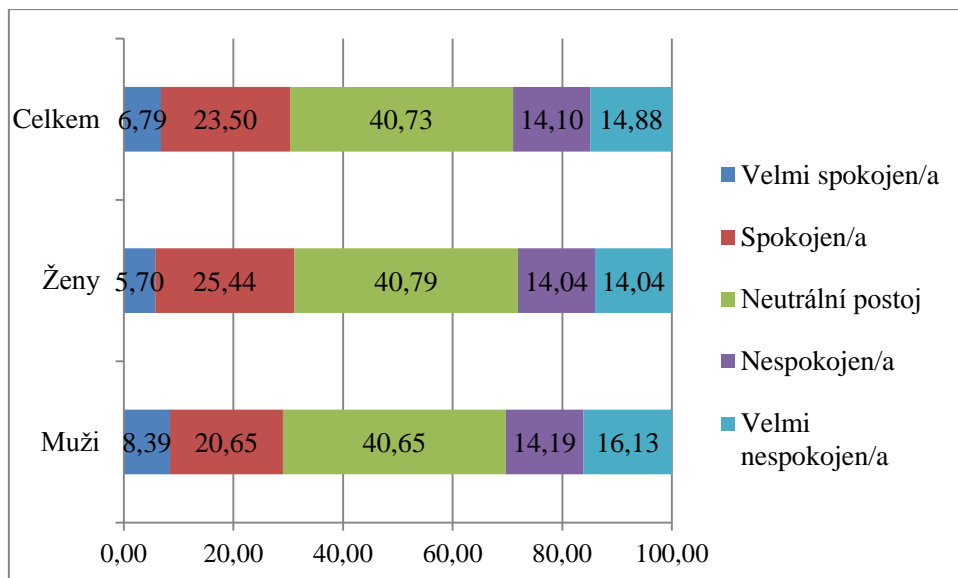

Obr. 32: Odpověď respondentů na otázku 12

Dvanáctá otázka se týkala spokojenosti obyvatelstva z hlediska služeb městské hromadné dopravy. V tomto ohledu panuje za Hranice všeobecná nespokojenost, až 55% je nespokojeno nebo velmi nespokojeno. Jediná část, kde bylo obyvatelstvo spokojeno, byla Lhotka. Jinak obecně převládá nespokojenost úplně ve všech částech včetně Hranic samotných. Z hlediska místních částí jsou občané odkázáni většinou na MHD, které jezdí ale jen párkrát za den, takže musejí využívat jiného způsobu dopravy. V rámci Hranic pak obecně platí, že odjezdové časy jednotlivých autobusů nenavazují na vlakovou dopravu, takže občané co se například dopravují na pracoviště mimo Hranice a využívají při tom vlak, musejí jezdit dřívějšími spoji. Dalším problémem je, že autobusy jezdí s velkým časovým rozestupem. Pro Hranice platí, že 11,32% je velmi spokojeno, 16,35% je spokojeno, 15,09% má k této otázce neutrální postoj, 23,58% je nespokojeno a 33,65% je velmi nespokojeno. Za Drahotuše je 23,33% dotazovaných velmi spokojeno, 40% spokojeno, 30% zaujímá neutrální postoj a 6,67% je velmi nespokojeno. Z toho vyplývá, že ne ve všech částech jsou respondenti zcela nespokojeni, někteří na tuto otázku sice odpovídali, ale z dalších odpovědí vyplynulo, že nedojíždí nebo mají k dispozici jiná dopravní prostředek jako například auto, takže jednotlivé odpovědi nejsou zcela přesným ukazatelem spokojenosti s MHD v Hranicích. Všeobecně by se, ale dalo říci, že v této oblasti by mohla být situace zlepšena, upraveny některé časové rozvrhy spojů, pokud to je

možno a vylepšena jejich návaznost na vlakovou dopravu. Dále by mohly být posíleny spoje na autobusové stanoviště.

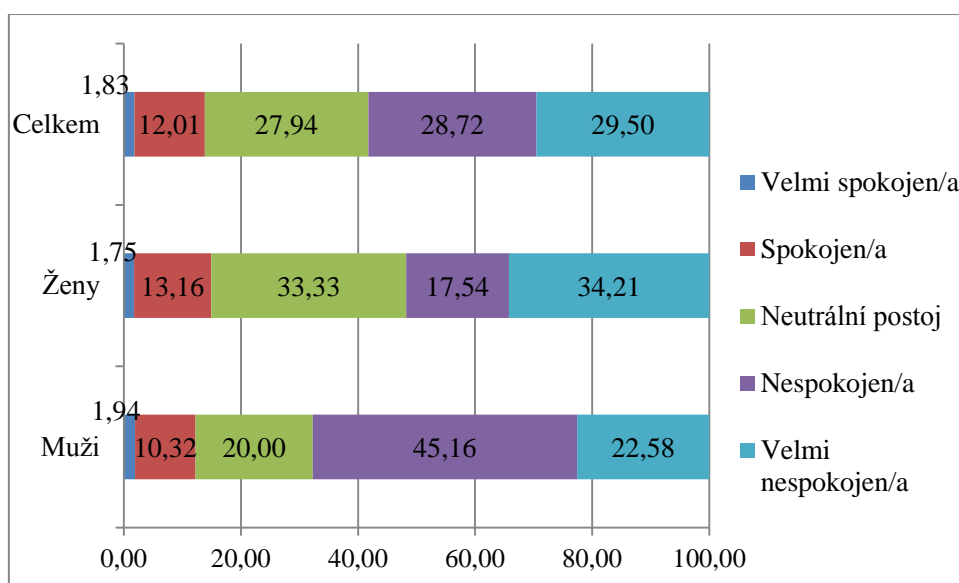
13. Bezpečnost vašeho osobního majetku (dům/byt, auto)

Obr. 33: Odpověď respondentů na otázku 13

Další otázka týkající se bezpečnosti osobního majetku byla posuzována opět z rozdílných pohledů žen a mužů. Bezpečnost jako taková sama osobně je velmi důležitým aspektem při hodnocení kvality života v určitém místě. Dokonce si dovolím tvrdit, že je jedním z klíčových aspektů při výběru bydlení. Celkově pro Hranice a jejich místní části platí obecná spokojenost, avšak ze 40,73% panuje k této otázce neutrální postoj. Pouze 5,70% žen je spokojeno velmi a pouze 8,39% mužů je také spokojeno velmi. V průměru 24% za obě kategorie je spokojeno se situací bezpečnosti. Celkově jedna třetina respondentů není spokojena a necítí se ve svém místě bydliště bezpečně i přes fakt neustálého snižování kriminality.

14. Osobní bezpečnost (před napadením, loupeží apod.)

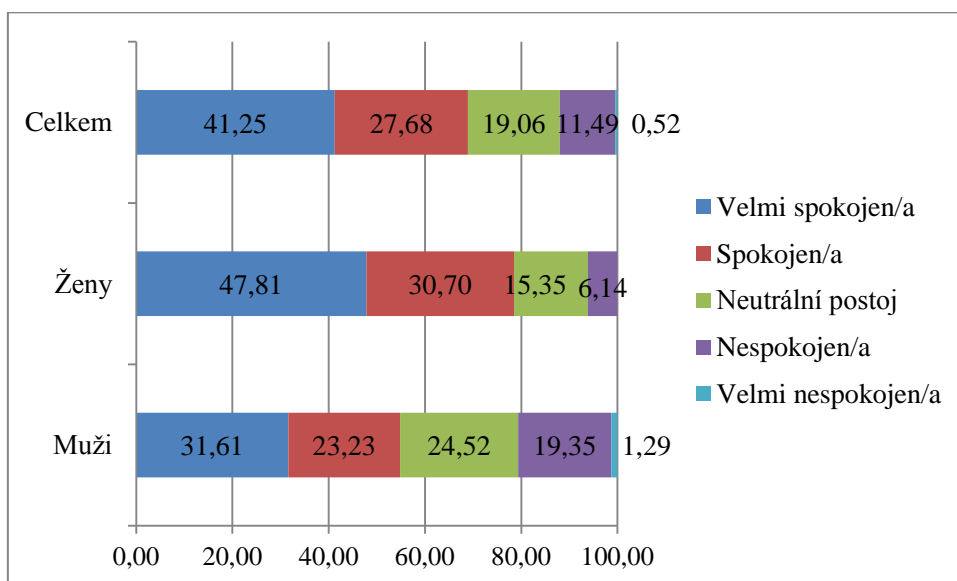

Obr. 34: Odpověď respondentů na otázku 14

Čtrnáctá otázka nepřímou navazuje na otázku předchozí a doplňuje ji o bezpečnost osobní. V tomto ohledu je výsledek daleko horší než u odpovědí předchozích, protože více jak polovina respondentů se necítí bezpečně v místě svého bydliště. Až 35% žen je se současnou situací velmi nespokojeno, 17,54% žen je nespokojeno, 33,33% zaujímá neutrální postoj a pouhých 15% by situaci neměnilo a vyjadřuje částečnou či úplnou spokojenost. U odpovědí mužů je výsledek dotazníkového šetření ještě zajímavější, jelikož 67% vyjadřuje celkovou či částečnou nespokojenost, pouhých 11% považuje situaci za bezproblémovou. Tento výsledek vyjadřuje, že občané města buď nedávají dostatečnou důvěru bezpečnostním orgánům, které je mají chránit nebo se necítí bezpečně z důvodu nějakých vnějších vlivů. Výsledek této otázky je velmi překvapivý vzhledem k analytické části a neustále se zlepšující situaci v oblasti kriminality.

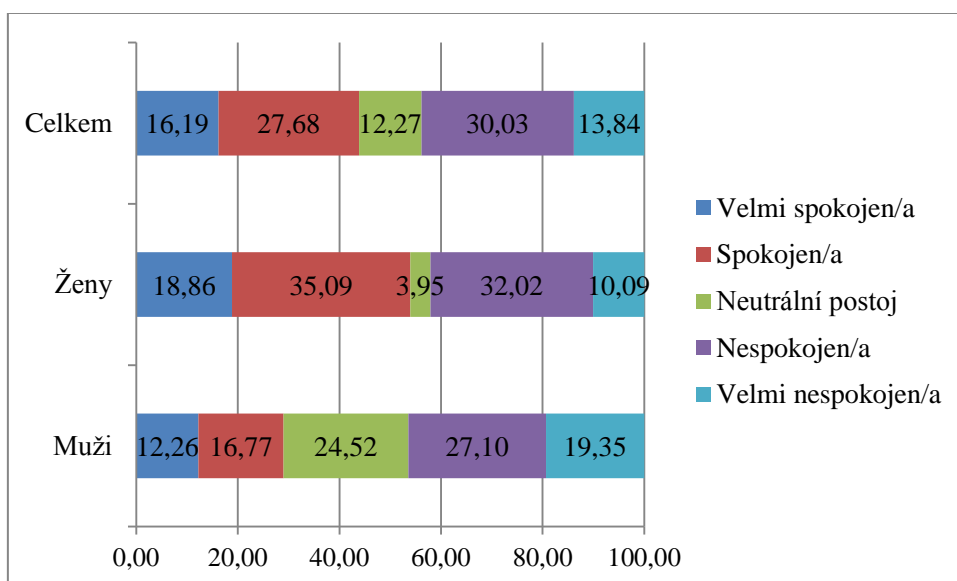
15. Celková úroveň domu/bytu, ve kterém bydlíte (vzhled, velikost atd.)

Obr. 35: Odpověď respondentů na otázku 15

Patnáctá otázka ukazuje spokojenost občanů s jejich bydlením. Naprostá většina obyvatel je velmi spokojena se svým bytem či domem. U žen je to dokonce nadpoloviční většina okolo 77%, jež je spokojeno. Pouhé 1 % mužů vyjádřilo celkovou nespokojenost s úrovní a vzhledem bytu či domu, ve kterém bydlí. 20% dotázaných, vyjádřilo neutrální postoj u dané otázky. Odpověď nespokojen vyjádřilo až 20% mužů, což je opět na rozdíl od žen, kdy nespokojenost vyjádřilo o pouhých 6% víc. Lze tedy shrnout, že daleko více jsou nespokojeni s bydlením muži než ženy.

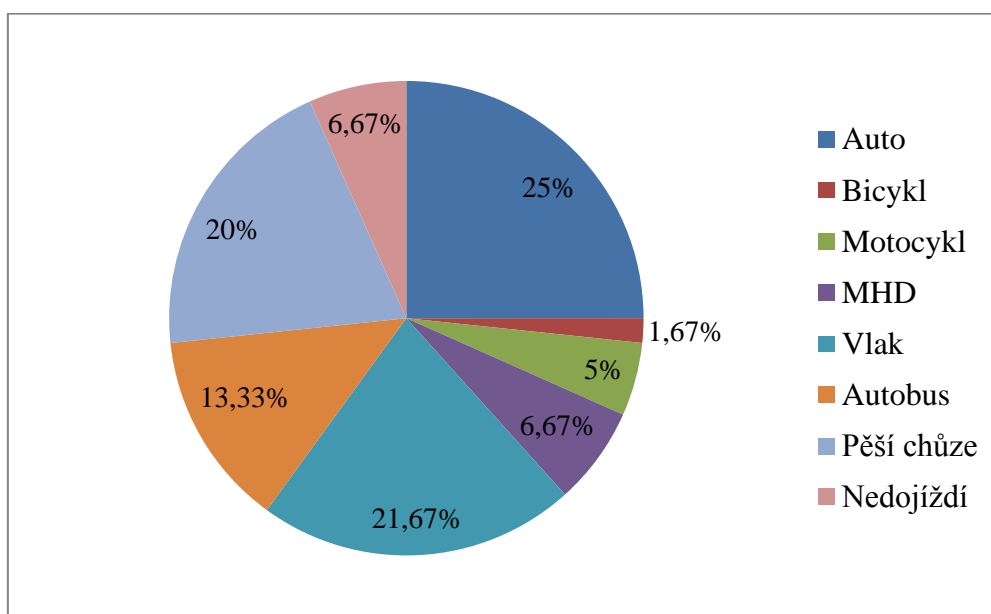
16. Množství soukromí, které Vám tento dům/byt poskytuje

Obr. 36: Odpověď respondentů na otázku 16

Otázka, jež opět navazuje na otázku předchozí a to kolik soukromí poskytuje obývaný dům či byt. Tady na rozdíl od otázky předchozí převládá značná nespokojenost. Tento fakt je kladen za vinu tomu, že většina respondentů bydlí v bytech v panelových domech, které všeobecně neposkytují dostatečné množství soukromí. Obecně jsou opět více spokojenější ženy, a to až 55% je spokojeno či velmi spokojeno. U mužů se výsledek pohybuje okolo 30% spokojených. 25% mužů má k této otázce neutrální postoj a až 47% mužů je nespokojeno či velmi nespokojeno. Celkově tedy platí, že jsou ženy spokojenější, a 47% všech dotázaných vyjadřuje spokojenost a 43% nespokojenost, neutrální postoj má zbývající počet respondentů.

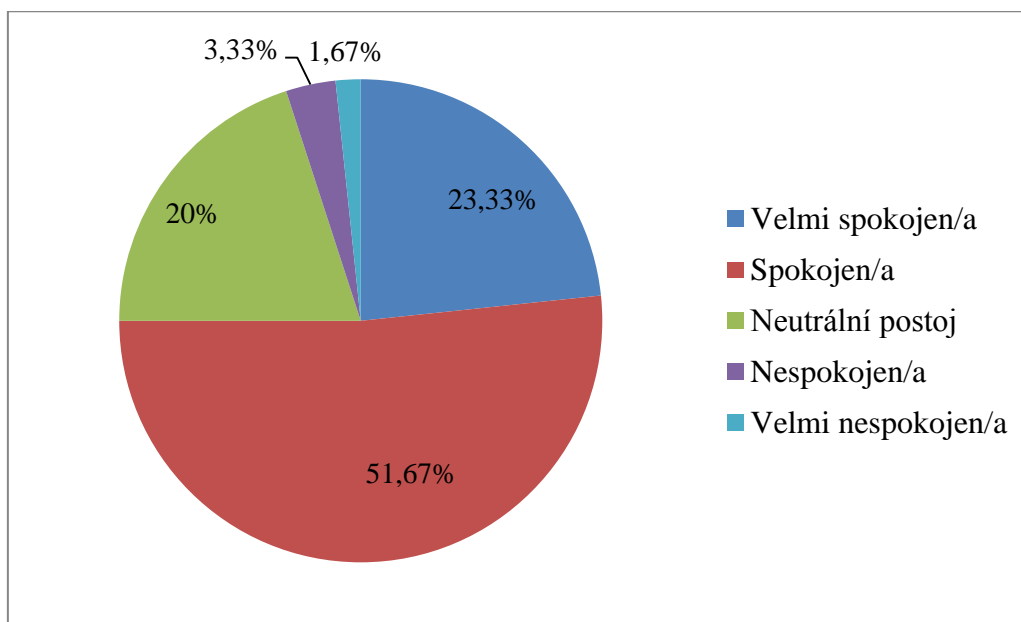
17. Jaký dopravní prostředek využíváte při cestě do zaměstnání/školy:

Obr. 37: Odpověď respondentů na otázku 17

Další otázka se zaměřuje na to, jaký dopravní prostředek respondenti nejčastěji využívají. Vzhledem k tomu, že se jedná o více či méně vzdálené části, je nutná dojíždka. Ale pouhých 6,67% využívá služeb MHD, jak už vyplívá i z otázky 12, kdy panuje celková nespokojenost s městskou hromadnou dopravou. Nejvíce využívaným způsobem dopravy je přeprava autem a to 25% dotázaných. Za ní následuje vlak 21,67%. Autobusem není myšlena MHD ale doprava autobusy patřící pod jiná města, tuto službu využívá 13,33%. Protože velká část respondentů je přímo z Hranic, tak do práce či školy se dopravují pěšky (20%). Jen 1,67% se dopravuje na kole a 5% na motocyklu.

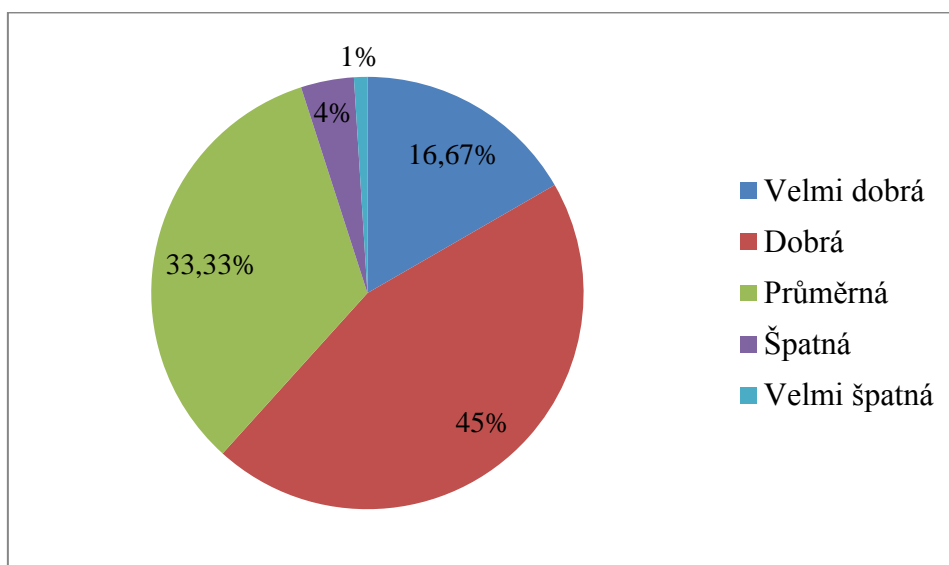
18. Jak jste spokojen/-a s Vaším bydlištěm a jeho nejbližším okolím (vzdálenost max. 15 min. chůze od Vašeho domu/bytu):

Obr. 38: Odpověď respondentů na otázku 18

I přes některé předchozí výsledky je okolo 52% respondentů spokojeno a velmi spokojeno (23,33%) se svým nejbližším okolím. Neutrální postoj má 20% dotázaných obyvatel. 3,33% jsou nespokojena a 1,67% velmi nespokojeno. Je jasné, že obyvatelé z ostatních místních částí odpovídali převážně kladně, kvůli bezprostřední blízkosti zeleně, u obyvatel města hrála roli vzdálenost od služeb a centra, tedy jim nevadila panelová zástavba.

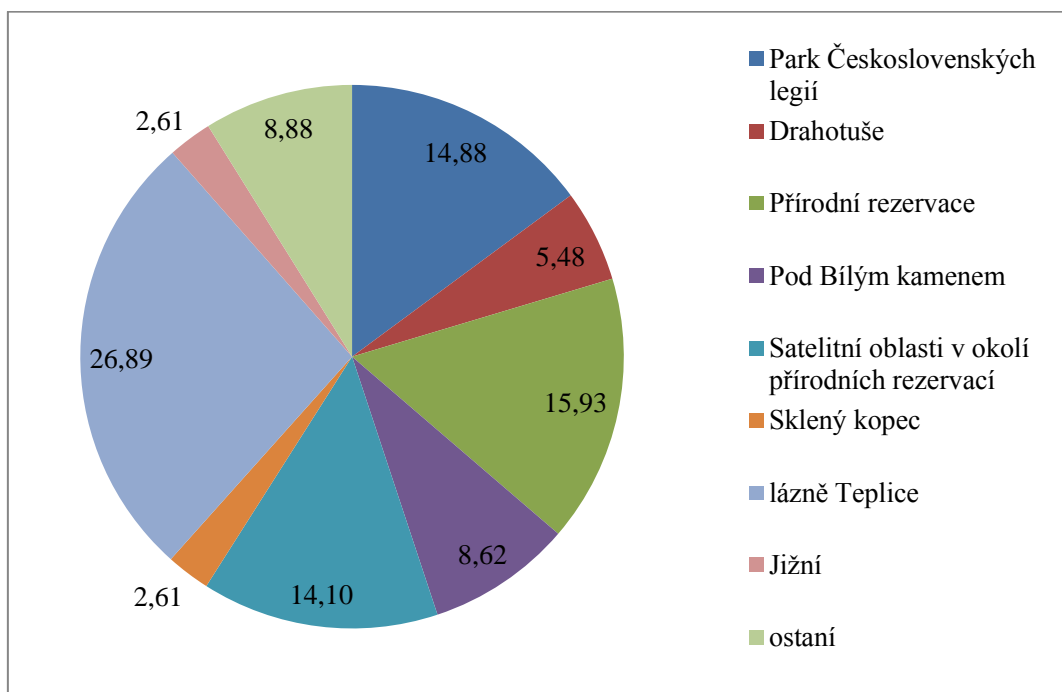
19. Jak celkově vnímáte kvalitu Vašeho života ve městě/ místní části

Obr. 39: Odpověď respondentů na otázku 19

Přes veškeré nedostatky, které vplynuly na povrch dotazníkovým šetřením, považuje okolo 61% obyvatel Hranic a jejich místních částí kvalitu jejich života za dobrou či velmi dobrou. Jsou spokojeni tedy celkově i s bezpečím, službami, bydlením a dalšími hledisky, které pomocí tohoto dotazníkového šetření byly zkoumány. 4% obyvatel, považuje svou kvalitu života v místě bydliště za špatnou a pouhé 1% za velmi špatnou. 33,33% shledává kvalitu života v místě svého bydliště za průměrnou. Výsledek za tuto otázku je velmi pozitivní, a je obrazem toho, že lidé žijící v Hranicích i přes některé nedostatky jsou celkově spokojeni a jejich kvalita života je dobrá.

20. Uveďte lokality (max. 5), které považujete z hlediska kvality života resp. životních podmínek za nejlepší v rámci Hranic a místních částí:

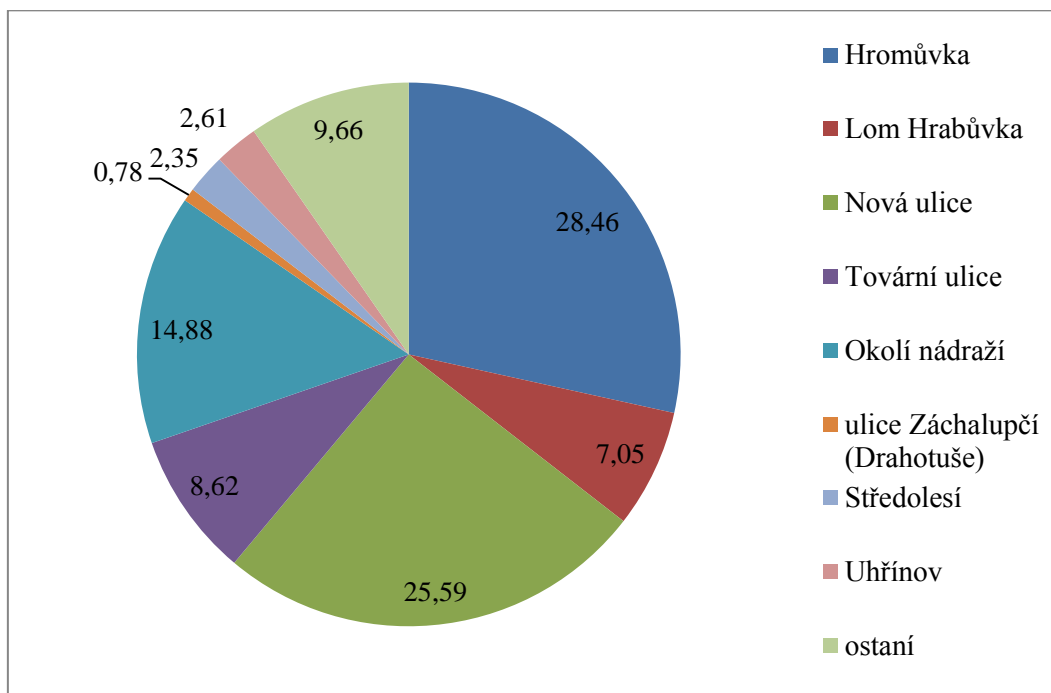

Obr. 40: Odpověď respondentů na otázku 20

Výsledek této otázky bylo poněkud obtížnější zpracovat, jelikož častou odpovědí byla odpověď nevím, tuto odpověď jsem zahrнула do kategorie ostatní (8,88%). Nejvíce oblíbenou částí jsou Lázně Teplice, které navazují na Hranice u parku Československých legií, celkem 26,89% je zvolilo za nejlepší z hlediska životních podmínek. Další odpovědi, která převládala, byly Přírodní rezervace v okolí Hranic. Další velmi oblíbenou lokalitou, která se objevila je ulice Pod Bílým kamenem a satelitní oblasti v okolí přírodních rezervací. Drahotuše jako jedna z místních částí také získala jistou oblibu, 5,48% respondentů ji označilo jako nejlepší místo pro bydlení. Mezi odpověďmi se také

vyskytovaly sídliště Jižní a Sklený kopec. Oblibu získal i nově rekonstruovaný park Československých legií (okolo 15%).

21. Uveďte lokality (max. 5), které považujete z hlediska kvality života resp. životních podmínek za nejhorší v rámci Hranic a místních částí:

Obr. 41: Odpověď respondentů na otázku 21

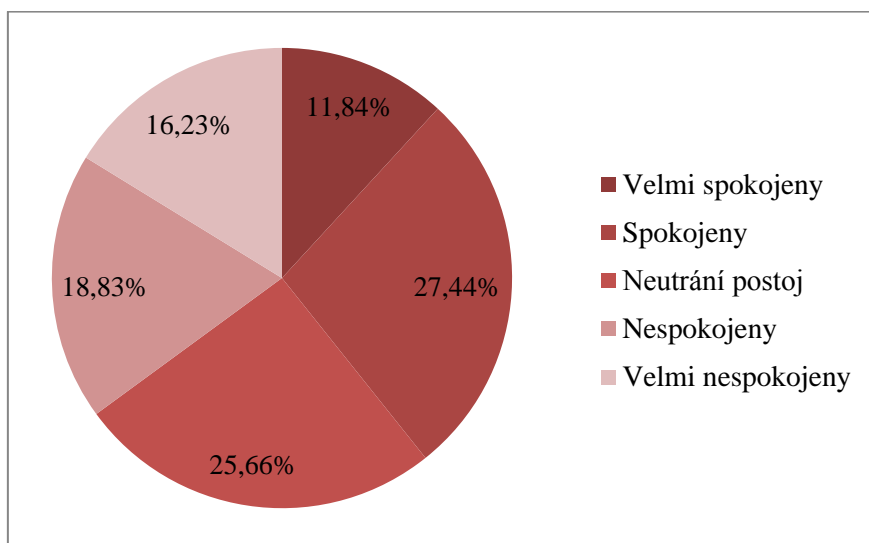
Nejčastější odpovědí na tuto otázku bylo sídliště Hromůvka (okolo 30%), značnou neoblíbenost si vysloužila také ulice Nová s 26%. Obě tyto sídliště mají hlavně ráz panelové zástavby, s malým množstvím zeleně. Do kategorie ostatní byly zařazeny odpovědi nevhodné nebo odpovědi, kdy respondent nevěděl (9,66%). Další velmi neoblíbenou částí je přednádražní část a to s 15%. Zbývající odpovědi představovaly Středolesí a Uhřínov, kde je malá vybavenost službami a větší vzdálenost do Hranic, další ulice Záchalupčí v Drahotuších a v neposlední řadě i lom v Hrabůvce, který ztěžuje život obyvatelům Velké a Lhotky. Z dotazníkového šetření tedy vyplývá, že nejméně oblíbené jsou oblasti panelových sídlišť v části Hranice I.

7. Diskuze výsledků

Následující grafy znázorňují odpovědi žen a mužů na otázky 5 až 16 (kromě otázky 6. která v rámci diplomové práce byla hodnocena podle věkových skupin a otázek 3,4, 11 a 12, které byly hodnoceny pro jednotlivé místní části).

U jednotlivých místních částí můžeme pozorovat, že nejméně spokojeni s kvalitou života jsou občané Uhřínova a Středolesí a to z důvodu nedostatečného vybavení službami a i jejich značné vzdálenosti naopak spokojenost vyjadřují občané Drahotuše a Hranic.

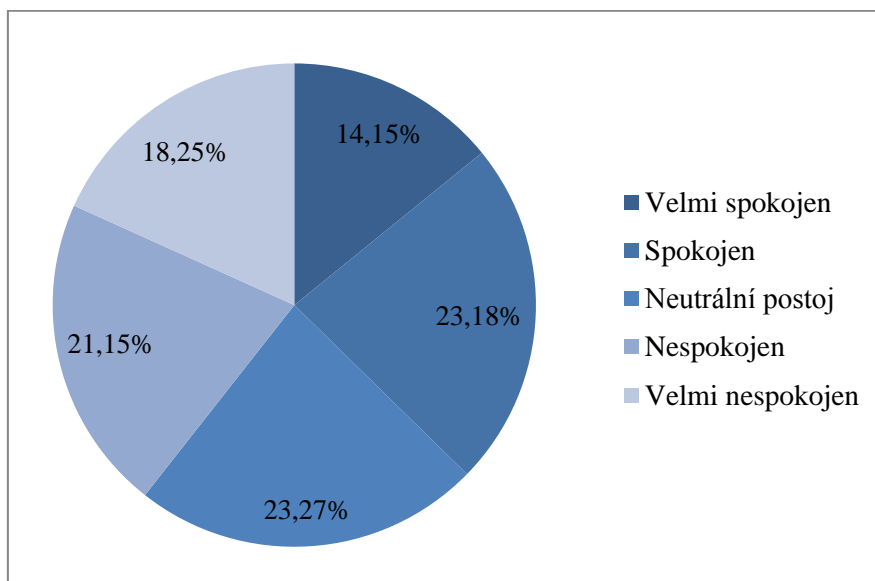
Co se týče odpovědí žen, tak celkově je jen okolo 12% spokojeno. Jednoznačnou spokojenost ženy vyjadřovali u otázky číslo 15, která se týkala celkové úrovně domu/bytu, ve kterém bydlí. Další otázky, u kterých ženy vyjadřovaly celkovou spokojenost, jsou otázky 7 a 16, týkající se množství zeleně a soukromí, které jim poskytuje jejich bydlení. Nejhůře hodnocenou otázkou byla otázka 14., pojednávající o osobní bezpečnosti, kdy ženy vyjadřovaly celkovou nespokojenost a to i přes fakt, že dle výsledků jak kriminální tak i městské policie, se kriminalita na Hranicku neustále snižuje. Celkově okolo 17% žen vyjadřovalo v otázkách nespokojenost.

Obr. 42: Graf převažujících odpovědí žen

Muži jsou v průměru o 2% více nespokojeni než ženy. Stejně jako ženy, vyjadřovali muži největší spokojenost u otázky číslo 15. Velmi dobré výsledky jsou zaznamenány i u otázky 7. a 12., týkající se služeb MHD, a to i přes fakt, že značnou část dopravy zajišťují především MHD z jiných měst a mimo Hranice se nachází pouze jedna železniční stanice, a to Drahotuše, kde navíc nestaví veškeré spoje z Prahy směr Bohumín, ale pouze osobní vlaky. Celkově tedy cca 40% mužů odpovídalo na otázky kladně. Největší nespokojenost

vyjadřovali muži u otázky 11. a 4., týkající se parkování a sportování, a to i přes výstavbu Hranické plovárny.

Obr. 43: Graf převažujících odpovědí mužů

8. Závěr

Hlavním cílem práce bylo zhodnocení kvality života z hlediska bydlení, dopravy, bezpečnosti, životního prostředí a vybavenosti službami. K Hranicím náleží včetně Hranic I dalších 8 místních částí, každá je více či méně vzdálena a vzhledem k tomu, že mají povahu menších měst či obcí, jsou také závislé na Hranicích jako nejbližším středisku poskytující nejrůznější služby. Od toho se také odvíjí celková spokojenost obyvatel s kvalitou života.

Práce je rozdělena do 3 částí a to: teoretické, analytické a výzkumné. První fáze výzkumu byla věnována především studiu literatury, esenciální pro pochopení celé problematiky kvality života. V druhé fázi byly zkoumané údaje za jednotlivá odvětví hodnocená následně v dotazníkovém šetření samotnými obyvateli města. Z analytické části vyplynulo, že Hranice I jsou střediskem, do kterého dojíždějí občané z jednotlivých částí za službami a do institucí jako jsou školy či nemocnice. Větší či menší vzdálenost pak přímo ovlivňuje spokojenost obyvatel s dopravní dostupností a službami MHD. V případě některých částí se jedná jen o osady, kdy je téměř nezbytné mít auto a spolehnout se na dopravu vlastní, další vzdálenější části jako je Středolesí či Uhřínov, jsou pak ovlivňovány procesem depopulace. Naopak části jako Slavič či Drahotuše, se těší oblíbenosti u obyvatelstva, z důvodu relativní blízkosti Hranic a vybavenosti dalšími službami.

Ve třetí fázi probíhalo dotazníkové šetření pro 383 obyvatel Hranicka. I přes veškeré nedostatky, na které upozorňovali respondenti v dotazníkovém šetření, tak pouze 1% obyvatelstva bylo s kvalitou života v Hranicích velmi nespokojeno. Naopak cca 62% obyvatel bylo spokojeno celkově. Nejhůře hodnocenou otázkou byla otázka týkající se osobní bezpečnosti, kdy jak muži, tak i ženy se necítí v místě svého bydliště zcela bezpečně. Další zlepšení by uvítali občané města i v oblasti zdravotní péče, v jednotlivých místních částech pak k negativnímu hodnocení přispívá absence lékáren. Obyvatelé Lhotky Velké a především sídliště Hromůvka v Hranicích I by chtěli zlepšit oblast kvality ovzduší. Jak v Hranicích, tak i v místních částech jsou zcela nedostatečné služby MHD, které nenavazují v Hranicích I na vlakovou dopravu a v místních částech je potřeba tuto dopravu zintenzivnit.

Výzkum Mikroregionu Hranicko, jistě není poslední, bylo by jej možno rozšířit pro celé ORP a zahrnuty by mohly být vazby na další města jako je Přerov či Olomouc, zaměřit by se dalo také na zhoršenou kvalitu ovzduší a vlivy na zdraví obyvatelstva.

Summary

The main aim of the thesis was to evaluate quality of life in terms of housing, transport, safety, environment and facilities services. To Hranice belongs not only Hranice itself but also another 8 local districts, each with a more or less distant, and given that they have the character of small towns and villages are also dependent on Hranice as the nearest center providing a variety of services. That also depends on the overall satisfaction with quality of life.

The thesis is divided into three parts: theoretical, analytical and research. The first phase of the research was mainly devoted to the study of literature, essential for understanding the whole issue of quality of life. In the second phase, examining data for individual industries subsequently evaluated in the survey themselves residents of the city. The analytical section showed that the Hranice I are the center to which people commute from different parts of the services and to institutions such as schools or hospitals. Greater or less distance then directly affects satisfaction with transport links and public transport services. In some parts it is just a village, where it is almost essential to have a car and rely on their own transport more distant parts such as Středolesí or Uhřínov, are influenced to a process of depopulation. On the contrary, parts as Slavic or Drahotuše, are popular among the population due to the relative proximity to Hranice. In the third phase, a survey consisting of 383 residents of Hranicko was conducted. Despite all the shortcomings pointed out by respondents in the survey, only 1 % of the population was very unhappy with quality of life. In contrast, about 62 % of the population were satisfied overall. The worst evaluated question was a question relating to personal safety, when both men and women didn't feel safely in their place of residence. Another improvement would be welcomed in the area of health care in different local areas, to the negative assessment contributes also the absence of pharmacies. Residents of Lhotka, Velká and mainly housing estates Hromůvka would also like to improve the quality of air. In Hranice and local areas there are quite inadequate public transport services. They are not connected to train services and local areas need to intensify these services.

The Research of microregion Hranicko is certainly not the last one, it would be possible to extend it to the entire district and links to other cities, such as Přerov and Olomouc, could be included. The focus could be also deteriorated on the quality of air and effects on health.

Seznam použité literatury

1. MURGAŠ, František. *Prostorová dimenze kvality života*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2012, 147 s. ISBN 978-80-7372-931-8.
2. HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, 239 s. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-106-0.
3. GURKOVÁ, Elena. *Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 223 s. Sestra. ISBN 978-802-4736-259.
4. *Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života*. Editor Jana Temelová, Lucie Pospíšilová, Martin Ouředníček. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, 203 s. ISBN 978-807-3803-780.
5. KOVÁČ, Damián (2004): *Kultivace integrované osobnosti*. *Psychologie Dnes*, 2004 (2): 12-14.
6. VAĐUROVÁ, Helena a Pavel MÜHLPACHR. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005, 143 s. ISBN 80-210-3754-7.
7. PACIONE, M. (2003b). *Urban environmental quality and human wellbeing: a social geographic perspective*. *Landscape and urban planning*, 65, 19 – 30.
8. UNIVERSITY OF TORONTO. *The quality of life model*. [online]. 2011 [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: <http://www.utoronto.ca/qol/concepts.htm>
9. ROGERSON, Robert. *Quality of Life and City Competitiveness*. *Urban Studies*. 1999(36), 1 -19.
10. TOUŠEK, Václav, Josef KUNC a Jiří VYSTOUPIL. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 411 s. ISBN 978-807-3801-144.
11. NEBESKÝ, Jiří. *Hranice*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2007, 73 s., [80] s. obr. příl. Zmizelá Morava. ISBN 978-807-1858-799.
12. JURAČKA, Vladimír a Jiří NECID. *Hranice: Malý průvodce městem a okolím*. Hranice: Mijoka Hranice s.r.o., 1995.

13. JAŠKOVÁ, Marie, Bohumír INDRA a Ladislav HOSÁK. *Hranice: Dějiny města*. Hranice: Městský národní výbor v Hranicích, 1969.
14. *Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky: Atlas of socio-spatial differentiation of the Czech Republic*. Vyd. 1. Editor Martin Ouředníček, Jana Temelová, Lucie Pospíšilová. V Praze: Karolinum, 2011, 137 s., [37] l. map. ISBN 978-802-4618-890
15. MACEK, Pavel. *Bezpečnost obcí a regionů: studijní opora*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje, 2011, 117 s. ISBN 978-80-87174-03-6.
16. VYSOUDIL, Miroslav. *Ochrana ovzduší: studijní opora*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 114 s. ISBN 80-244-0400-1.
17. *Program rozvoje města Hranic pro období 2004-2010*. [Hranice: Město Hranice, 2004, 84 s. ISBN 80-869-0225-0.
18. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života. [online]. Praha, 2001 [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: http://www.volny.cz/j.krivohlavy/clanky/c_kvalita.html
19. HNILICOVÁ, Helena. Kvalita života a její význam pro medicínu a zdravotnictví. *Zdravotnické noviny* [online]. Praha, 2005 [cit. 2013-09-14]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/priloha-lekarske-listy/kvalita-zivota-a-jeji-vyznam-pro-medicinu-a-zdravotnictvi-151408>
20. ANDRÁŠKO, Ivan a Vladimír IRA. Kvalita života spohl'adu humánnej geografie. *Geografický časopis* [online]. 2007. vyd. 2007 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: http://www.sav.sk/journals/uploads/03221150GC-07-2-Ira_Andrasko.pdf
21. Imisní monitoring města Hranic. *Projekt Čisté ovzduší pro Moravskou bránu* [online]. 2010. vyd. Hranice, 2010 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: <http://ovzdusi.mesto-hranice.cz/web/>
22. Zdroje znečišťování za rok 2011: Okres Přerov. *Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2011. vyd. 2011 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/plants/prerov_CZ.html

23. Znečištění ovzduší na území české republiky v roce 2012. *Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2012 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: <http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/groc/gr12cz/kap24.html>
24. Zemědělská půda. *Město Hranice* [online]. 2012 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: <http://www.mesto-hranice.cz/cs/zivotni-prostredi/zemedelstvi>
25. O Nemocnici. *Nemocnice Hranice a.s.* [online]. 2012 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: <http://www.nemocnice-hranice.cz/>
26. Nemocnice Hranice a.s.: Výroční zpráva. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. 2012 [cit. 2013-10-26]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl.pdf?subjektId=isor%3a153252&dokumentId=B+852%2fSL53%40KSOS&klic=j1ge8b>

Zdroje dat.

ČSÚ

ČHMÚ

Mapy.cz

Městský úřad v Hranicích (Odbor školství, Odbor životního prostředí a Odbor dopravy)

Městská policie

Dopravní policie

Policie ČR

Nemocnice Hranice a.s.

jednotlivé střední školy

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník použitý při výzkumu

Příloha 2: Hranice

Příloha 3: Drahotuše

Příloha 4: Cement a.s.

Příloha 5: Nemocnice Hranice a.s.

Přílohy

Příloha 1: Dotazník použitý při výzkumu

Vážená paní, vážený pane,

Prosím Vás o vyplnění dotazníku, zaměřeného na vnímání spokojenosti spojené s kvalitou života obyvatel ve městě Hranice a to zejména ve vztahu k místu jejich bydliště. Celý výzkum je přísně anonymní! Vaše osobní údaje nejsou v rámci tohoto dotazníku zjišťovány, a tedy nemůžou být ani nikde zveřejněny. Průměrný čas na vyplnění dotazníku je 10 minut. pozn.: Dotazník je určen pro respondenty starší 15 let žijící na území Hranic a jejich místních částí. Pokud nesplňujete tato kritéria, prosím dotazník nevyplňujte. Děkuji!

Prosím o vyplněný veškerých dotazů děkuji!!!!

Michaela Horáčková,

studentka Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci

email: Michaela.Horackova1@seznam.cz

Datum: .....

Ve které místní části bydlíte: .....

1. Jak dlouho bydlíte v Hranicích/místní části?

- od narození
- krátce

větší část života

menší část života

2. Typ domu/bytu:

- rodinný dům
- panelový

cihlový byt – nový

cihlový byt – starší

Jak hodnotíte spokojenost s jednotlivými složkami kvality života v místě vašeho bydliště:

	Velmi spokojen/a	Spokojen/a	Neutrální postoj	Nespokojen	Velmi nespokojen/a
3. Možnosti nakupování (zboží a služby)	1	2	3	4	5
4. Možnosti sportování	1	2	3	4	5
5. Zdravotní péče	1	2	3	4	5
6. Úroveň výchovy a vzdělávání	1	2	3	4	5
7. Množství a kvalita stromů a ostatní zeleně	1	2	3	4	5
8. Čistota ulic a veřejného prostranství	1	2	3	4	5
9. Kvalita (čistota) ovzduší	1	2	3	4	5
10. Množství dopravy v ulicích	1	2	3	4	5
11. Možnosti parkování	1	2	3	4	5
12. Služby MHD	1	2	3	4	5
13. Bezpečnost vašeho osobního majetku (dům/byt, auto)	1	2	3	4	5
14. Osobní bezpečnost (před napadením, loupeží apod.)	1	2	3	4	5
15. Celková úroveň domu/bytu, ve kterém bydlíte (vzhled, velikost atd.)	1	2	3	4	5
16. Množství soukromí, které Vám tento dům/byt poskytuje	1	2	3	4	5

17. Jaký dopravní prostředek využíváte při cestě do zaměstnání/školy:

- MHD
  autobus
  vlak
  auto
  motocykl
  bicykl
 pěšky
 jiné .....
 nedojíždím (pracuji/studuji z domu)

18. Jak jste spokojen/-a s Vaším bydlištěm a jeho nejbližším okolím (vzdálenost max. 15 min. chůze od Vašeho domu/bytu):

1. velmi spokojen   2. spokojen   3. neutrální postoj (ani spokojen/ani nespokojen)
4. nespokojen   5. velmi nespokojen   0. nevím.

19. Jak celkově vnímáte kvalitu Vašeho života ve městě/ místní části

1. velmi dobrá   2. dobrá   3. průměrná   4. špatná   5. velmi špatná
0. nevím

20. Uved'te lokality (max. 5), které považujete z hlediska kvality života resp. životních podmínek za nejlepší v rámci Hranic a jejich místních částí:

.....
.....

21. Uved'te lokality (max. 5), které považujete z hlediska kvality života resp. životních podmínek za nejhorší v rámci Hranic a místních částí:

.....

Pohlaví: muž   žena   **Věk:** .....

Dosažené vzdělání: ZŠ   SŠ bez maturity   SŠ s maturitou   VŠ

Zaměstnání: student   pracující   nezaměstnaný   důchodce

jiné.....

Děkuji za Vaši ochotu a čas.

Příloha:2: Hranice

Zdroj: Město Hranice

Příloha 3: Drahotuše

Zdroj: Město Drahotuše

Příloha 4: Cement a.s.

Zdroj: Mapy.cz, 2012

Příloha 5: Nemocnice Hranice a.s.

Zdroj: Nemocnice Hranice a.s.